

ПОЛИТИКИН

Немачка 2,50 DEM, Француска 4,50 FRF, САД 1,25 USD,
Швајцарска 1,80 CHF, Шведска 10,00 SEK, Норвешка 11,00 NOK,
Данска 11,50 DKK, Аустрија 13,00 ATS, Грчка 200 GRD

ЗАБАВНИК



14. IX 1990. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LII • 13 ДИН. • БРОЈ 2020

КАКО ВИДЕ
ЖИВОТИЊЕ?



ВЕРОВАЉЕ

Веровали или не!



Оноре де Балзак

1799 - 1850/

Француски књижевник, често је писао и по 24 сата непрекидно, и у једном дану направио би скицу целог романа.



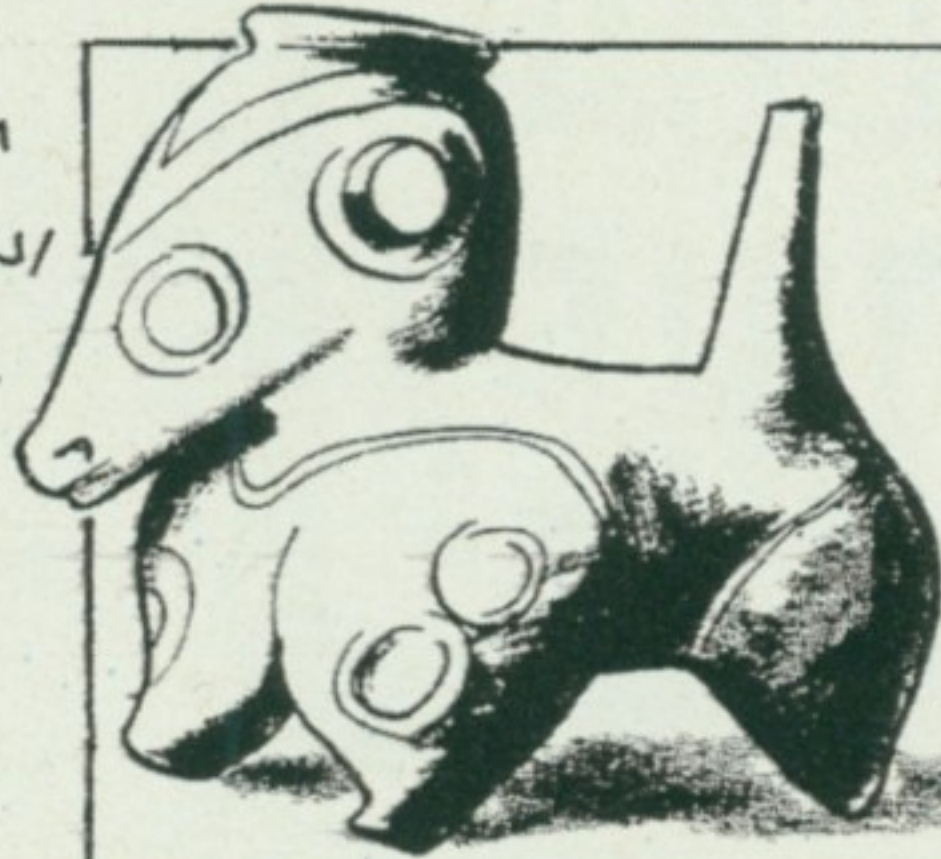
ТРКАЧКИ АУТОМОБИЛ

Направљен је у енглеској тридесетих година овог века, имао је облик корњаче, био је израђен од алуминијума па му је каросерија била тако мека, да је човек могао да је улуби песницом.



КЕНГУР

Са кратком њушком /PROSCOPTODON/ живео је у Аустралији пре 3 милиона година.

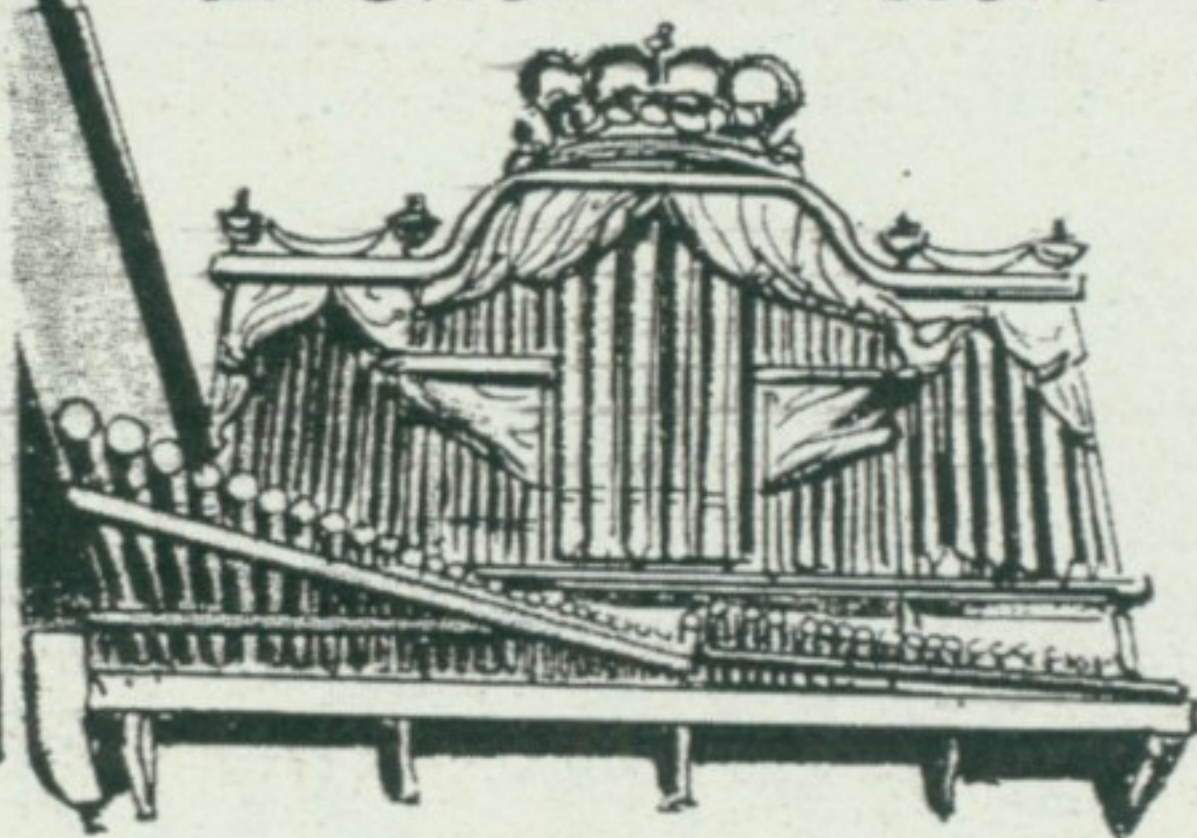


ГЛИНЕНЕ УРНЕ

Старе маје су израђивале у облику животиња.

ОРГУЉЕ ОД БАМБУСА

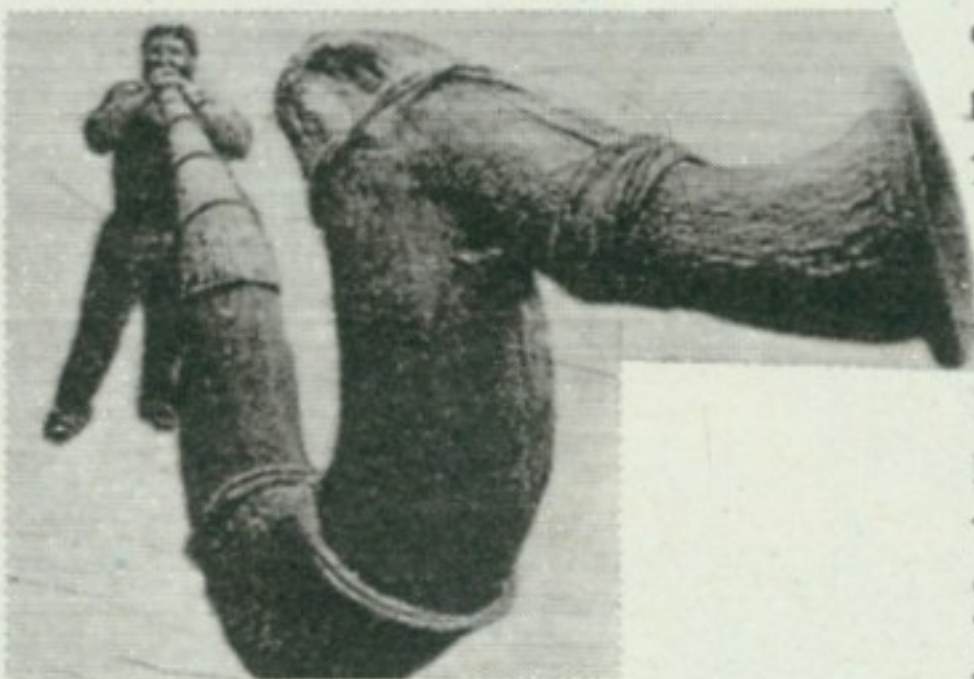
У цркви Лас Пинас, близу Маниле на Филипинима, израђене су 1794. имају 174 цеви од бамбуса и јединствене су у свету.



ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

●●● на територији Северне Америке метеорит може да падне човеку на главу крајње ретко – једном у 180 година закључила је после деветогодишњег посматрања екипа канадских астрофизичара. Они су, наиме, помоћу 60 фото-апарата посматрали и снимали падове метеорита у једној области у западном делу земље.

●●● најдужи рог, музички инструмент, направљен је у Швајцарској и дугачак је готово четири метра.



●●● млади сељак Чанг Сунфа из кинеске провинције Хунам тврдио је да види боље ноћу него по дану, али му нико није веровао. Недавно га је испитала комисија састављена од угледних лекара



и установила да није лагао – човек савршено види и дану и ноћу. Како, то још нико не зна да објасни.

●●● западнонемачки генетичари добили су породицу мишева са спирално увијеним репићима што никако не треба тумачити каприцом научника. Они су први успели да издвоје одређен ген код



сисара, да га измене и тако измењеног убаце у јајну ћелију. У будућности ови огледи могу да допринесу победи над неким опасним наследним болестима код људи.

●●● у Аустрији је издата најмања кулинарска књига на свету: кувар величине 23 x 21 mm садржи 100 рецепата на 36 страница.



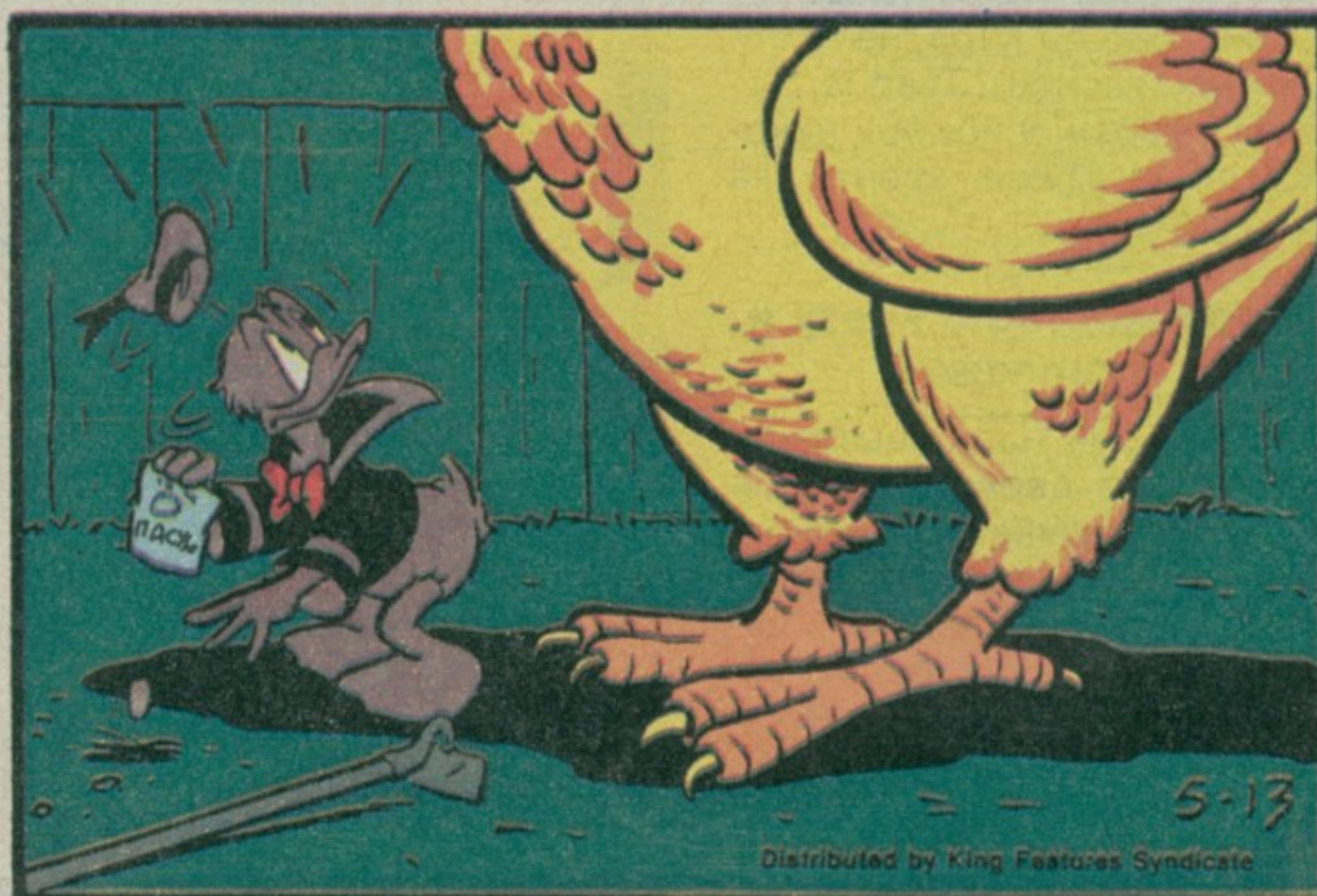
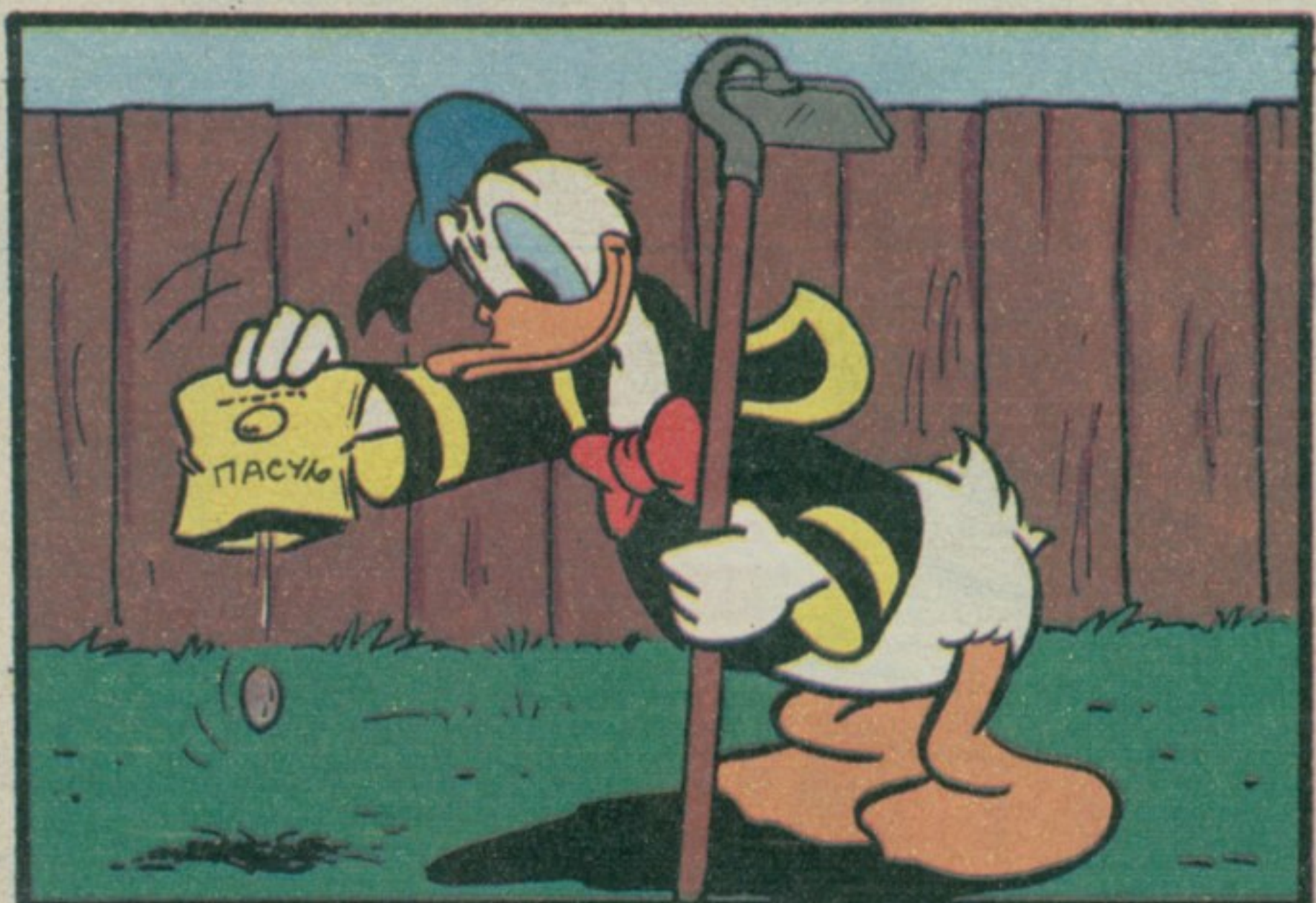
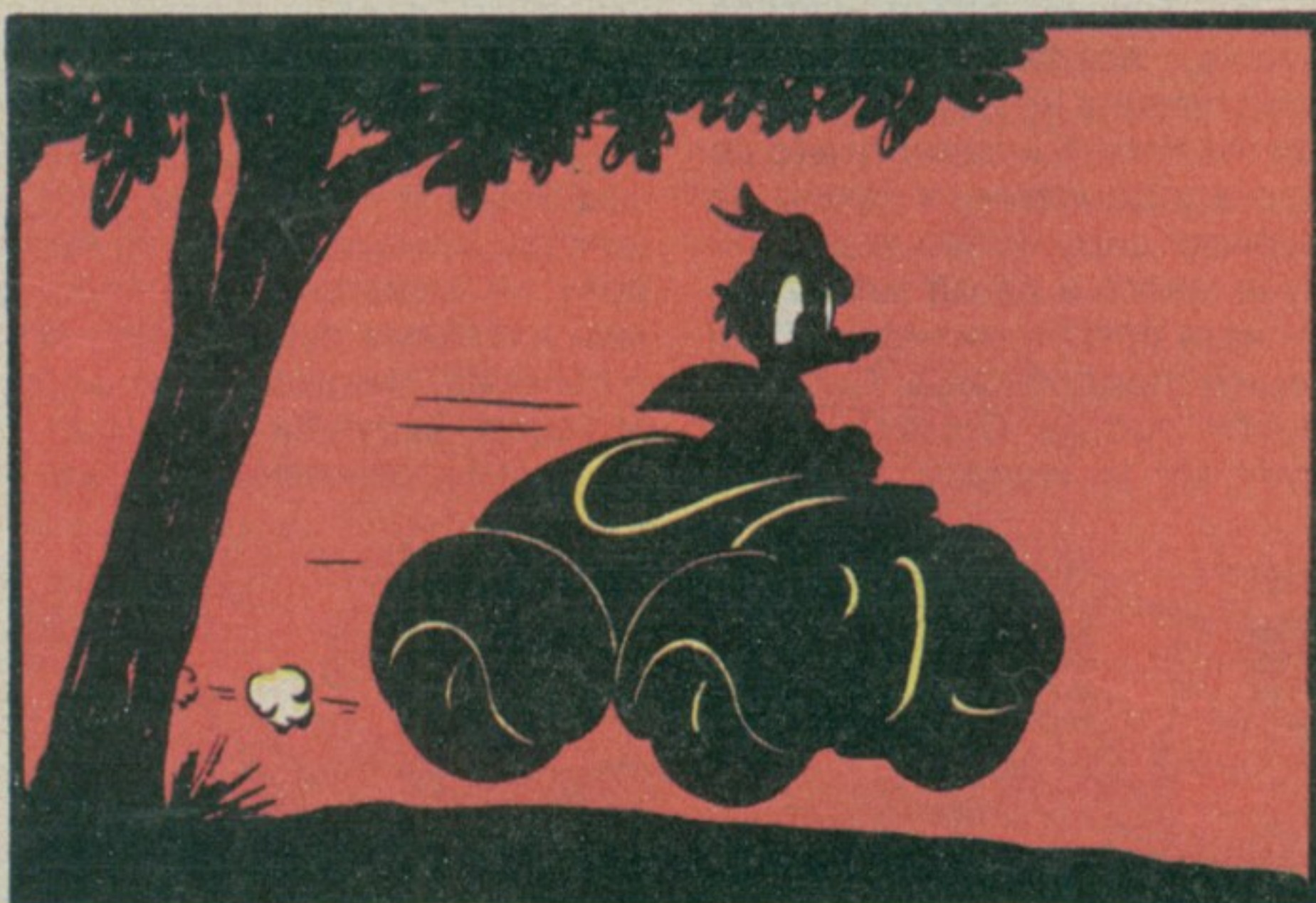
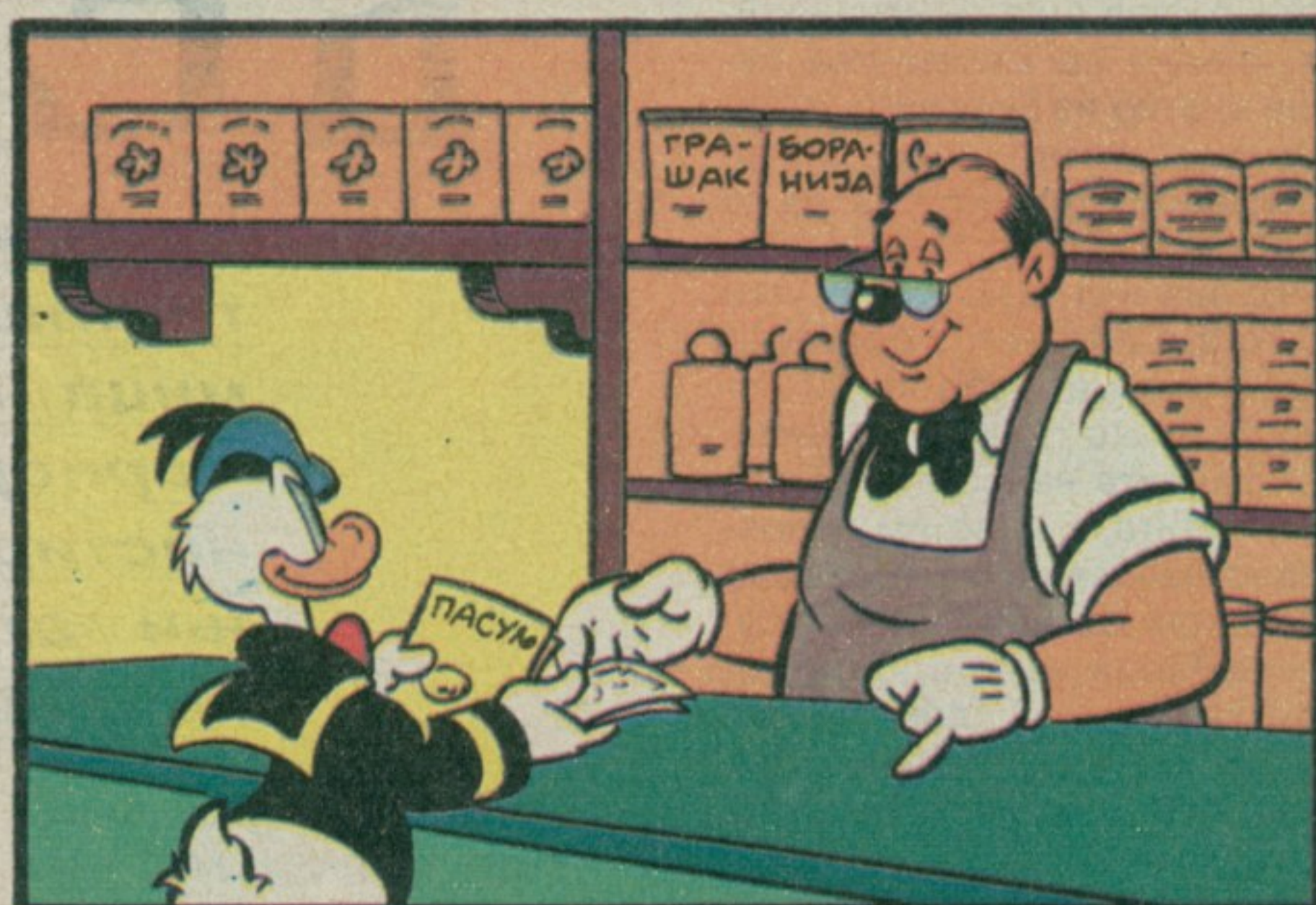
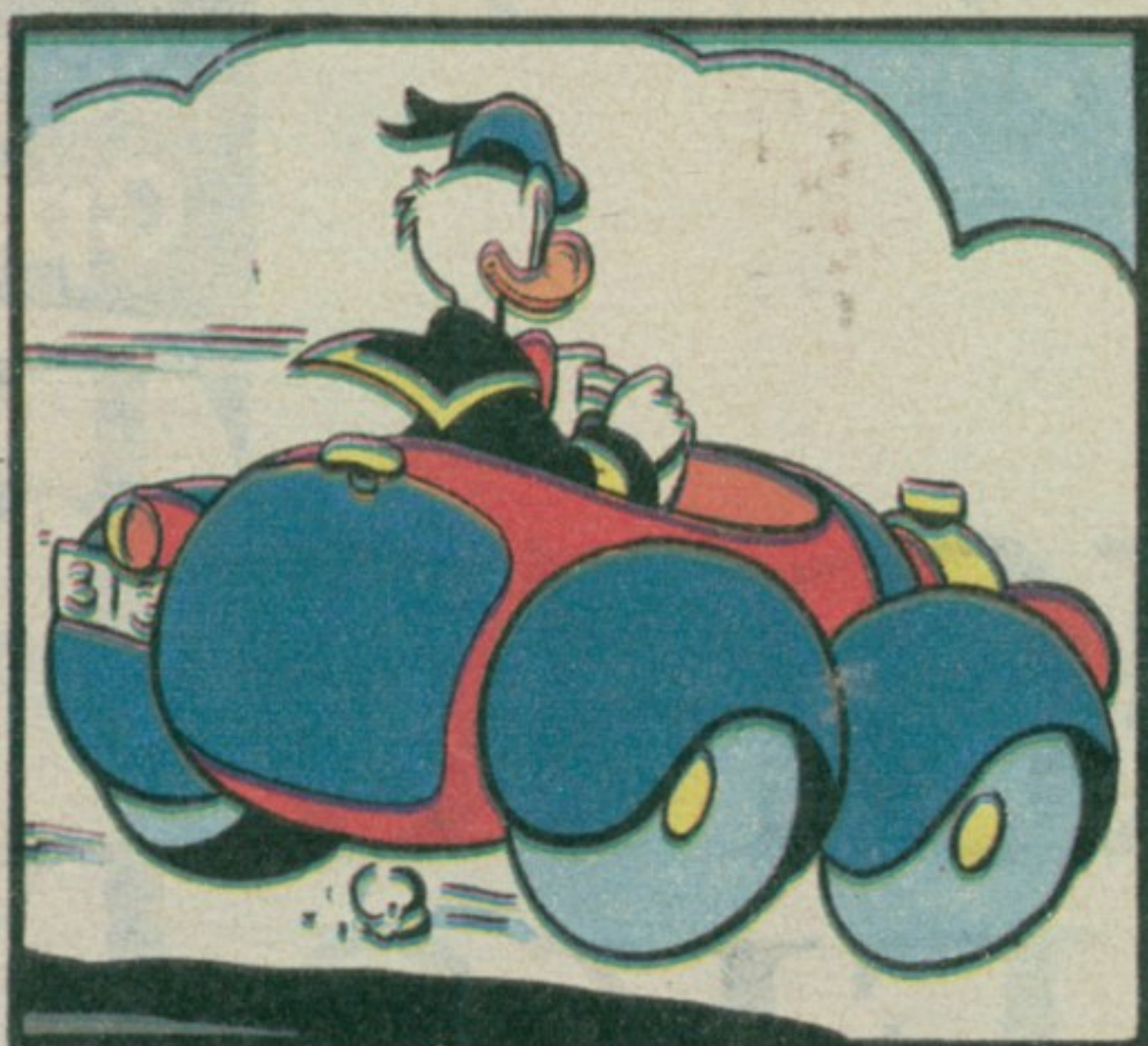
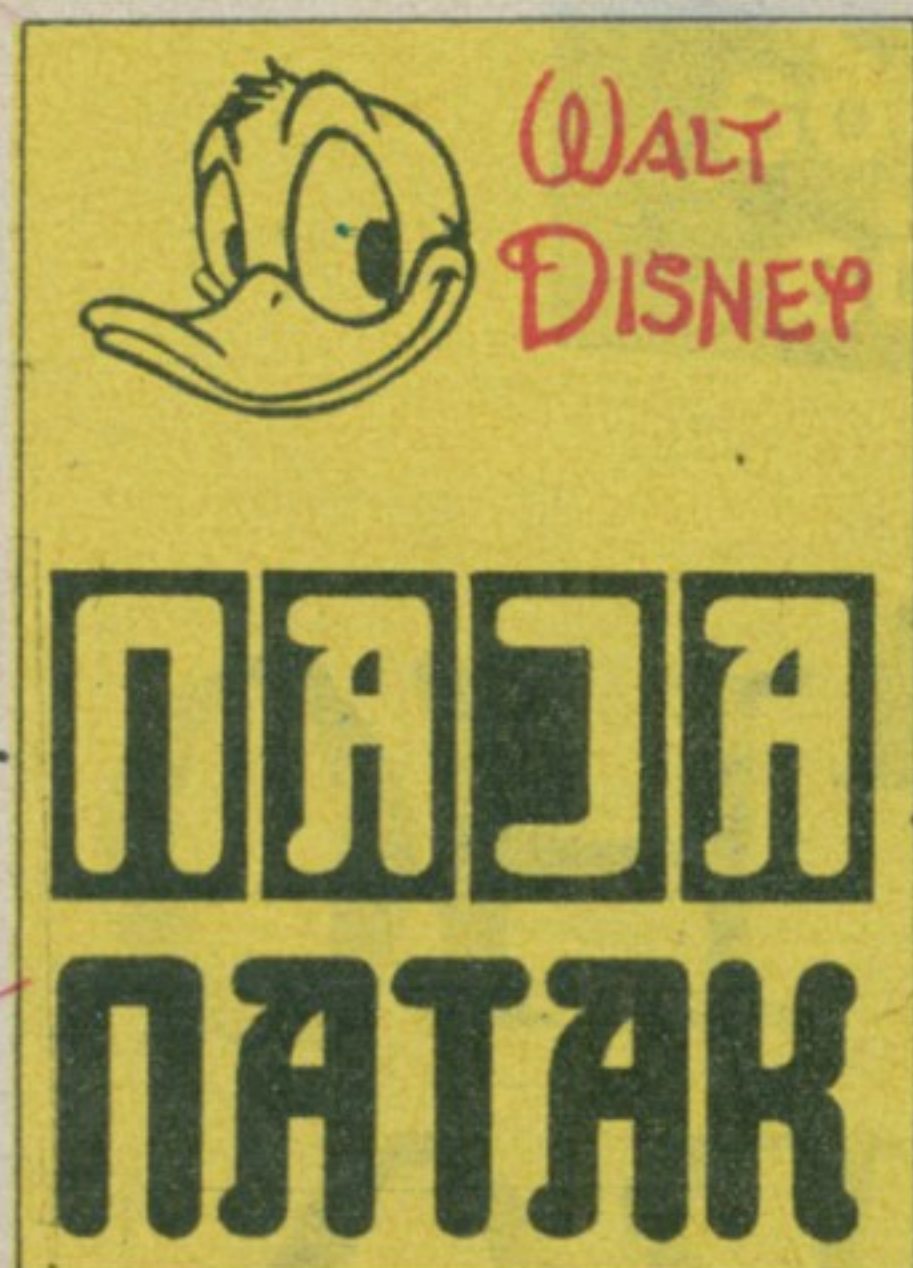
●●● како су показала истраживања рудних налаза у Пакистану, монсуни, сезонски ветрови који мењају правац двапут годишње, дувају већ 18 милиона година.

●●● у космичком центру „Донсон“ у Хјустону, савезна држава Тексас, изложено је



50 килограма материјала који су космонаути донели са Месеца (досад их је 12 борило на Земљиним сателитима). Лунарно камење видело је 42 милиона посетилаца. Преостали део од укупно 383 килограма стења и земље чува се у азоту и проучава.

Илустровао: Зоран Петковић Петко



Сунце је залазило за врхове Проклетија кад се неколико турских коњаника, које је предводио капиција Махмуд-паше Хасанбеговића, зауставило пред Пећком патријаршијом.

— Отварај! — наредио је капиција када се у одшкринутим вратима указало бледо, преплашено лице младог искушеника. Послушао је ћутке не усуђујући се да пита шта или кога траже: без обзира на то шта су хтели, мислио је, њихов долазак не слуги на добро.

Иста мисао прошла је кроз главу и патријарху Арсенију III Чарнојевићу када је, узнемирен топотом коња, похитао прозору и угледао Турке. Њихова појава није га изненадила: откако се месец-два раније вратио из Београда и Пожаревца, свакодневно их је очекивао. Оптужиће га да је подбуњивао рају. Зато и није имао илузија шта му се, ако не тога а оно већ сутрашњег дана, спрема: избегне ли колац, свакако га чека тамница.

— Уведите некрсте и богато их угостите, а вино им непрекидно наливајте! — заповедио је једном од калуђера знајући да Турци неће одбити добру капљицу. А док се они госте, имаће довољно времена да припреми бекство. Другог начина да сачува главу није имао.

И док су калуђери у журби пунили бисаге свим што је могло да се понесе, Турци су, не слутећи ништа, уживали у богатој гозби, посебно у јаком, густом вину које их је неосетно омамљивало. Пред поноћ ниједан од њих, да је било кога да их упита, не би умео да каже ни где је ни зашто се ту налази. Савладани умором и вином падали су у сан где је који стигао.

Кад је у глуво ноћно доба узјахао коња, патријарх је, пре него што ће изићи из дворишта, провирио у трпезарију. Био је задовољан оним што је видео: гласно, неуједначено хркање и непомичне прилике увериле су га да му од њих, бар до јутра, не прети никаква опасност. Тако је, донекле умирен, у пратњи неколицине калуђера кренуо ка планинама.

Пророчанство о кнезу и камилама

Арсеније III Чарнојевић није се много двоумио где ће из Пећи. Прилике у Србији биле су му добро познате. Ћесаровци, војска аустријског цара Леополда, још су се задржавали око Ниша и, да би стигао до њих, требало му је неколико дана јахања. Дотле би Махмуд-пашини људи могли да стигну. Много је боље,

Како је кренула

Велика
сеоба
Срба

ПОНОЋНО БЕКСТВО

Набијање на колац или вечна тамница била је једина недоумица патријарха Арсенија III Чарнојевића када је пред манастирску капију стигао омањи одред његовог најљућег непријатеља

закључио је, да привремено уточиште потражи код никшићких племена која су последњих година била на ратној нози са Турцима и веома склона Млечанима на које је и сам благонаклоно гледао. У међувремену је аустријска војска под командом Лудвига Баденског напредовала кроз Србију: један њен део, предвођен генералом Енејом Силвијем Пиколоминијем, стигао је до Косова. Добрим

опхођењем и с много умешности генерал је успут придобијао Србе који су се, у страху од Турака, али и његове војске, повлачили у тешко приступачне крајеве. Обећавајући им помоћ и заштиту ако се врате у домовину и зајуну на верност цару, успео је да привуче многе и да од њих створи чете српске милиције. У тој акцији придобијања Срба за борбу против Османлија на руку му је ишло и предање

које је говорило да ће их турског јарма ослободити кнез који ће једног дана стићи на камилама праћен животињама из далеких крајева.

Знајући за то, Пиколомини је, потукавши до ногу Турке код Ниша и заробивши целу њихову комору, кренуо ка Косову на камилама натовареним кавезима пуним мајмуна и папагаја. Никакво чудо што је народ, верујући да се пророчанство обистинило, у ње-





му видео ослободиоца. Где год прошао, одушевљено су га дочекивали и спремно, са свештенством на челу, заклињали се на верност цару. Једини који није давао гласа од себе био је патријарх Арсеније који је, тајно, за судбину свог народа покушао да заинтересује православну Русију. Међутим, Пиколомини није заборавио на њега: чим је стигао на Косово, послао му је писмо у којем је захтевао да се одмах врати у Пећ. У супротном, писао је, на престо патријарха доведиће неког другог. Арсеније III Чарнојевић није имао избора.

Потера за патријархом

Да ли је до сусрета са Пиколоминијем дошло или није, питање је око којег се и данас ломе копља, али се зато зна да је патријарх, вративши се у Пећ, схватио чијем царству ваља да се приклони. Народ је листом стао уз генерала чији су војни успеси допринели да се моћ Леополда I учини много већом него што јесте. Неколико хиљада људи, по неким подацима чак и десетина, дигло се на оружје па се покрет за ослобођење незадрживо ширио показујући, како се чинило, велике изгледе на успех.

Међутим, почетком новембра Пиколомини је умро од куге. Заповедништво над аустријском војском преузео је војвода од Холштајна, човек сасвим друкчијег кова који је врло брзо показао да није нимало бољи од Турака. У то време, крајем 1689. године, главни део ћесарских снага у Србији чинили су Срби. Доведени у отворен сукоб са дојучерашњом влашћу, они су се свим срцем залагали за успех Аустријанаца, али је он, под вођством од Холштајна, почео да изостаје. Поражен код Качаника, почео је да одступа ка северу па је тако Србија, а поготову Косово, постала позорица највећег страдања у историји Срба. У страшном, осветничком бесу, Турци који су поново почели да освајају Балкан нису имали милости ни према коме. Најмање су намеравали да је покажу према патријарху Арсенију, по њима главном кривцу за дизање устанка. Због тога је један одред, под вођством самог Махмуд-паше Хасанбеговића, кренуо ка Пећи с намером да ухвати патријарха. Међутим, опрезни Арсеније III Чарнојевић успео је на време да се склони. Бесан због тога, Махмуд-паша је наредио да се поубија све хришћанско становништво које се затекло у Пећи.

Још једном измакавши Махмуд-паши, Арсеније се

опет питао где да бежи. Да се склони у Црну Гору код племена која су пристала уз млетачку заштиту? Та му се идеја није допала, пошто је, због Аустријанаца, заборавио на пријатељство са њима. Било је и племена, Брђана на пример, која су давала подршку Аустрији све до тренутка када је њена војска почела да одступа не марећи за српски народ који је навукао на себе бес Турака. Код њих је могао да се склони, али је осећао да не би било згодно тражити уточиште у околностима које су настале. Тако му је преостајао један једини пут којим је могао да крене – на север, за Аустријанцима. Са њим, и за њим, су – бојећи се погрома – кренуле масе народа чиме је, у пролеће 1690. и почела Велика сеоба.

Турци откупљују рају

Одмазда над онима који нису кренули ка северу трајала је пуна три месеца. Палило се, клало, набијало на колац, одводило у робље. У дивљању су се нарочито истицали татарски одреди тако да се у једном тренутку чак и Porta умешала. Пред татарским мачем запретила је опасност, неће остати ни жива душа, а која корист од пусте земље? Променљива ратна срећа, све чешћа појава отпадника у сопственим редовима и потпуно испражњена благајна натерали су Порту да се заузме за рају, сачува је од ропства откупом од Татара и пошаље је кући. С напуштене, необрађене земље, било јој је јасно, никакав приход није могла да очекује. У којој се мери Porta забринула да јој се зло лошијим не врати најбоље показује ферман из марта 1690. којим је султан позвао Србе да се без страха врате на своја огњишта. Међутим, његов позив стигао је до мало кога: они који су преживели већ су се у великим збеговима кретали ка северним границама, ка Сави и Дунаву.

Што се цара Леополда тиче, он је неуспехе своје војске сматрао привременим, а како је имао намеру да продужи рат са Турцима, за који није имао довољно средстава јер је истовремено ратовао и са Французима, издао је 6. априла повељу којом је све народе „зависне“ од Аустрије позвао на устанак. Ослобођења и одбране хришћанства ради. Заузврат је обећао одређене повластице које су се односиле углавном на оне Србе који су живели јужно од Саве и Дунава. И управо та обећања навела су највише-

није Србе и њиховог патријарха да за 11. јун сазову сабор у Београду на којем би затражили ширење повластица.

Заслуга или кривица?

Наиме, било је потпуно јасно да од устанка оно мало Срба што је остало под султановом влашћу нема ништа. Уверени сем тога да ће, утреба ли, Леополд I да их брани од Турака једино обећањима и да зато могу да рачунају само на себе, одлучили су да затраже да се поменуте повластице прошире на крајеве с обе стране Саве и Дунава. У том смислу у Беч су послата писма у којима се, поред осталог, тражила пуна аутономија православне цркве, слободан избор патријарха који ће, по свом нахођењу, постављати митрополите, епископе, игумане и свештенике који ће имати потпуну црквену власт над православним хришћанима у свим земљама под влашћу Аустрије и право да одлучује о изградњи нових цркава.

Мада су сви захтеви у суштини били скромни, тешко да би их Леополд прихватио да није схватио да је његова војска немоћна против Турака и да је одбрана царевине, пре свега Угарске, спала готово искључиво на српске чете. Имајући то у виду, „милостиво“ је 21. августа издао повељу „часном и оданом нама љубазном Арсенију“ којом је прихватио постављене захтеве. У последњи час јер су се Турци већ приближавали Београду под којим су се, још од пролећа, скупљале избеглице са Косова и из Метохије, из Поморавља, Понишавља, источне Србије, Шумадије. За прелазак преко Саве и Дунава побринула се посада београдске тврђаве: последњи чамац с избеглицама прешао је у јужну Угарску 6. октобра 1690.

Пуних 40 дана трајало је повлачење Срба ка Будиму: у збегу је, по једном казивању патријарха, било 30.000 а по другом око 40.000 људи. Један број, по неким мишљењима њих 10.000, нису се ту зауставили: продужили су ка Сентандреји. Са њима је био и патријарх Арсеније III Чарнојевић, један од највише хваљених а истовремено и највише оспораваних људи у српској историји. Док га једни сматрају избавитељем и спасиоцем српског народа, други га називају кривцем што је Србе извео из колевке њихове државе. Шта претеже, заслуга или кривица, историја је показала. **Олга Вукадиновић**

ПРИРОДА КАО ЕКОЛОГ



ХВАЛА ШТО НАС ПРОЖДИРЕТЕ!

У дивљини, ловцу је потребан плен – али и плену ловац

Зашто не би, као у бајци, вук живео у пријатељству с јагњетом, јастреб с пилетом, Том са Џеријем?

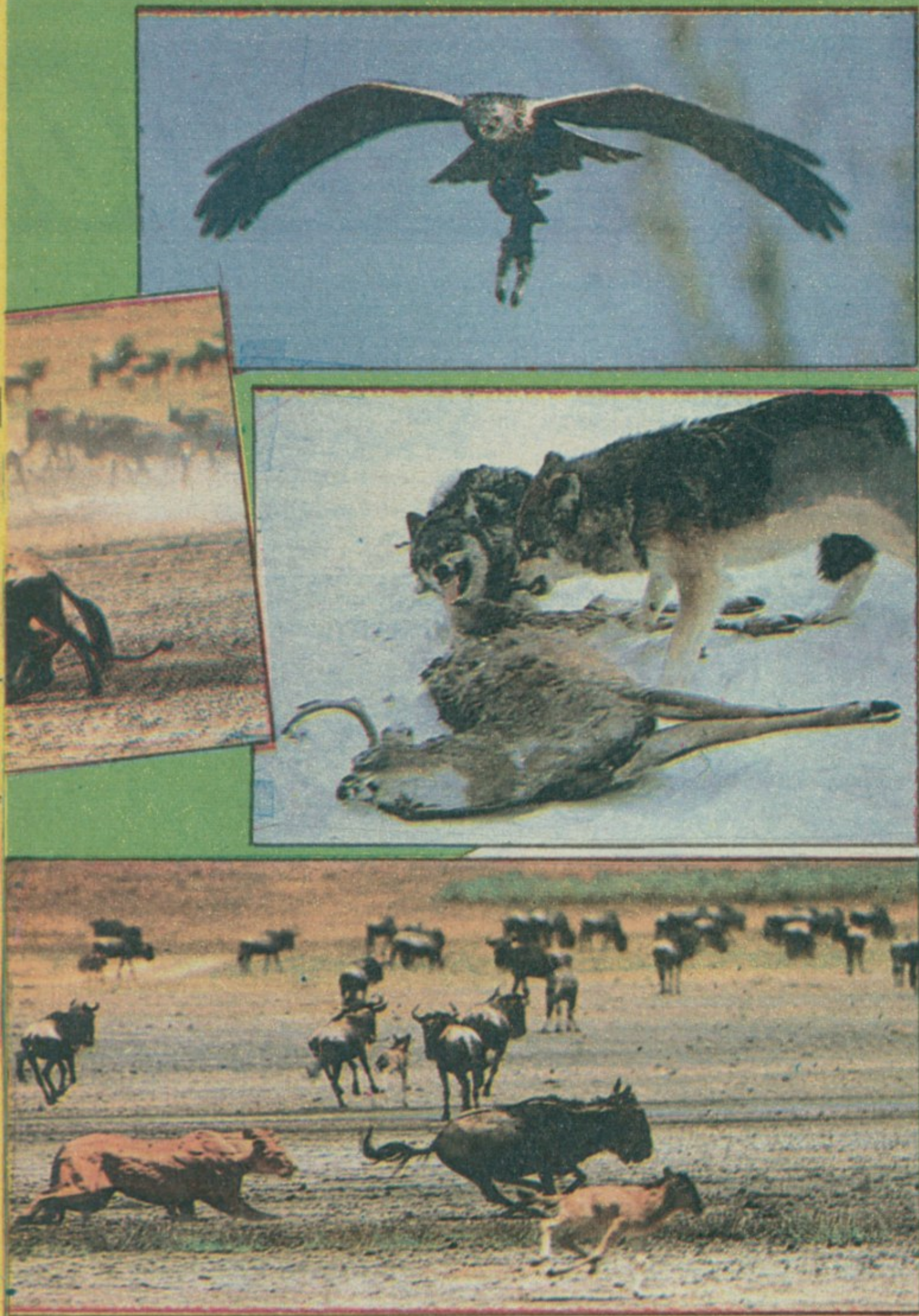
У природи таква питања немају смисла. Откако постоје, животиње се деле на грабљивице и жртве, односно месождере и биљождере. Месождери су – могло би се рећи – животиње које су откриле једноставнији и економичнији начин да дођу до енергије. Док биљоједи користе

хранљиве састојке биљака да би изградили беланчевине, месождери узимају већ готове животињске протеине. Цео њихов организам се прилагодио таквом начину исхране. Зато су вук или лав приморани да једу месо: све и кад би којим чудом одлучили да постану вегетаријанци, не би могли.

На први поглед рекло би се да та подела иде сто одсто у корист грабљиваца, да се ни-

мало не исплати родити се као биљождер. Ипак, није тако. Зоолози кажу да у природи постоји танана равнотежа између прогонитеља и прогоњених. Ма колико чудно изгледало, није само ловцу потребан плен него и плену – ловац.

Како то у стварности изгледа, научници су могли веома лепо да се увере на Ајл Ројалу, једном од острва у језеру Супириор, на северу САД.



јединке. Тиме делују као нека врста „здравствене полиције“ за лосове вршећи корисну селекцију и омогућавајући оним најспособнијим да преживе.

Догађа се да нападач у овом необичном животном сплету игра мање-више пасивну улогу, то јест да му сам плен одређује кога ће напасти а кога поштедети. Пример за то пружају нам бизамски пацови, становници речних обала. Када се превише намноже, међу њима избијају жестоке битке за животно простор. Они слабији, побеђени и изуједани, приморани су тада да напусте уобичајена пацовска станишта. Одлазе на терен који не познају, где нема погодних јама за скривање, па убрзо падају у канџе куна и других грабљивица.

Нешто слично бива и са аксисом, врстом цејлонског јелена који живи у великим стадима од по триста јединки. Кад запрети леопард, стадо се зачас распореди у круг, с тим што су у средини кошуће и ланад, док периферију круга чине млади, још нејаки мужјаци. Између једних и других је непробојан зид од зрелих мужјака са снажним роговима. Покушају ли „младићи“ да се приближе центру, бивају опет избачени на руб. Тако леопард успева да уграби само прекобројне мужјаке, то јест оне који су најмање важни за опстанак врсте.

Овај пример нам показује како су жртве, током милиона година еволуције, успеле да се прилагоде својим прогонитељима. Очи карибуа, америчког северног јелена, веома добро опажају сваки покрет по дневној светлости. Захваљујући томе, карибуи на Њуфаундленду одувек су могли успешно да одолевају свом главном непријатељу – вуковима.

Онда су људи на ово атлантско острво доселили рисове. За разлику од вука, рис углавном лови ноћу, кад карибу слабо распознаје покрете, а за непомичне ствари готово је слеп. Уз то, рис своју жртву не гони у пуном трку преко равнице, као вук; него је чека у заседи.

У почетку је то био прави покољ карибуа. После неколико година, пак, научници су приметили да су се јелени снашли у новој ситуацији. Своју младунчад више нису држали на окупу у „обдаништима“ него раштркану по шуми. У исти мах знатно су ојачале везе између мајке и младунчета. Раније су ланад спас од вука тражила пре свега у брзим ногама. Сада, пред опасношћу од риса, по-

казало се да више вреди шћућурити се уз мајку него трчати.

„Специјалисти“ у опасности

За овакве „инстант-промене“, у којима човек делује као нехотични мотор еволуције, наше доба пружа још доста примера. Тако су зечеви, пољски мишеви и други ситни створови открили да се може одлично живети на травнатим просторима који настају на раскрсницама модерних ауто-путева, где их даноноћни саобраћај, као неки зид, штити од грабљиваца.

Али, не прилагођавају се само жртве него и ловци. Соколови кликтави у Немачкој презадовољни су што су ливаде поред главних друмова у лето увек уредно покошене. На тој равној површини мишеви и ровчице сервирају се грабљивицама као „на тањир“. Исто важи и за оранице, са којих човек, ради лакше обраде, уклања жбуње и шибље. Јастреб без сумње верује да се то чини ради њега да би он лакше опазио јаребицу која се раније крила у густој.

Зоолози називају „специјалистима“ оне грабљивце који су се током еволуције определили да лове само једну животињску врсту. Ако се та врста прореди или чак почне да изумири, и „специјалисти“ се лоше пише, а за то је најчешће сам крив. Опстанак је много сигурнији оним ловцима који, у случају несташнице, умеју да промене јеловник.

Афричком лаву најомиљенија посланица је гну (врста антилопе, налик на говече). Зоолози чак верују да лав креће у лов са „сликом“ гнуа у мозгу, онако као што ми, долазећи у неки ресторан, унапред замишљамо специјалитет који смо у том локалу јели прошлог пута. Ако, међутим, лавови претерају с чашћењем, гну може постати реткост у том крају. Остају само најснажније и највештије јединке: на трагање и борбу с њима лав би морао утрошити више енергије него што ће добити једући њихово месо.

Тада, неком врстом непогрешиве инстинктивне математике, лавови „израчунају“ да се више не исплати ловити гнуа, па прелазе на лакше врсте плена или потпуно промене ловиште. То омогућава угроженој антилопи да се поново намножи, а од тога и лав има користи јер ће за коју годину опет уживати у свом омиљеном јелу. На тај начин природа одржава равнотежу, у сталној међузависности нападача и плена. **С. С.**

Почетком нашег века на то острво допливали су неки лосови. Чекао их је прави рај: на Ајл Ројалу било је врло мало других биљоједа, а грабљиваца није било уопште. Захваљујући томе, дугороги досељеници почели су да се множе као бесомучни. Ускоро су тако обрстали вегетацију да су остали без хране.

Од неколико хиљада спали су на неколико стотина. Пашњаци, шибље и дрвеће одмах су почели поново да бујају, али то је опет повећало број лосова који су навалили на тек изникло растиње... Тако је то ишло укруг, у наизменичним фазама умереног множења и периодичног гладовања, све док се четрдесетих година на острву нису појавили – вукови.

Могло се помислити да ће њихов долазак докрајчити ионако угрожене лосове, али десило се супротно. Од тог тренутка број лосова се уста-

лио и одржава се на еколошки најпогоднијем нивоу. Како је то било могуће?

Здравствена полиција

Одговор на ово питање дају нам бројке. Научници су израчунали да вукови сваке године закољу стотинак лосова, али од тог броја једну четвртину чине младунци, око две трећине престареле животиње, а тек око десет одсто жртава спада у највиталнију групу – ону између једне и пет година старости. То није случајно. С лосовима нема шале: својим предњим ногама сваком нападачу могу да задају смртоносне ударце. Зими, кад напада дубок снег, лосови су у предности, док је кратконогом вуку тешко да се креће. Због свега тога, у просеку се тек сваки двадесети напад завршава вучјом победом.

Пошто немају намеру да улудо гину, вукови у лову бирају најслабије и најболесније

Свако одступање од одређеног правила или закона, устаљеног реда или уобичајеног тока ствари код нас углавном побуђује сумњу или бар радозналост. А тога је толико много да би за свет у коме живимо могло да се каже да је музеј са збирком најнеобичнијих предмета. Зато би изнад улаза у наш замишљени музеј могло да пише – можда неким тајанственим старим писмом: „Ви који улазите заборавите на самоувереност!“ Јер, у овом нашем свету много тога је неизвесно. У будућности би човек лако могао да напусти нека своја вековна убеђења или, у најмању руку, да их окрене наглавачке! А ево и зашто...

Двоножна бића или ванземаљци

Повешћемо вас прво до једне кречњачке стене на западној обали Мисисипија, у Сент Луису. Ту је 1816. или 1817. године извесни Џорџ Реп нашао савршене отиске људског стопала дугачког 27 центиметара. Проучавао их је етнолог Хенри Шулкрафт и забележио да су обликована као код особа које стално иду босе – да делују изузетно природно и да се на њима виде сви мишићи, избочине на пети, као и проширења на местима где су зглобови. Закључио је да су трагови остављени у време кад је стена била мекана. А према неким геолошким правилима, овај

кречњак је очврснуо пре 270 милиона година!

Али, ово нису и најстарији отисци стопала. Они су пронађени 1968. у Антилоуп Спрингу, у држави Јути и то заслугом Виљема Мајстера, истраживача аматера. У ствари, ради се о трагу правих правца-тих сандала. Њима неко дво-

слати су у истраживачки музеј у Филаделфији одакле су тајанствено нестали.

Осам година касније у једној гробници у близини Клирвотера, у Минесоти, пронађено је још седам необичних скелета. Лобања сваког од њих имала је по два реда зуба, како у горњој, тако и у до-

израженим коштаним луковима обрва.

Када су 1932. копачи злата динамитом разнели једну стену у планинама Педро, сто километара југозападно од Каспера, у Вајомингу, пред њима се указало удубљење и у њему мумија, у седећем положају, висока свега 35 центи-



Ови отисци стопала у сандалама вероватно су најстарији. Лепо се види удубљење на делу где је пета

ножно биће или ванземаљац гази трилобита, малог бескичмењака од кога су се развили ракови. А познато је да су ове животињнице изумрле пре око 280 милиона година и да се човек, по свему судећи, појавио на Земљи пре око два милиона година, док је сандале понео пре „само“ неколико хиљада година.

Стручњаци су потврдили да су трилобит и пролазник који га је убио живели у исто време и да је отисак створен природном фосилизацијом. То опет значи да може да буде стар и до 600 милиона година!

Мумија на вашару

Костури пронађени 1880. у једној заједничкој гробници у Сеиру, у Пенсилванији, осим што су на лобањи, одмах изнад обрва, имали израштаје налик на рогове, ни по чему другом се нису разликовали од костура нормалног човека. Ти људи су били високи, преко два метра, а рачуна се да су сахрањени око 1200. године. За ово откриће заслужни су историчар Донху и професори Скинер и Морхеду из Америчког истраживачког музеја Филипсове академије.

Неки од ових костура по-

њој вилици. Умрли су били сахрањени у седећем положају, окренути према језеру. Запажено је и то да су имали изузетно ниско чело, са јако

метара. Руке су јој биле скрштене изнад колена, у положају Буде. Пошто су је проучили, научници су изнели претпоставку да се ради о

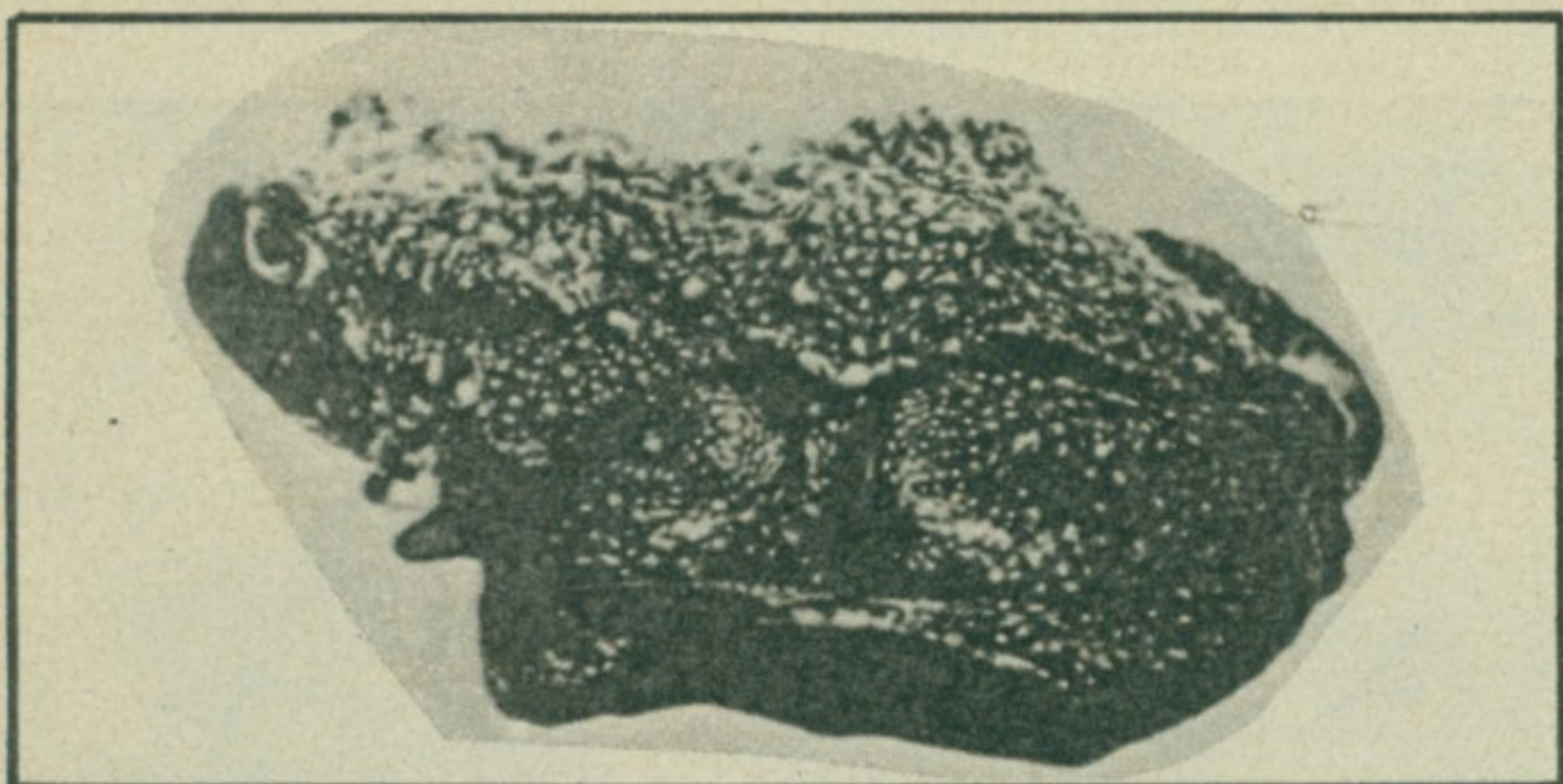


Изненађујуће мала мумија за једну одраслу особу – висока свега 35 cm – допринела је да се одржи легенда о малим људима, прецима Индијанаца



Отисци људског стопала чија се старост процењује на преко 270 година

ВНИШТЕ У ТУНЕЛУ



Жабе зими проведу и неколико месеци у блату. А да ли могу и када се блато скамени?!

претку, или можда праоцу америчких Индијанаца.

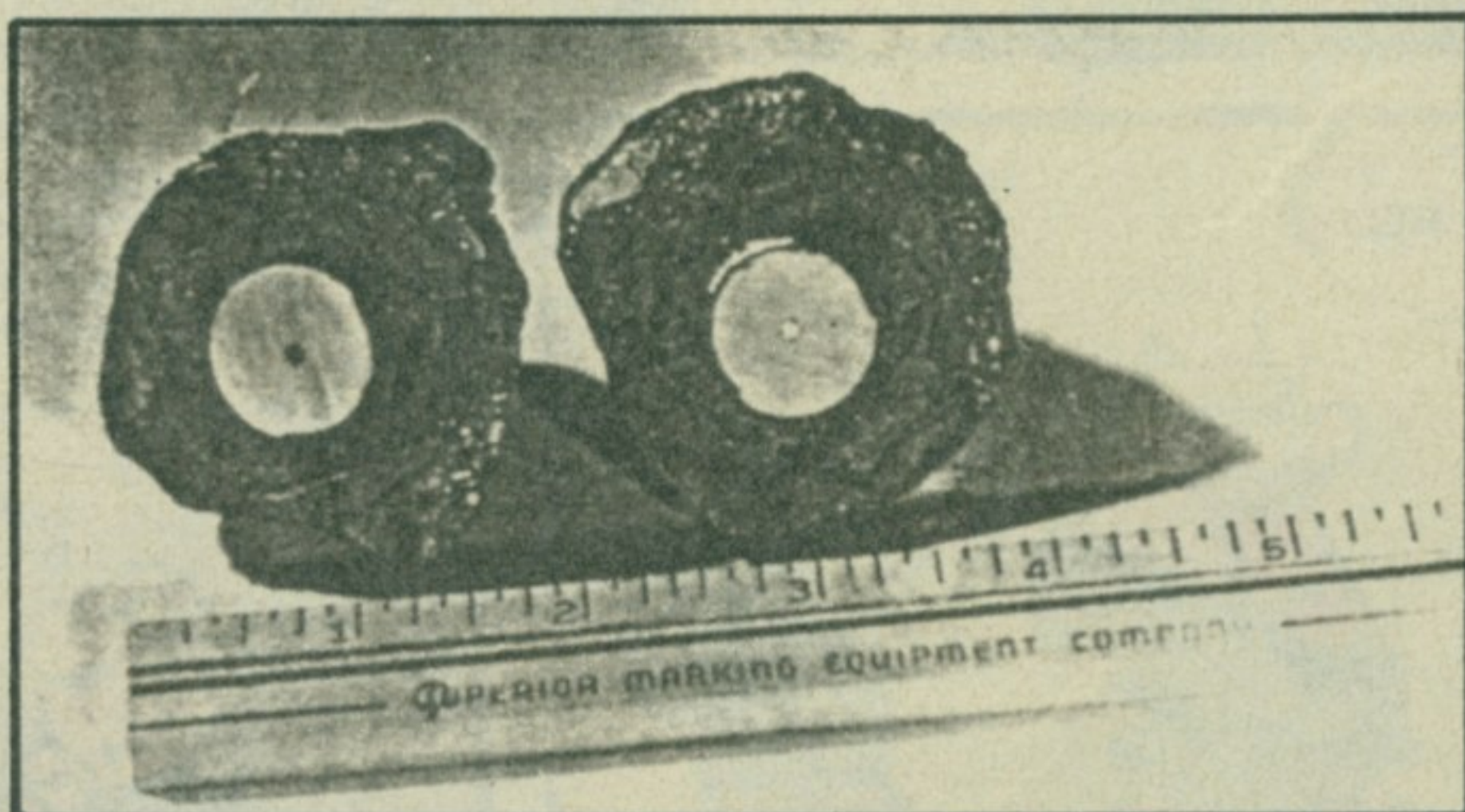
Годинама су ово чудно биће тамне и наборане коже, пљоснатог носа, ниског чела, великих уста, али танких уса на приказивали по вашарима широм Америке, а онда га је откупио богаташ Гудман из Каспера и однео у Њујорк где га је радиографски проучавао научник Хенри Шапиро, из Америчког природњачког музеја. Убрзо је Институт за антропологију универзитета у Харварду и званично потврдио његову аутентичност и изнео податак да се ради о особи која је умрла у 65. години.

Јавност се веома заинтересовала за ову хипотезу јер се у легендама Индијанаца, из племена Кроу и Шошони, помињу мали људи, висине свега неколико десетина центиметара.

После Гудманове смрти, 1950, мумија је нестала, али занимање за њу не престаје. Антрополози су јој чак дали и име – Педро – према планини на којој је пронађена и надају се да ће успети да јој уђу у траг...

Жаба или вампир

У време изградње аквадукта у Дарему, у Енглеској, 1865. радници су, разбијајући кречњачку стenu осам метара дубоко под земљом, пронашли живу жабу. Очи су јој цаклиле и биле изузетно живахне. У тренутку ослобађања тешко је долазила до даха и кад год јој је то полазило за руком испуштала је глас налик на лавез, а то је понављала и сваки пут када би је неко додирнуо. Пажљивим испитивањем утврђено је да су јој уста потпуно затворена и да звук излази кроз ноздрве, да су јој предње ноге



Невероватна сличност са аутомобилском свећицом. Старост овог предмета процењује се на око 500 хиљада година!

повијене унутар и да су задње много дуже него у било које друге врсте која данас живи у Енглеској.

Када су је ослободили, имала је боју стене, али је на сунцу потамнела. Геолог Роберт Тејлор утврдио је да је стара најмање шест хиљада година! Још живу сместили су је у музеј у Хартпулу.

Последњи птеродактил, летећи рептил, са мембраном уместо крила и дугачким кљуном пуним зуба, према званичном мишљењу науке угинуо је пре око сто милиона година. Али, за групу радника у Француској која је 1956. прокопавала железнички тунел на линији Сан Дизије – Нанси, последњи рептил угинуо је управо те године, и то на њихове очи. Наиме, у полу-тама тунела нешто велико и застрашујуће полетело је ка њима са једне кречњачке стене из периода јуре коју су тек почели да разбијају... заклепетало крилима, гракнуло и срушило се беживотно на земљу. Распон крила ове животиње, налик на крила слепог миша, износио је око три метра. На задњим ногама је имала дугачке канџе, а у кљу-

ну зубе. Кожа јој је била тврда и масна.

Палеонтолози су одмах утврдили да је реч о птеродактилу. Слој стене у којој је пронађен одговарао је периоду у којем су живеле ове животиње, сам кречњак који је крилатог рептила милионима година држао у заточеништву имао је шупљину која је у потпуности одговарала обрисима њеног тела.

У камену нешто ново

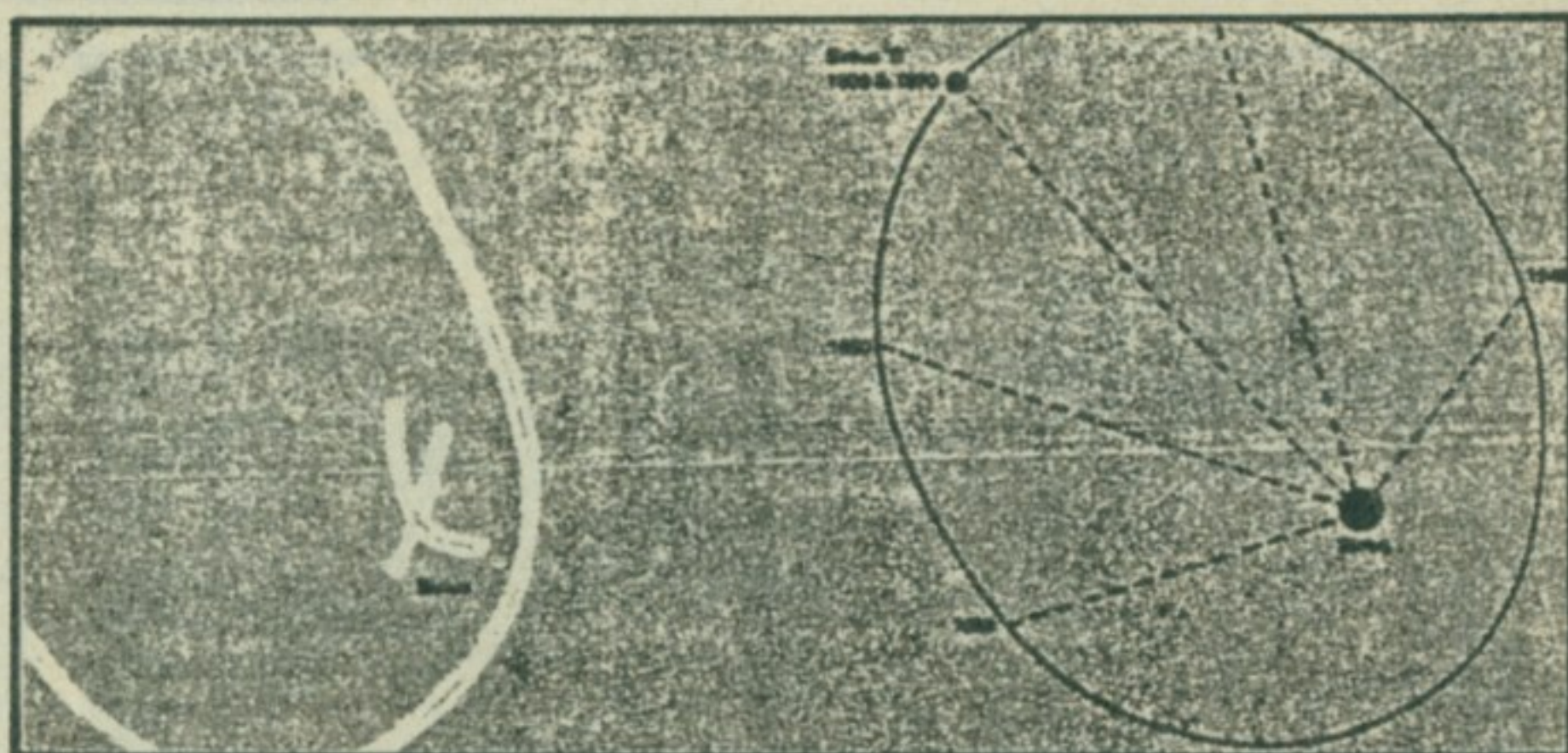
Године 1961. тражећи необично камење, власници једне златарске радње и про-

Последњи летећи гмизавац угинуо је у прошлом веку, у Француској, пред очима радника који су правили пролаз кроз планину

једној аукцији за 25 хиљада долара и од тада се о њему ништа не зна.

Номо је приближио звезде

За Догоне, племе из Малија, кажу да су срећан и једноставан народ који се бави искључиво пољопривредом. Али, њихова знања из астрономије задивљују сав научни свет. Они знају за Сиријуса Б – такозваног белог патуљка и пратиоца најсјајније звезде на небу – који је невидљив голим оком, а снимљен је, уз помоћ телескопа, тек 1970. Знају и да је Месец „сув и мртав“, да Сатурн има прстен и да Јупитер има четири „главна пратиоца“. Знају такође да се планете окрећу око Сунца, да се Земља окреће око своје осе и да у Млечном



Колико Догони знају о свемиру сведочи и овај цртеж (лево) веома сличан савременом астрономском дијаграму (десно). Ово афричко племе од памтивека зна за Сиријус Б који је невидљив голим оком, а снимљен је тек 1970. уз помоћ телескопа.

давніце сувенира из Оланке у Калифорнији Воли Лејн, Мајк Мајксел и Вирџинија Мекси нашли су у близини планине Козо, на брду изнад исушеног језера Овенс, камен у чијем се средишту налазила метална нит пречника 2 mm, обавијена керамиком и дрветом у облику шестоугла, које се временом окаменило.

Радио-снимци овог предмета показали су изненађујућу сличност са аутомобилском свећицом. Старост се процењује на око 500 хиљада година. Продат је још 1969. на

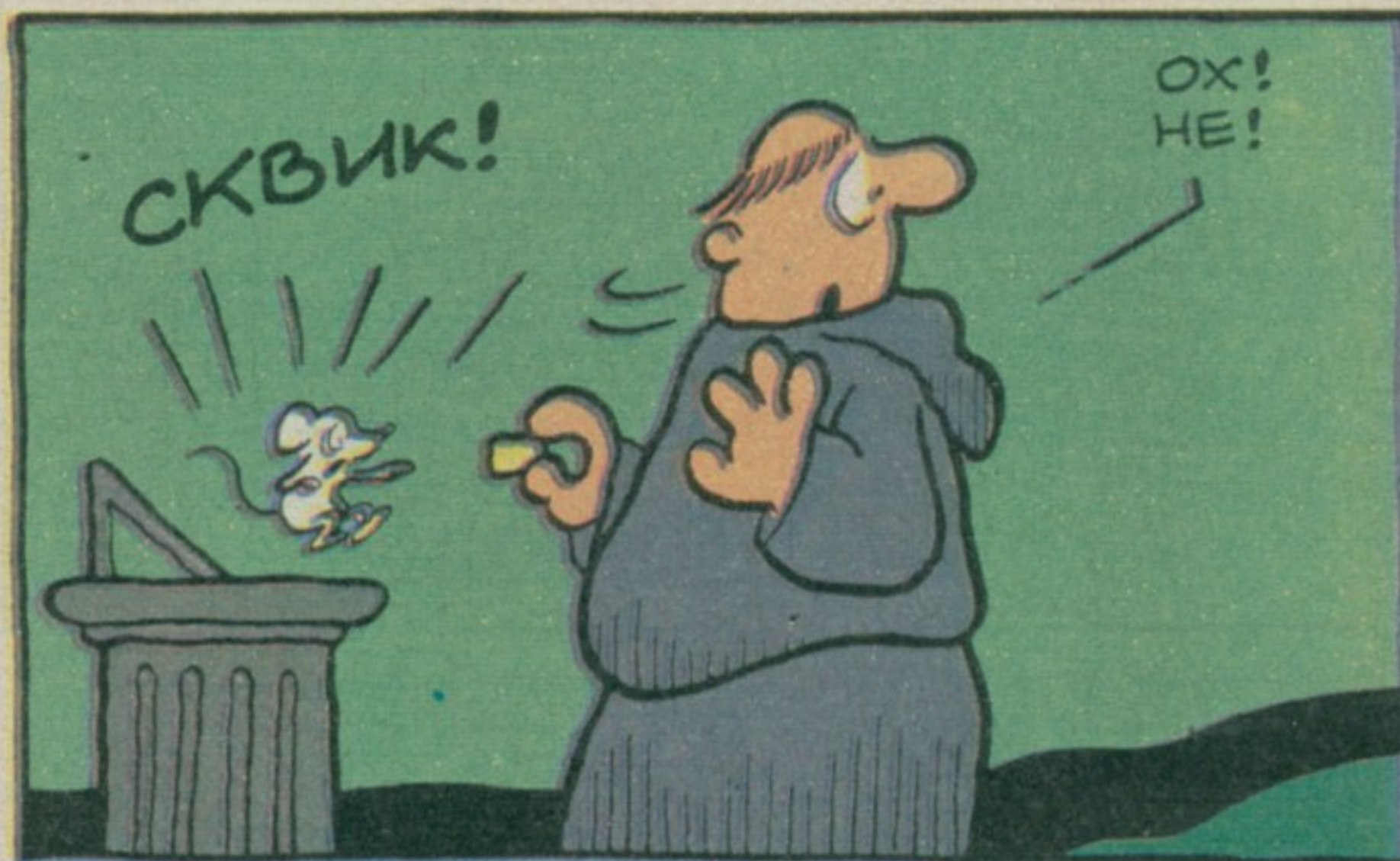
путу има бесконачно много звезда... Ови занимљиви астролошки подаци саставни су део митологије Догона и уткани су у њихове ритуалне игре, цртеже на стенама, у њихову традиционалну архитектуру, резбарство и ћилимарство.

Занимљива је и њихова тврдња да су до тих сазнања дошли преко бића из свемира, тачније из сазвежђа Велики Пас где се налази и звезда Сиријус. Зову их Номо и на цртежима их представљају као неке водоземце.

С. И.

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ



ПРВА МАТА ЛОНДОНА

„ОД А ДО З“
ДЕЛО
ГОСПОЋЕ П.

Филис Пијерсол
на балкону свог
стана



...и то са све
кућним бројеви-
ма, данас неоп-
ходна и турис-
тима и станов-
ницима главног
града Британи-
је, животно је
дело једне полу-
-Мађарице



Филис Пијерсол, осам-
десетогодишња
сликарка коју Енглези
од миља зову Госпођа П,
имала је само четрнаест го-
дина када јој је отац, Мађар
настањен у Америци, послао
у Лондон телеграм:

„Купи себи ранац, попра-
ви ципеле и, ако узмогнеш,
набави добар зимски капут
пошто смо пропали...“

Отац се бавио изградом и
штампањем географских ма-
па. Филис је, у ствари, била
сва срећна што мора да на-
пусти интернат. Зауоставила
је такси, новца није имала,
али, како каже, била је увере-
на да ће се на крају војње
наћи неко ко ће да плати.
Одвезла се мајци, но, ни она
више није живела на својој
адреси. Испоставило се да је
заједно са својим животним
пратиоцем, извесним слика-
ром, потегла за Америку.
Али, у стану је остао портрет
неког махараџе – послед-
ње дело „мајчиног“ сликара.
Филис је узела платно и рек-
ла таксиста да вози код ма-
хараџа! Стигли су тамо, ма-
хараџа је платио такси, а

Филис се упутила до агенци-
је за запошљавање.

Доспела је, тако, до – дру-
ге стране Ламанша! Запос-
лила се у француском месту
Фекам као учитељица ен-
глеске конверзације у та-
мошњем Интернату за де-
војке.

Разуме се, овако сналаж-
љива, практична и таленто-
вана особа није баш дуго оста-
ла у дотичном интернату.
Удала се за сликара старијег
од ње шеснаест година и са
њим отишла у Шпанију. Из-
држала је осам година, а он-
да се, како сама прича, јед-
ног јутра пробудила помис-
ливши: „Шта још радим ов-
де?“ И... отпутовала за Лон-
дон.

Улице одлетеле кроз прозор

Овако је, укратко, текао
живот необичне Филис Пи-
јерсол до тренутка када је –
случајно, разуме се – почела
да ради на нечему што ће за-
дужити све њене суграђане.
Само што се настанила у
Лондону, стигли су из Аме-
рике отац и ујак:

– Одлучили смо да поново
уђемо у посао с мапама –
једноставно је рекао ујак до-
давши да су за канцеларију
одабрали њен станчић!

Наравно, Филис је рекла
„Што да не?!“ и ствар је би-
ла одлучена. Преврћући по
мапама великог света, схва-
тила је да не постоји мапа
самог Лондона – мапа улица
– а људи се на сваком ћошку
распитују за неку. Тако је
Филис решила да сама на-
прави план града. Онако уз-
гред, размишљала је, јер из-
државала се, у ствари, слика-
јући портрете.

Да би израдила план гра-
да, кренула је у дуге шетње
улицама бележећи бројеве
кућа. Шпартала је и шпартала
Лондоном уздуж и попре-
ко. Када је већ имала готово
све улице пописане „од А до
З“, догодила се „катастро-
фа“: градска влада одлучила
је да промени називе неких...
две хиљаде ули(чи)ца како
би се избегла понављања
имена!

Али, ништа зато. Поново
је све средила и када је већ
мислила да је план „зreo“ за

штампање, ето нове невоље.
Случајно је лактом срушила
кутију од ципела у којој је
стајала картотека улица које
почињу на „Тр“ и ова је ис-
пала кроз прозор. Све се раз-
летело по улици. Филис је
истрачала и, на запрепашће-
ње пролазника, хитро поче-
ла да скупља папирине с
плочника и коловоза, парки-
раних аутомобила, из слив-
ника. Авај! Неки су заувек
„побегли“ на крову аутобу-
са.

Коло среће се окренуло

Тако је још једном крену-
ла пешке по граду. Када је и
трећи пут завршила посао и
предала га лектору, овај је
зачуђено упитао:

– Да ли из неког посебног
разлога нисте уврстили Тра-
фалгар сквер?

После свих тешкоћа Фи-
лис је ипак дочекала дан ка-
да је план „Од А до З“ био
одштампан. Сва срећна, узе-
ла је први примерак испод
пресе и помислила: „Лондон
ће ми за ово бити захвалан!“

Није било тако. Испоста-
вило се, у почетку, да никога
није занимао детаљан план
града. У Фојлсу, највећој
лондонској књижари, и да-
нас чувеној по томе што се у
њој може наћи баш све
штампано, љубазно су јој од-
говорили како нису заинте-
ресовани за растурање мапа.
Слично је било и у другим
књижарама. Само је добро-
душна продавачица у једном
кiosку близу железничке
станице купила један приме-
рак пошто су је људи, како је
рекла, често запиткивали за
неку улицу.

Тужна и уморна, Филис је
данима чекала у реду код из-
давача. Смита да агент за
продају погледа и њено де-
ло. Када се најзад нашла
пред његовим столом и по-
казала шта нуди, лукави
тржишни „вук“ схватио је да
има у рукама златну коку.
Сместа је наручио триста
примерака. Филисино дело
постало је прави хит.

За време рата она способ-
на жена основала је „Гео-
графску компанију за мапе“
која је објављивала ратне
карте са огромним успехом.
Уједно је писала свој будући
бестселер „Жене у рату“.

Данас је Филис Пијерсол
цењена и као сликарка и као
писатељица. Живахна и не-
уморна као и увек, живи у
малом стану на обали у мес-
ташцу Шорхем. Богатство и
стицање новца уопште је на
занимају, све што јој треба,
каже, то су водене и уљане
боје и одговарајуће четки-
це...

М. К.



ВАНСЕРИЈСКА НЕЗАХВАЛНОСТ

Уверен да је Рендалу Адамсу који је због убиства полицајца 1976. године у Даласу осуђен на смрт нанета неправда, амерички режисер Ерол Морис одлучио је да сними документарни филм о читавом случају. У току снимања заиста је и открио нове чињенице у вези са убиством на основу којих је судски поступак обновљен. Случај је на крају доспео пред Апелациони суд који је Адамса ослободио.

Шта је на то урадио Адамс? Сместа је тужио Мориса тражећи већи проценат од хонорара на име књиге и филма о свом животу. ■



АНТИДОПИНГ ТАБЛА

Пошто се једно време вртео у кругу, шериф округа Волусија на Флориди Боб Вогел на крају је ипак смислио како да доскочи кријумчарима дроге који му годи-

табле с натписом: „Рутински преглед возила на 1000 м“.

У чему је ствар? У томе што никаквог претреса (рутинског или периодичног) нема, али су зато после постављања табле многи успаничени возачи напрасно почели да праве саобраћајни прекршај: полукружно скре-



нама несметано превозе кокаин и остале наркотице тако рећи пред носом, односно ауто-путем број 95. Решење се материјализовало у виду

тање насред ауто-пута. С оне стране сачекују их шерифови људи који им затим детаљно претресу кола. ■

ПАРЕ ИЛИ МЕЦА!

Може се само замислити ужас Дастина Кролија из Огдена у Јутаху када му је Федерална пореска администрација послала последњу опомену пред конфискацију целокупне имовине уколико у року од недељу дана не подмири неплаћене порезе у износу од 48.000 долара. Дастина је стварно ухватило очајање при помисли да би могли да му одузму његове меце, аутомобилчиће и хи-мене, што је сасвим разумљиво за неког ко има пет година. На сву срећу, Дастинови родитељи се нису дали. Жалили су се и судили све док дотична администрација на крају није признала да је погрешила чиме је окончана неизвесност око даље судбине Дастинових меца. ■



МУЗЕЈ ИЗУЗЕТНИХ ПРСЛУЧИЋА

Ко каже да су музеји обавезно досадни? У Стамфорду у Конектикату отворен је Музеј женских прслучића. Кустос је Спајдер Вебс, иначе познати мајстор за тетовирање и велики љубитељ поменутог дела женског веша. Поставку за сада чини Вебсова лична колекција прслучића старих и до сто година, а међу занимљивије примерке спадају прслучићи од листића калаја, плексигласа и – бубашваба (?!). А колекцију тек треба употпунити. ■

ГРЕШЧИЦА

Нема сумње да је потребна извесна доза оштроумности да би човек проневерио близу милион долара што је Френку Паркланду, пореском контролору из Њујорка, пошло за руком. Када је открио да му је полиција на трагу, Френк је поново био довољно оштроуман да на време ишчезне. Затим је предузео све што би сваки иоле бистар лопов предузео: угојио се до непрепознатљивости, пустио браву, стално мењао стил облачења, име и место боравка. На крају је ипак направио неопростиву грешку: у једном мотелу на Флориди у књигу гостију уписао се правим именом. ■



ПРАВО ПРВЕНСТВА

Човек стварно мора да буде опрезан када вози по Њујорку. Узмимо пример Фредерика Стејнера. Стејнер је био принуђен да заустави аутомобил тамо где би се то

најмање очекивало, дакле ни на пешачком прелазу, ни на семафору, него насред улице где му се, у потпуној супротности са саобраћајним прописима, испречио пешак. Заведен правом онога ко је у праву, Фредерик је налегао на сирену. Пешак је извадио пиштољ и убио га на лицу места. ■

ЗАБАВНИКОВ ТЕСТ

ИМАТЕ ЛИ ДОБРУ НАРАВ?

1.	За вас, имати „уврнут“ карактер значи бити
	a) хировит
	b) себичан
	c) гњаватор
2.	Могли бисте да се надурите ако...
	a) ...вам прекипи што стално причате у празно
	b) ...неко повреди вашу самољубивост
	c) ...се суочите са нетрпељивошћу околине
3.	Људи са којима сваки разговор завршавају расправом су они који
	a) увек хоће сами да одлучују
	b) никада нису задовољни
	c) непрекидно рђаво говоре о другима
4.	А после свађе ваши услови за помирење су:
	a) да свака страна призна своју кривицу
	b) да свака страна направи поклон оној другој
	c) да се све заборави уз речи: „Не говоримо више о томе“
5.	Неко ко вас држи за идиота
	a) уопште вас не занима
	b) има право да мисли шта хоће
	c) сам је још већи идиот
6.	Све бисте опростили ономе ко...
	a) ...вам први пружи руку помирења
	b) ...вас насмеје
	c) ...вас прихвати таквог (такву) какви сте



7.	Са другима бисте најрадије поделили своје
	a) утиске
	b) пријатеље
	c) послове

8.	Сматрате да је могуће имати лош карактер а...
	a) меко срце
	b) колективни дух
	c) узимати друге у заштиту

9.	Да би човек остао оптимиста, живот треба да...
	a) прихвата онакав какав јесте
	b) узима олако
	c) посматра са боље стране
10.	Људи спрам којих стварно треба имати чврст карактер су
	a) тврдоглави
	b) отровног језика
	c) зловољни
11.	Такве људе најбоље је
	a) избегавати
	b) саслушати и све пропустити кроз уши
	c) саслушати и само се насмејати
12.	Против напада гнева немате ништа ако...
	a) ...разбистре неспоразуме
	b) ...су олуја после које долази сунце
	c) ...су то последње варнице већ протутњале грмљавине

РЕШЕЊЕ:

У овој табели заокружите за сваки ваш одговор оно слово које сте заокружили и у тесту. Свако слово доноси један бод, а подвучена два. Одговор на питање „ИМАТЕ ЛИ ДОБРУ НАРАВ?“ добићете у оном реду у којем будете имали највише бодова. На крају прочитајте тумачење.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	ДОБРА СТРАНА ВАШЕ НАРАВИ ИСПОЉАВА СЕ КРОЗ ВАШУ...
b	b	c	b	a	a	c	a	c	b	a	c	ЉУБАЗНОСТ
a	c	a	a	b	c	a	c	a	a	b	a	ТОЛЕРАНЦИЈУ
c	a	b	c	c	b	b	b	b	c	c	b	ДОБРО РАСПОЛОЖЕЊЕ

ЉУБАЗНОСТ

Ви људима прилазите са једноставношћу која осваја њихове симпатије. Прилагодљиви сте и умете своје расположење да подесите према различитим људским наравима.

Неспоразуми и оговарања вас ојаде, али увек нађете некога ко ће држати вашу страну. Имате смисао за праведност, умете да нађете реч охрабрења, увек тражите плодно тло за слог и пријатељство.

ТОЛЕРАНЦИЈА

По природи сте помирљиви и када се суочите са сукобима, настојите да вас они не избаци из колосека. Потребно је много да бисте се ви наљутили, али неправда вас револтира. Но, ако вас људи позивају да пресудите, то је стога што цене вашу честитост и умешност да измиристе људе.

Ипак, они који се не либе да вам стану на жуљ схватиће да и ваше стрпљење има границу. Безобзирни људи доводе вас до беса.

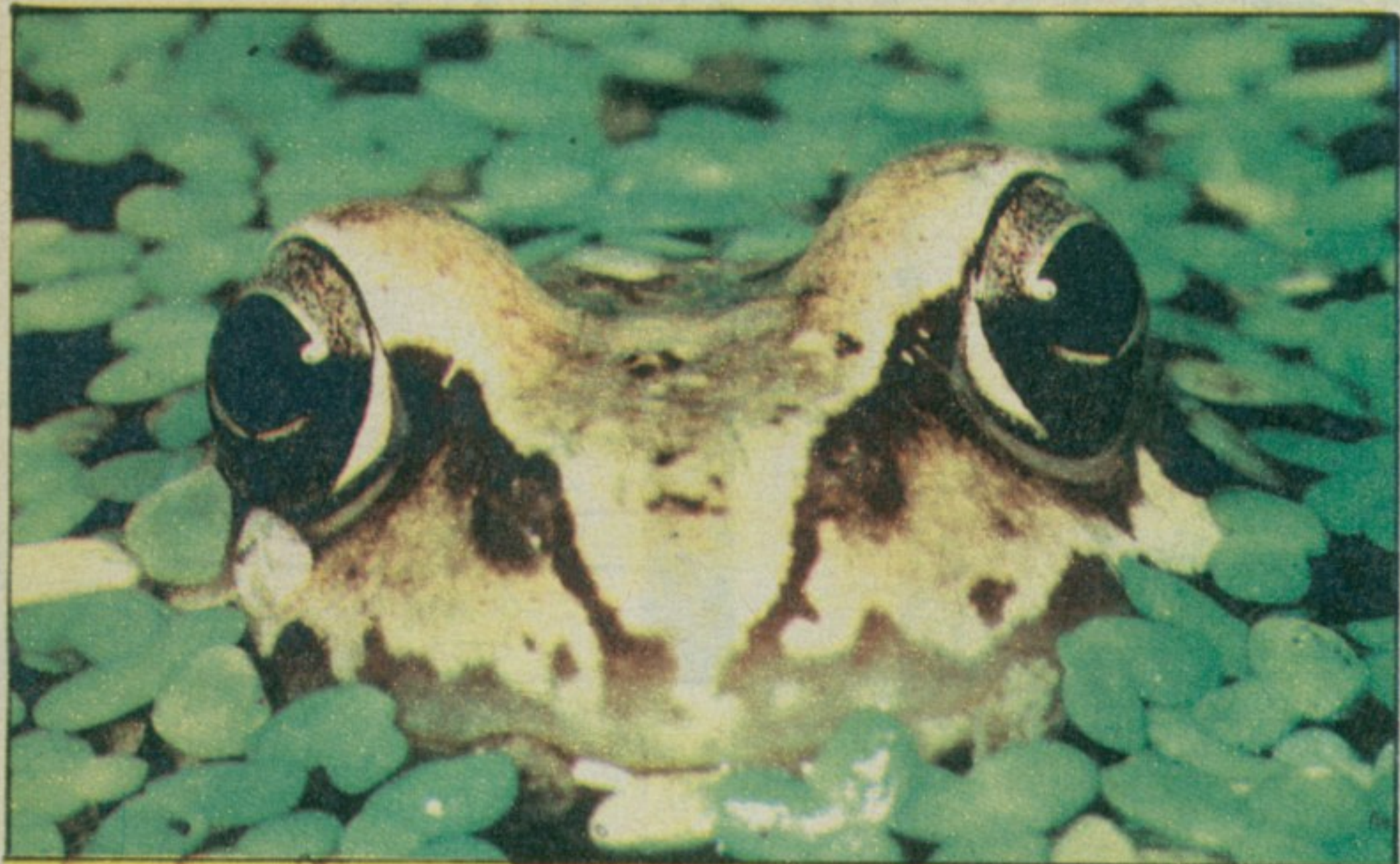
ДОБРО РАСПОЛОЖЕЊЕ

Ведри сте и весели, па ваша околина увек рачуна на вас када треба да се створи атмосфера. Лепо је гледати ваш оптимизам јер умете да задржите осмех и када је ситуација напета.

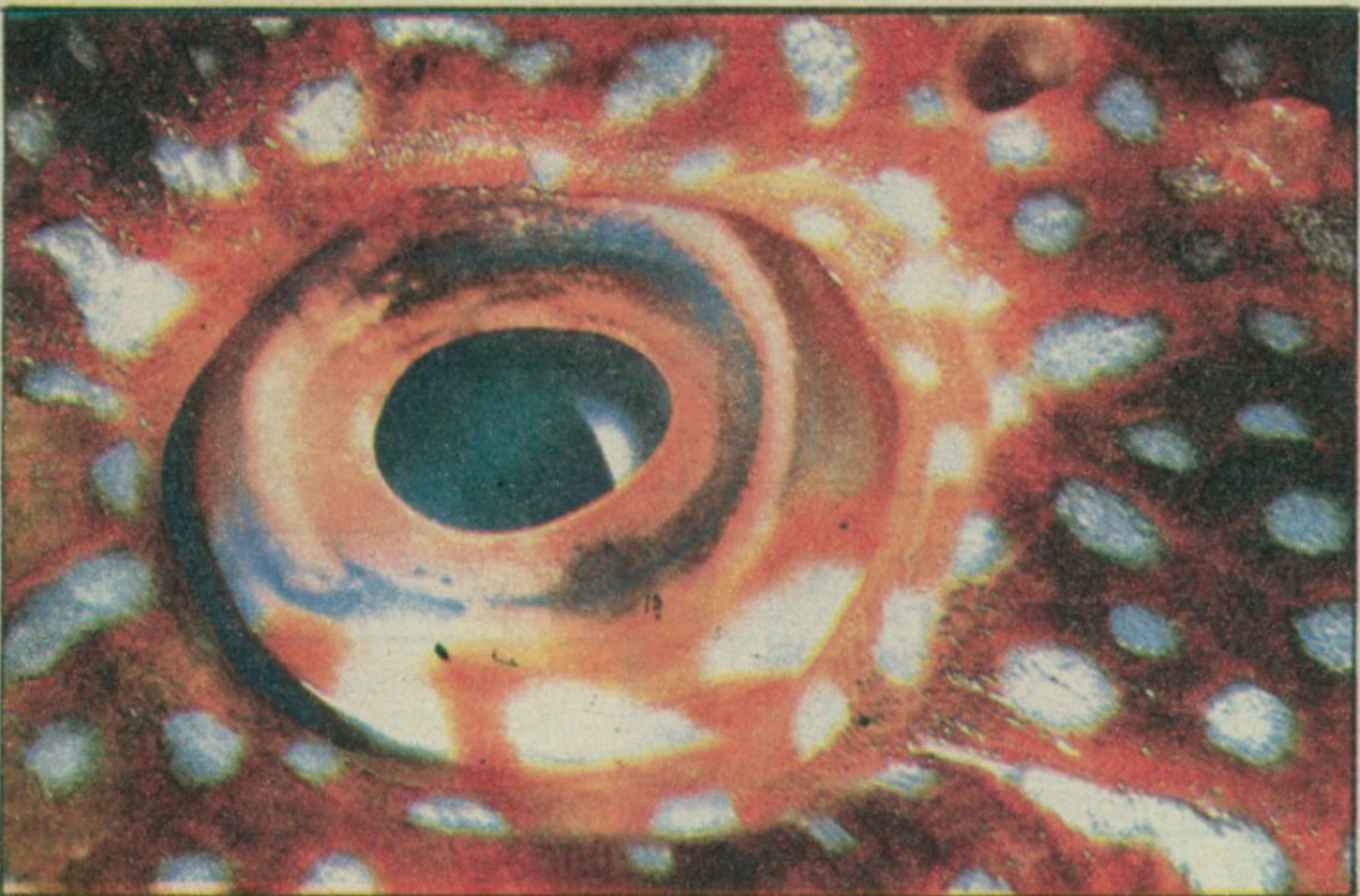
Плакање над сопственом судбином сматрате изгубљеним временом: уверени сте да увек постоји решење и излаз. Ипак, кад туђа зловоља преврши меру, боље да се околина чува вашег гнева!

КАКО ВИДЕ ЖИВОТИЊЕ И РИБЕ ИМАЈУ ОКО СОКОЛОВО

За животиње, изгледа, важи правило: што гори карактер, то бољи вид. И обрнуто



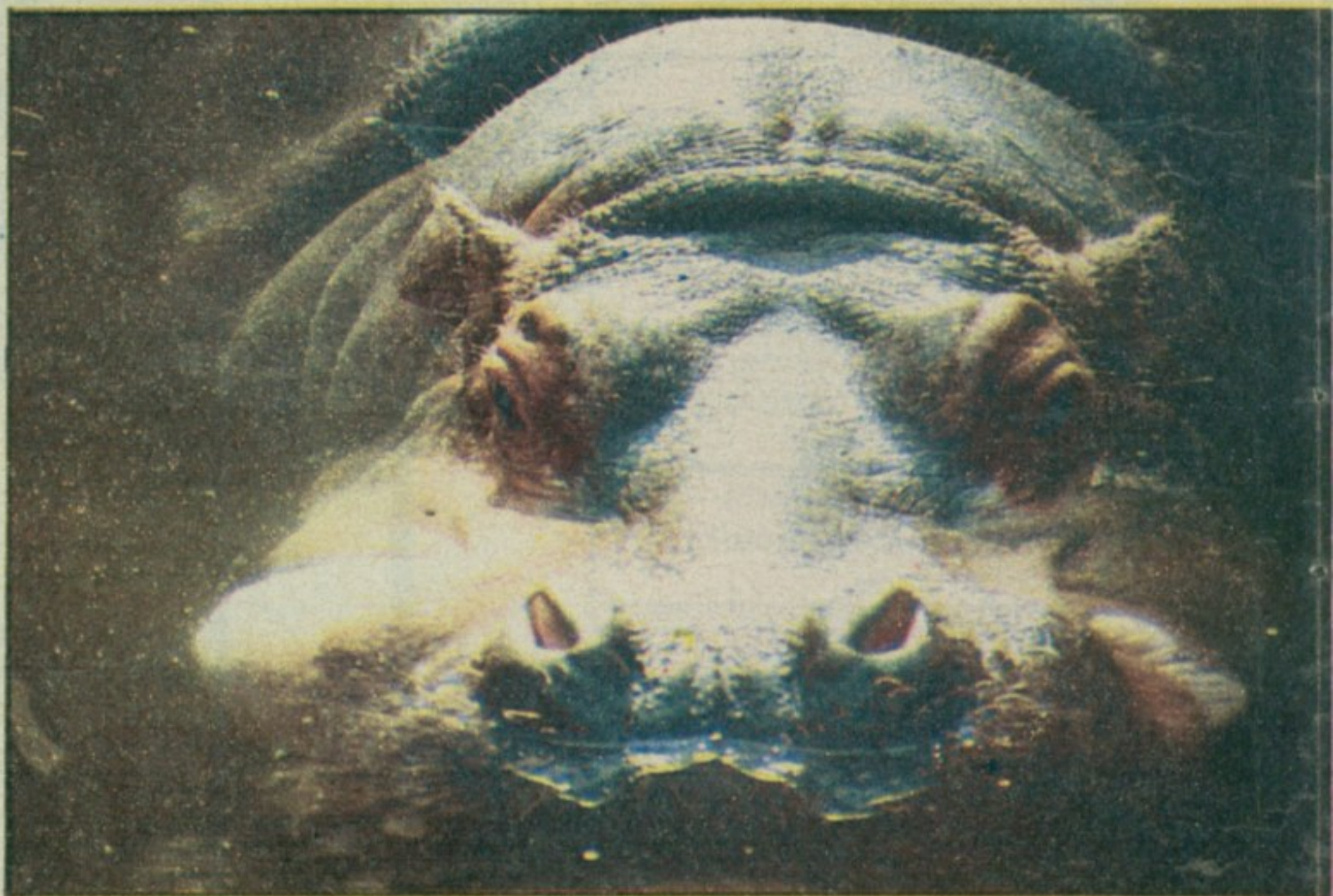
Жаба, као и крокодил, може да се завуче у воду и само очи, које су на врху главе, „држи“ напољу како би гледала на све стране.



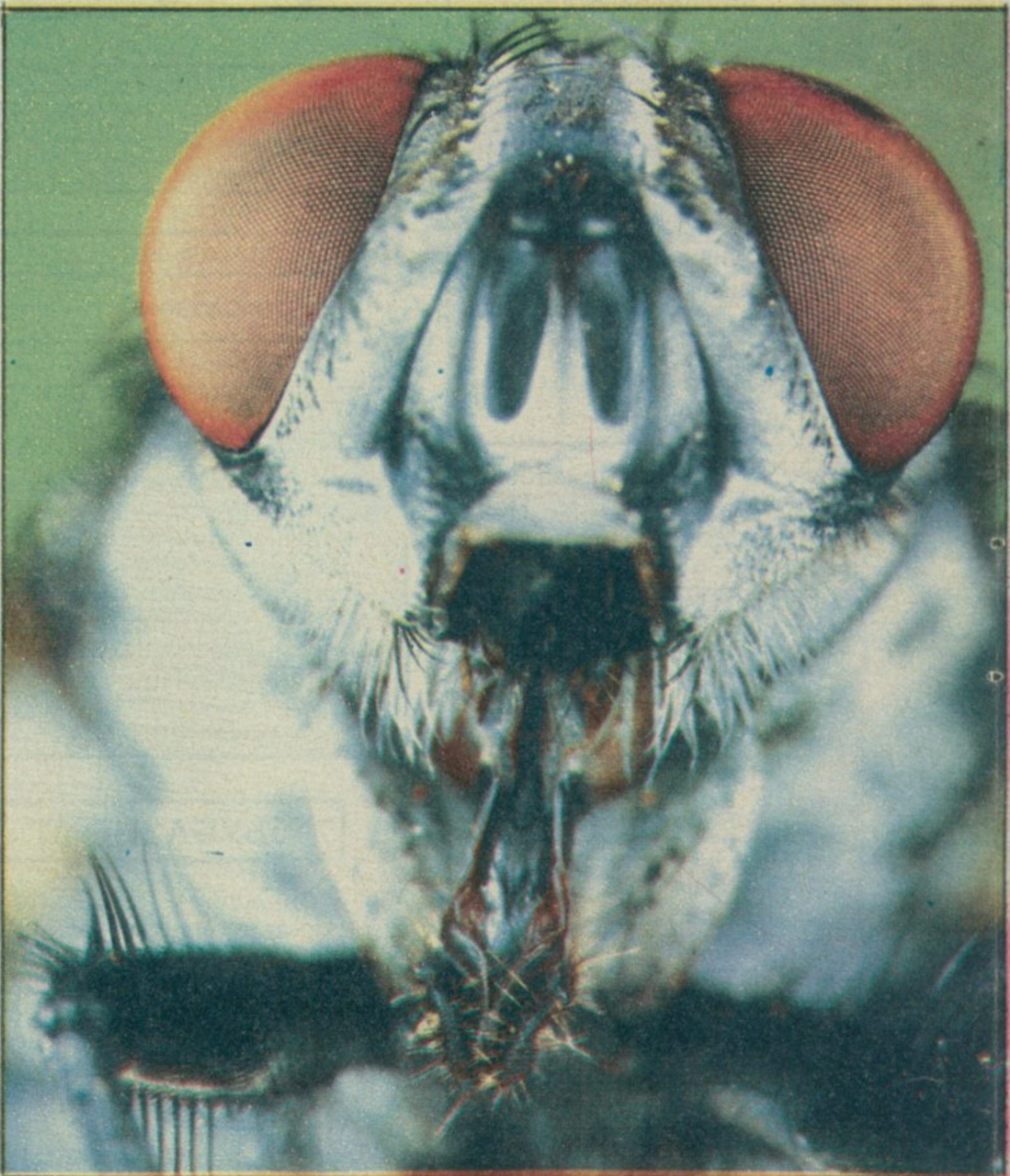
Око једне „златне“ рибице. Све оне дивно виде сопствене раскошне боје – изузев црвене, како се чини. Није јасно чему им служи тако добро разликовање боја кад у дубинама где живе сунчеви зраци не продиру?



Овако гледа корњача са Флориде која иначе спада међу ретке створове који добро виде црвену боју, а мисли се да ни остале за њу нису тајна.



Нилски коњ, исто као жаба и крокодил, има перископске очи. Пошто је он мирољубиви биљождер, служе му, као и жаби (!), да на време спази непријатеља.



Ово је мувина глава на којој су очи просто невероватно крупне. Иначе, она види изузетно прецизно и на огромне даљине.

Покушајте ово: зажмури-те на једно око и настојте да наточите воду у чашу. Не иде? Поготово ако је чаша мало даље, сасвим сигурно ћете воду проливати поред ње. Објашњење је једноставно. Ако гледамо само на једно око, ми готово потпуно губимо способност рељефног вида, као и осећај за удаљеност. Другим речима, гледамо „равно“ или „спљоштено“. Управо тако гледа и велики број животиња.

Није тешко ни докучити које животиње виде свет на овакав начин. То су све чије су очи постављене сасвим са стране, рецимо коњ, голуб или гуштер. И насупрот њима, животиње чије су очи напред, на њиховом „лицу“, слично као код човека, виде рељефно и способне су да изванредно процењују раздаљине.

Како у природи ништа није случајно, то постоји и објашњење зашто, рецимо, „добра“ зебра гледа сваким оком понаособ и пљоснато, а „опаки“ лав ем има оштро око, ем сјајно процењује раздаљину. Ипак, зебра није угрожена. Напротив, иако не види рељефно, она може нешто што је нама непојмљиво: не окрећући главу она види и позади исто тако добро као испред себе! Дакле, видно поље је код ње пун круг. Тако може уједно да бира траву коју пасе и да угледа опасног непријатеља чим се он укаже, ма одакле се појавио.

Како пауница види пауна?

Пошто лав обично није угрожен, а тако ни тигар, пума и све остале дивље звери, није му ни неопходно да као зебра гледа и позади, али му је, од животне важности да прецизно одреди раздаљине и тако процени да ли на жртву да скочи једним скоком или „уложи“ два-три... Ето зашто он гледа на оба ока.

Може се закључити да животиње месождери углавном гледају рељефно, а оне друге – пљоснато. Или: што љућа грабљивица, то оштрије око. Зато није случајно настао израз „око соколово“, јер соко, орао, кобац и све остале грабљивице из „хималајских“ висина могу да спазе миша како трчи пољем и муњевито се стуште на њега непогрешивом прецизношћу.

Да ли животиње разазнају боје? Да ли паун види оно своје раскошно перје?

И на ова питања наука је успела барем донекле да одговори. Узмимо пример пчеле. Та вредница је најмарљивија у пролеће и лето када су ливаде најшареније, но, види ли она ту раскош боја? Звучи



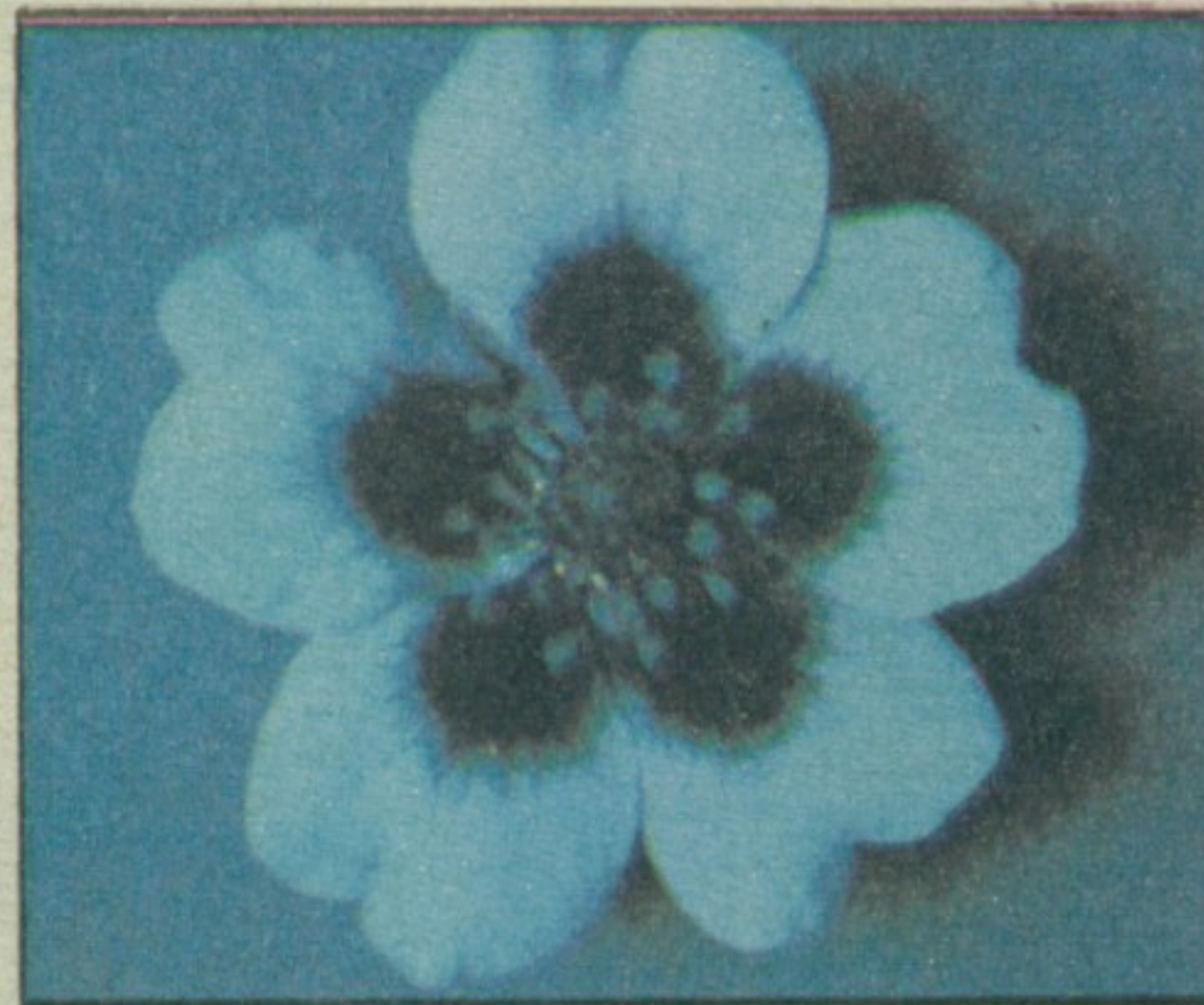
Зебра не разликује боје, нити може да процењује раздаљине, али зато не окрећући главу гледа окол-наоколо. Само узани појас на доњој слици показује како је код ње незнатна „слепа“ зона.



Ноћни лептир – као и сви остали ноћни инсекти – одлично види у мраку а оријентише се према Месецу.



Иако јој очи у мраку цакле, мачка ноћу не види баш јасно! А дању не разликује боје...



На ове две слике лепо се види, захваљујући фото-техници, разлика између нашег и пчелињег вида. Док је за нас љутић жут, за пчелу је модар као небо.



Крабине очи прави су перископи. Када се за-вуче у неку шупљину, она их „остави“ напољу, за сваки случај.



Ово је голуб, а и све остале птице имају трећи капак. То је прозирна опна која им служи као брисач.

грозно, али пчели су трава и лишће жућкасто-сиви. А разне црвене бобице, булке и црвене руже за пчелу су потпуно црне. Ипак, није ни њој цео цвет баш овако тужан јер плаву боју види неупоредиво јаче и блиставије него ми. То знају и пчелари, па стога често боје кошнице плаво, како би их пчеле боље разазнавале из даљине.

А и белу боју пчеле не виде као ми него као ултраљубичасту коју наше очи не могу да виде а наш мозак не може да замисли.

Очи као перископи, брисачи, наочари...

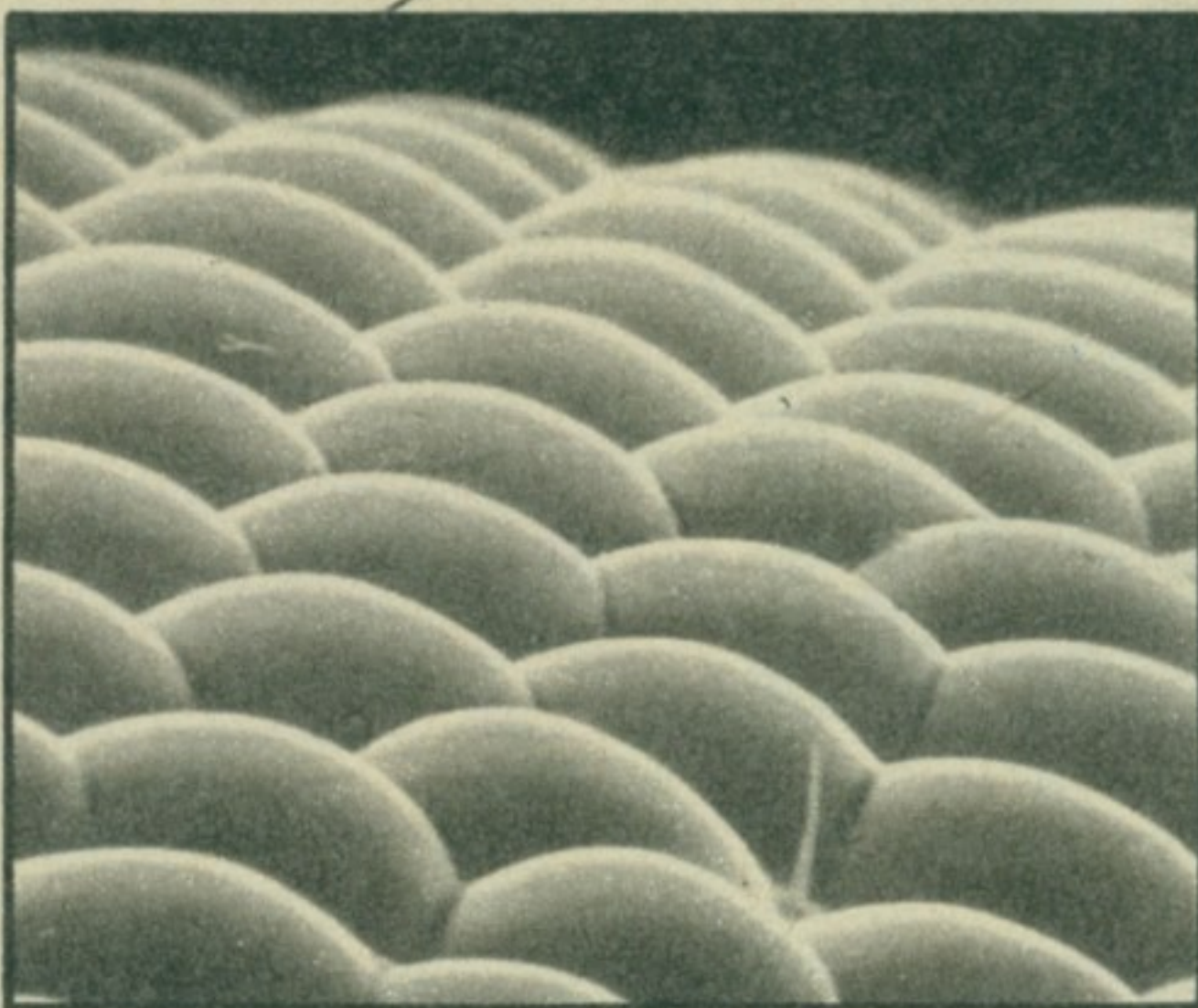
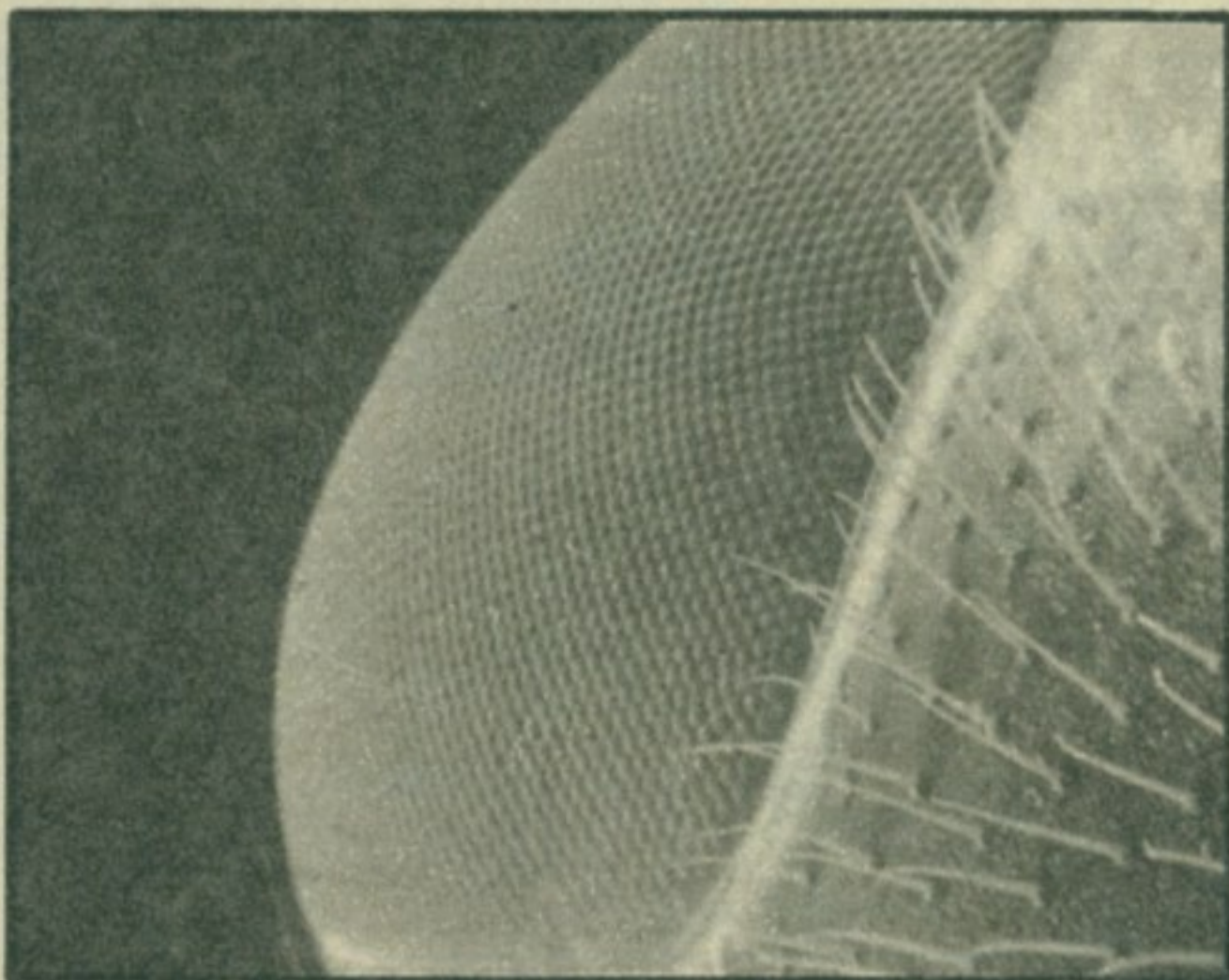
Као и пчела, пас је углавном слеп за боје па је и њему непозната раскош природе. Тако је и код мачке, ракуна, бика. Одавно је утврђено да

обдарила шареним „оделом“ – добро и виде све те боје. Јер, чему би оне иначе служиле? Ако пауница не види блиставо перје којим се њен мужјак пред њом шепури, била би то сува штета.

Постоје многа чуда у вези са животињским видом. Тако жаба види само оно што се креће, а све што је непомично за њу уопште не постоји! Жаба, нилски коњ и крокодил „носе“ своје очи високо на глави. Они су у стању да се готово сасвим загнуру у воду и оставе само њих изнад површине, као праве правцате перископе.

Све птице имају поред уобичајених капака још и трећи који не „ради“ горе-доле него од унутрашњег угла ока ка спољашњем и поред тога је потпуно прозиран. Тај капак

Мувино око састоји се из неких четири хиљаде појединачних очица стиснутих једно уз друго! Тако она гледа „на парчиће“. Горња слика представља то око увећано 200 пута, док је на доњој само део увећан чак 1600 пута.



бик уопште не „побесни“ на црвену крпу јер је њему све сивкасто, него се љути само на махање.

Изгледа да су међу сисарима једино мајмуни, и то они велики, у стању да виде боје, а уз њих само још... кртица! Какав апсурд кад се зна да она свој век углавном проводи у мраку подземних ровова. А слично њој, живописне рибе тропских мора, мада живе у дубинама где сунчеви зраци не продиру, исто тако виде сав онај „ватромет“ какав носе на телима. Зато су неки научници извели закључак да у животињском свету они створови које је природа

трепће муњевитом брзином и служи – као брисач.

А тек птице пливачице, каква је и обична пловка, право су чудо природе баш због трећег капка. Он је тако обликован да служи као праве правцате наочари које пловка „навлачи“ када рони. Треба знати, наиме, да се под водом вид прилично изобличава, па тако и ми кад ронимо постајемо кратковиди. А пловка, ето, не!

Поред птица само још гуштери имају трећи капак, а он је нарочито користан оним врстама које живе у пустињама, па кад је ветар, тај брисач ради нон-стоп! **М. К.**

Живот пише драме

ДЕЦА НА ПРУЗИ!

У понедељак 1. маја 1989. било је пријатно свеже јутро у Ремзију, америчка држава Њу Церзи. Тридесетогодишња Кејт Причард борила се с кутијама и кесама пуним намирница које је тог дана покуповала и покушавала да извуче из пртљажника свог аутомобила. Из даљине је чула сирену локомотиве.

Возови су пролазили на мање од сто метара од куће Причардових. Уместо оградe њихову башту иза куће делило је од же-

лезничког насипа и шина само дрвеће. Кејтини синови трогодишњи Тод и осамнаестомесечни Џон играли су се у врту близу куће.

– Останите ту док мама не унесе храну унутра, а онда ћемо ручати! – довикнула им је. Старији син јој је климнуо главом.

Кејт је залупила врата фрижидера и пожурила напоље. Деца су се играла на истом месту где их је оставила. Узимајући из пртљажника преостале кутије, Кејт је чула воз који је пролазио иза дрвећа. Није могла да га види, али је по брзини закључила да је то путнички експрес. Поново је ушла у кућу пуних руку..

Звук сирене привукао је пажњу малих дечака. Отрчали су у дно баште, прошли између дрвећа, успентрали се на железнички насип, сели на пругу и заиграли се.

Шта је оно тамо?

Теретни воз кретао се полако према западу. Сигнали су показивали возачу Ричу Кампани да

**ОШТРИЦА
ПРЕДЊЕГ
ДЕЛА
ЛОКОМОТИВЕ
ЗАКАЧИЛА
ЈЕ
ОСАМНАЕСТОМЕСЕЧНОГ
ЦОНА
ИСПОД
БРАДЕ,
САВИЛА МУ
ГЛАВУ
УНАЗАД
И
ЗАПАРАЛА
ЛИЦЕ...**

је путнички експресни воз измакао далеко и да је пут пред њим слободан. Могао је да пређе на уобичајену брзину од шездесет пет километара на сат. Убрзао је и окренуо се пратиоцу воза Антонију Фалцу који је седео код левог осматрачког прозора локомотиве.

Тридесетпетогодишњи Антони Фалцо, средњег раста и снажно грађен, радио је на железни-

ци од ране младости. Он и Рич Кампана прешли су заједно безброј пута ову линију од Саферна у држави Њујорк до Петерсона у Њу Џерсију. Знали су је напамет, па ипак је Антони пажљиво мотрио и разговарао је с Ричом не окрећући главу од пруге.

Наскакали су, воз се на узбрдици кретао брзином од тридесет пет километара на сат, иза локомотива клопарало је деветнаест теретних вагона. Рич и Антони су истовремено далеко на пруги спазили нешто необично.

– Шта је оно тамо? – питао је Рич.

Антони није одговорио. Буљио је испред себе покушавајући да разазна чудан облик на шинама. Бачене крпе? Улубљена картонска кутија?

Одједном су обојица видели шта је то. Рич је из све снаге повукао кочницу и, истовремено, сирену. Антони је узвикнуо: „Деца на шинама!“, отворио врата локомотиве, искорачио на узани испуст и, преко њега, до предњег дела локомотиве која се тресла од наглог кочења.

Мртав је!

Спустио се низ гвоздене степеннице и зауставио на последњој пречки шездесетак центиметара од пружних прагова који су му њевито промицали. Сада је јасно видео два мала детета која су седела уз саме шине. Било му је одмах јасно да се воз, мада је успоравао, неће зауставити пре места где су се деца играла.

Натерао је себе да чека док им не буде довољно близу да искочи и зграби их. На око три метра између дечака и оштрог сечива за разгртање снега на предњем делу локомотиве бацио се унапред, дочекао на ноге и у два

циновска корака готово дохватио децу.

Сирена воза која је непрекидно завијала као да је маљем по глави лупила Кејт Причард. „Деца!“, крикнула је и излетела из куће. Дечака није било у башти. „Пруга!“, помислила је, „Морам да одем на пругу!“

Антони је, када се бацио на дечаке, својим телом оборио и покрио Тода, а руком је зграбио Цона. Али, није стигао да га сасвим повуче и видео је како је оштрица предњег дела локомотиве закачила дете испод браде, савила му главу уназад и запарала лице. Крв је шикнула.

„Мртав је!“ помислио је Антони и позлило му је од ужаса. Забивши главу у шљунак на насипу крај шина, лежао је притискујући својим телом оба дечака док су металне конструкције испод вагона пролазиле на свега неколико центиметара изнад његових леђа.

Човек испод трећег вагона

Прва особа коју је Кејт Причард угледала када је стигла до воза који се већ зауставио био је Тод. Он је скакао и викао као из безумљен. Био је у шоку, али не-

повређен. Загрлила га је и почела да га милује.

Затим је видела непомично тело човека који је лежао испод трећег вагона. Испод њега вирила је Цонова глава покривена тамном крвљу. „Цоне!“, вриснула је.

Антони је окренуо лице према њој и рекао:

– Госпођо, идите кући и позовите полицију и хитну помоћ.

Кејт је, као да га није чула, пружала руке према Цону.

– Слушајте, сместа идите кући и зовите полицију и хитну помоћ! – оштро је поновио Антони.

Када су стигла прва полицијска кола, Антони је још чврсто држао малог Цона. Знао је да је жив, али га није померао плашећи се да има унутрашње повреде. Лекар је морао да прегледа Цона пре него што је Антони дозволио да га подигну. Цон је имао само површинску озледу за коју је било довољно тринаест копчи.

Неколико дана касније Антони је посетио Причардове и убрзо постао као члан породице. А свуда где је само дрвеће делило задње баште од железничког насипа постављена је висока ограда.

Б. Д.



ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

Ко је Алф?

Популарном длакаву с планете Мелмек живот је удахнуо Мишу Месарош, најмањи човек на свету. Месарош је пореклом Мађар, висок само 80 cm а тежак једва 15 килограма. Каријеру је почео у циркусу „Ринглинг брадерс“ где је наступао пуних 20 година и са којим је обишао читав свет. Пошто му је додијала циркуска шатра, најмањи човек на свету наставио се близу Лос Анђелеса као би био под руком филмским агентима што се показало мудро. Понуда му не недостаје, али он ипак највише воли Алфа.

У паузама снимања Месарош крстари Америком у нарочитом ципу и рекламира Алфа.



Телевизија као средство обуздавања

• Некада су деца кажњавана забраном излажења у двориште или на пољанче, а данас негледањем телевизије. Ту тајну давно су провалили родитељи а одскора и – затворске власти у Америци. Примећено је да су број туча и трговина дрогом знатно опали откако је у затворима дозвољено појединачно држање телевизора. „Довољ-

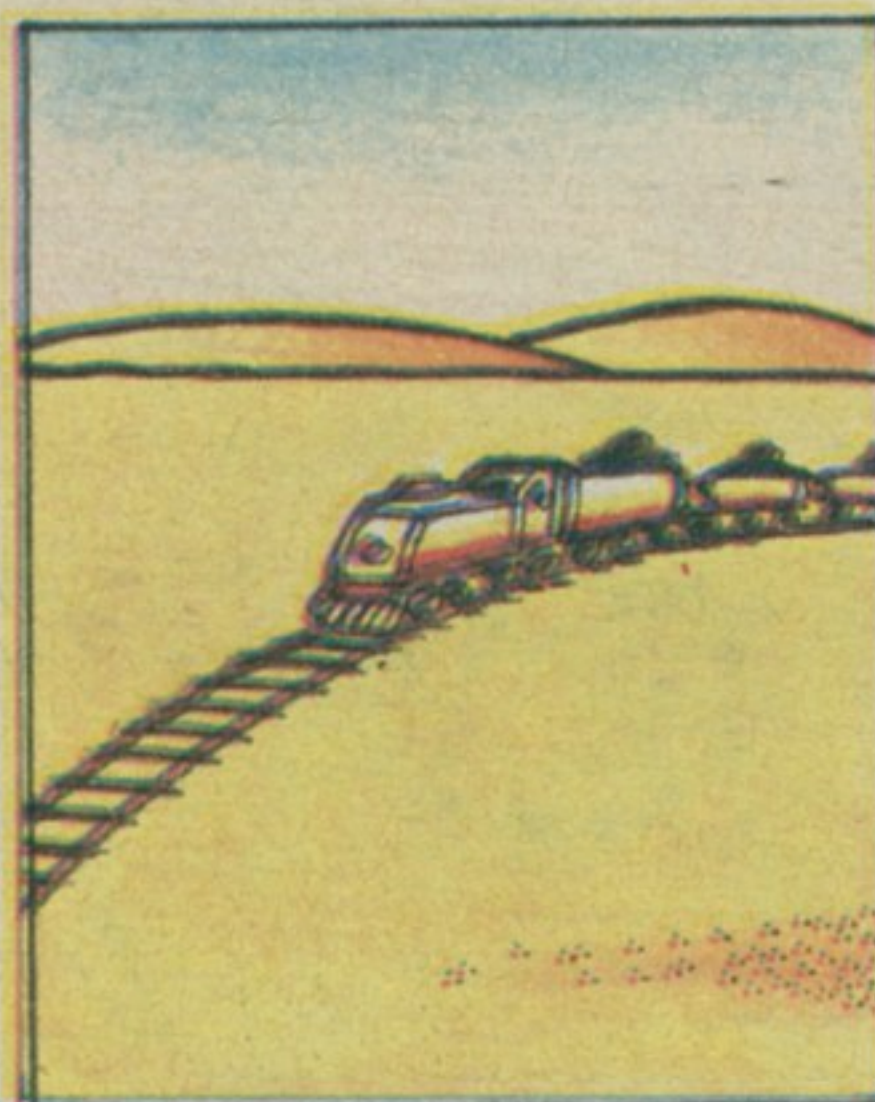


но је да им само запретимо да ћемо им изнети апарат из собе па да се смире“, каже управник једног од њујорских затвора за малолетнике.

Пустински воз

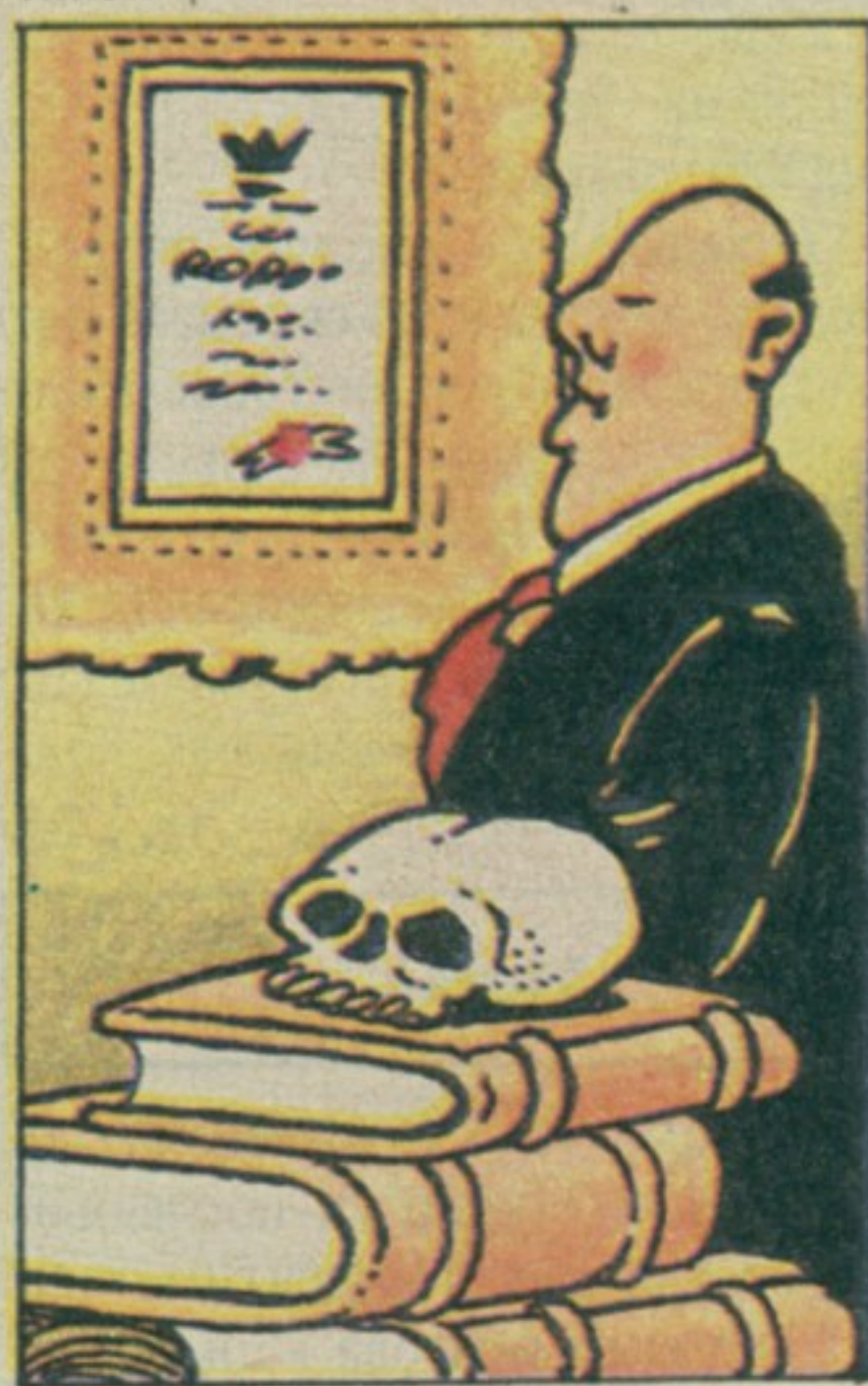
Како му већ само име каже, овај воз пролази кроз пустиње. И то Сахару. Свако путовање њима представља зато праву пустиловину за коју се никад не зна када ће се завршити. Услед високих температура шине се често искриве и пропадну у песак тако да неколико стотина радника стално дежура дуж пруге, спремни да, чим затреба, поставе нове. Зато и није чудо што путовање овом пругом, дугачком 675 km, траје најмање 17 сати.

И сам пустински воз представља рекорд за себе: дугачак је два километра и 300 метара а композицију од 150 вагона вуку четири локомотиве. Зар Мауританци до те мере воле путовања да им треба толики воз? Не, наравно. Пустински воз служи за превоз железне руде из унутрашњости земље до атлантске обале.



Због рођачких веза са Шекспиром

Један поданик британске краљице има заиста необичну колекцију: у њој се налазе све саме племићке титуле. Међутим, човек ипак није био задовољан – недостајала му је она лорда Старатфорда на Авону. А он је био спреман да за њу плати сваку цену, чак и рекордну суму од 87.000 фунти. У питању није био пуки хир, процурило је у јавност. Вишеструки анонимни лорд чезнуо је за овом титулом „због родбинских веза са Вилејем Шекспиром.“ Стварно је имао разлога.



Месари добијају синове

Недавно је у британском медицинском часопису „Лансет“ објављена студија која је показала да се у породицама месара чешће рађају дечаки. На основу статистичких података прикупљених током две године утврђено је да се у месарским породицама на 100 девојчица роди 121 дечак. Код осталог становништва тај однос је далеко уравнотеженији: на 100 девојчица роди се 106 дечака. У закључку студије изнето је мишљење да су месари чешће очеви мушке деце него људи других професија зато што једу више меса. То само по себи не би значило ништа да у том месу нема хормона. Дакле, „криво“ је месо обогате-но хормонима.



Најбоља забава Слатке Ирме

Када јој је каријера кренула низбрдо, Ширли Меклејн, незаборавна „Слатка Ирма“, окренула се древним филозофијама. Изучавајући их постала је прави стручњак за реинкарнацију што је потврдила и на једној забави у Холивуду. Поздравивши се са домаћинима, глумицом Голди Хон и њеним супругом, Слатка Ирма је љупко изјавила да „никада у последњих 5000 година није срела толико занимљивих људи на једном месту.“ Уз то је забезекутим домаћинима поверила да су њих двоје у старом Египту били брат и сестра и да је он био велики јунак јер је земљу спасао урагана!

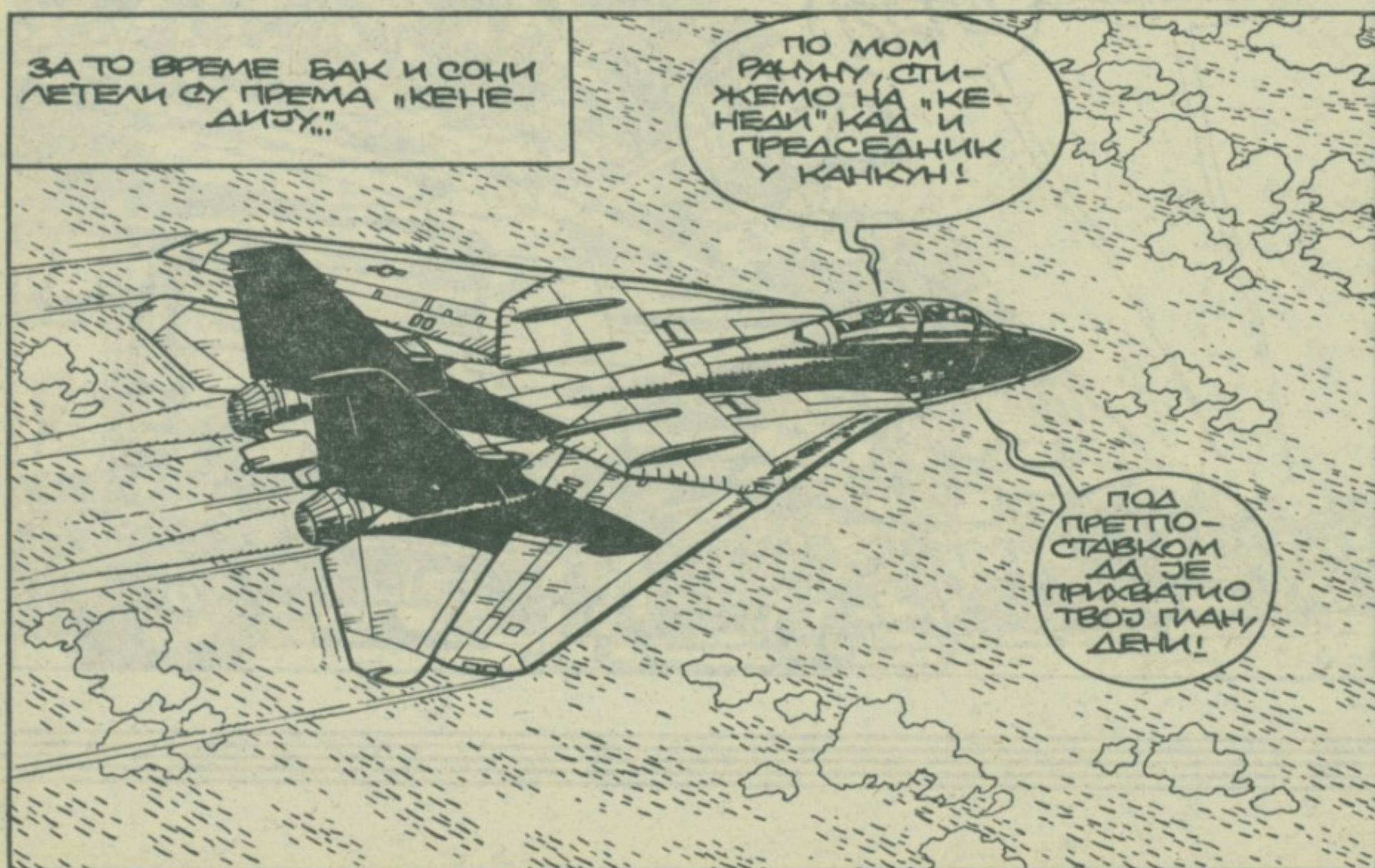
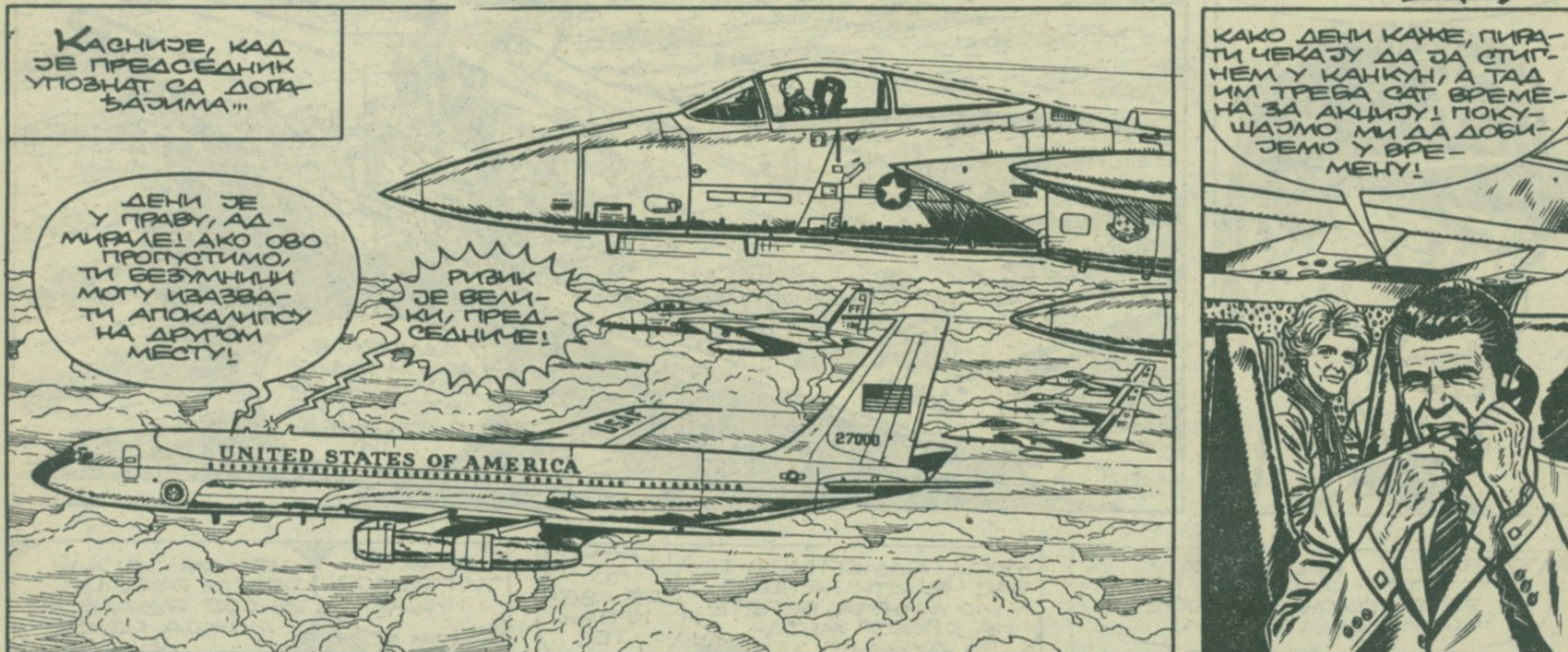
Опасни телефон

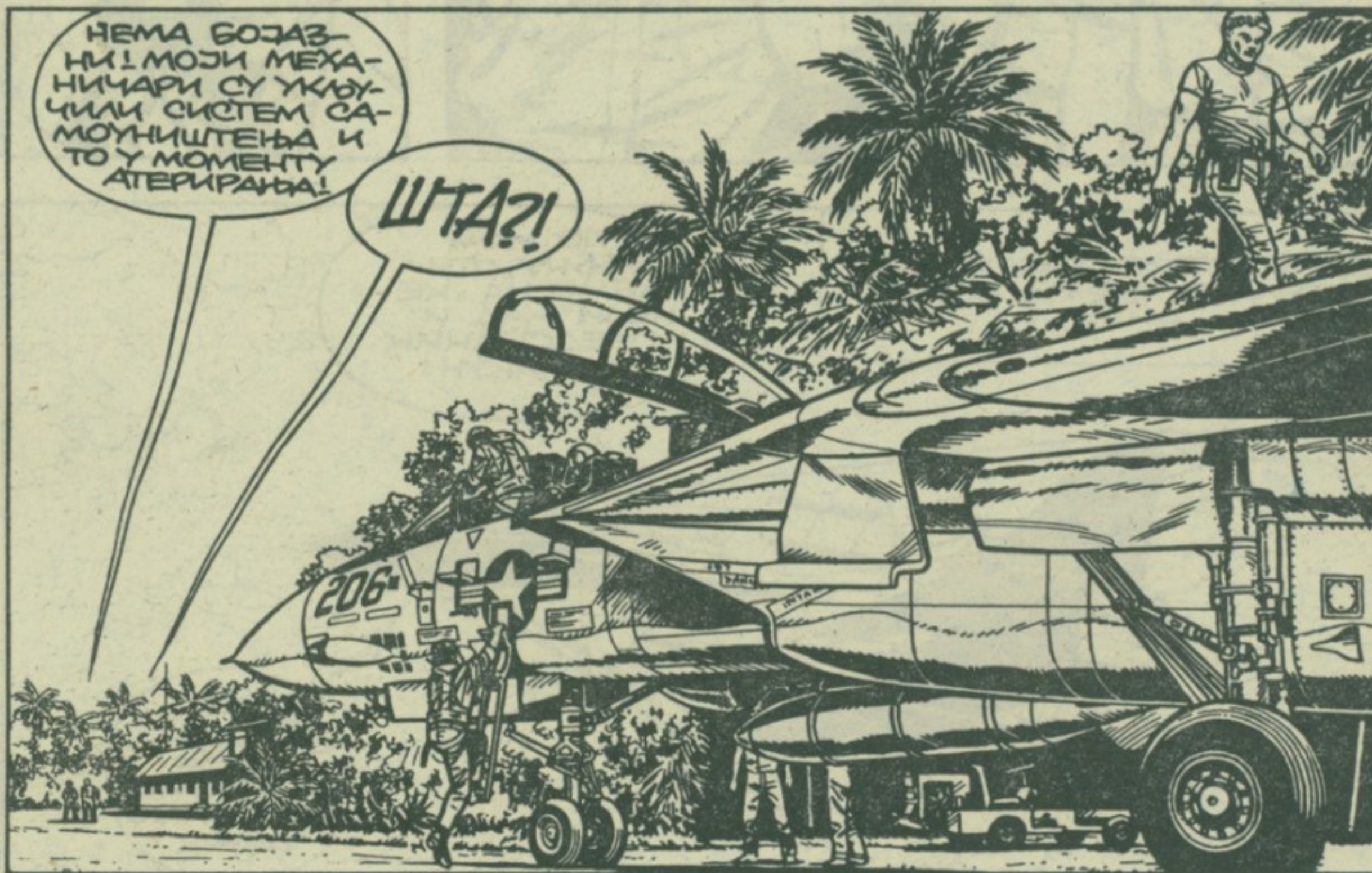
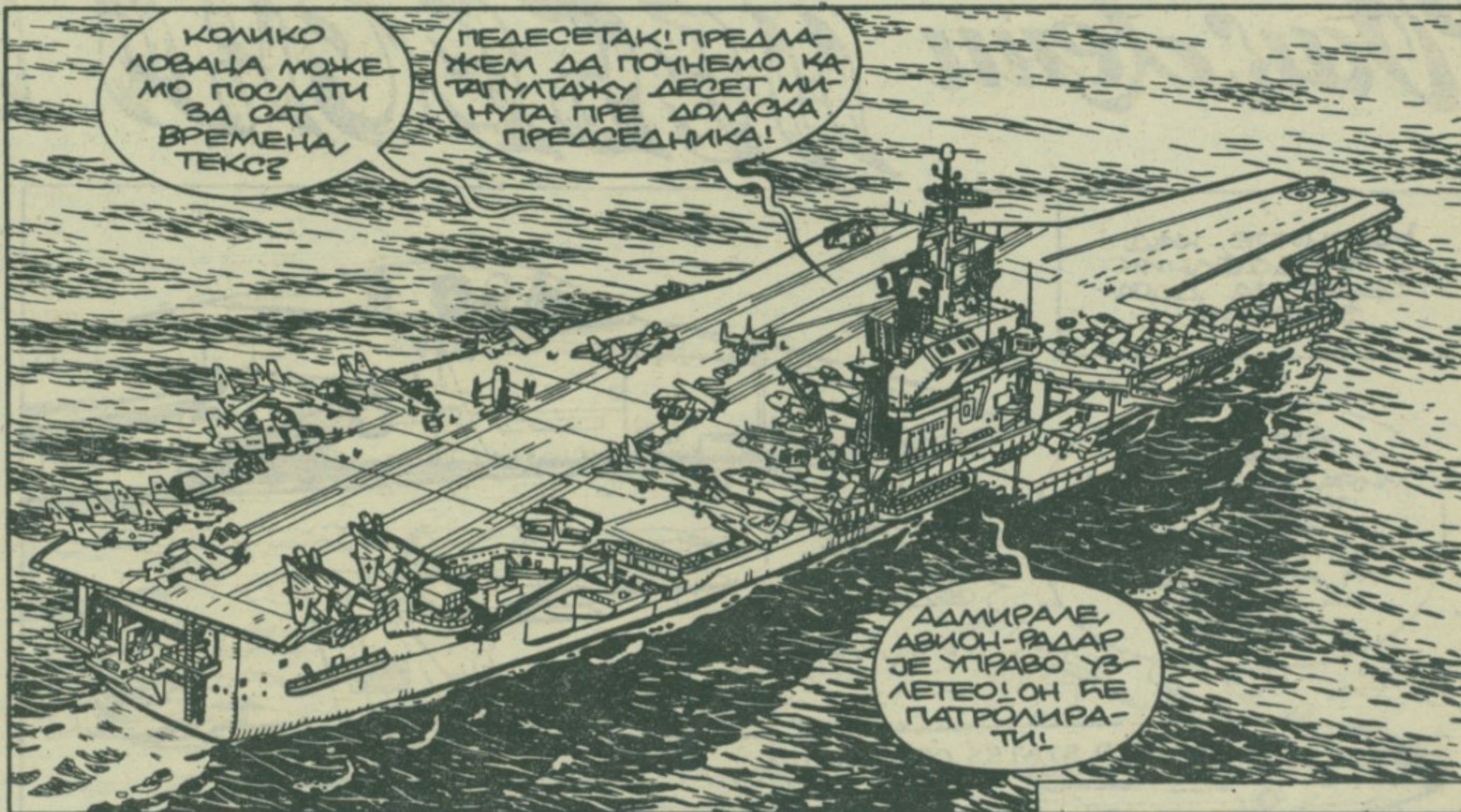
Телефон је незаменљива а каткад, и опасна ствар, нарочито ако се човек бави недозвољеним пословима. Тако бар произилази из приче која каже да је у америчком граду Детроиту ухапшена велика група растурача дроге захваљујући бежичном телефону. А прича почиње тиме што су, кад су добили бебу, Ајрин и Џо Смит уградили интерфон у дечјој соби како би сваког тренутка могли да проверавају да ли њихово чедо мирно спава или плаче. Није тешко замислити њихово изненађење кад су из апарата чули разговор у коме се уговарала испорука велике количине кокаина. Одмах су позвали полицију, а ова је пожурива да заузме бусију у дечјој соби.

Ко су и где се налазе, криминалци су сами одали наручивши пизу из једног ресторана. Крај приче није неопходно препричавати.

Бак и Лени НЕБЕСКА ВАТРА

II ДЕО







Ишли до краја акције или не, њихов крај је познат!

госпо-
-50!



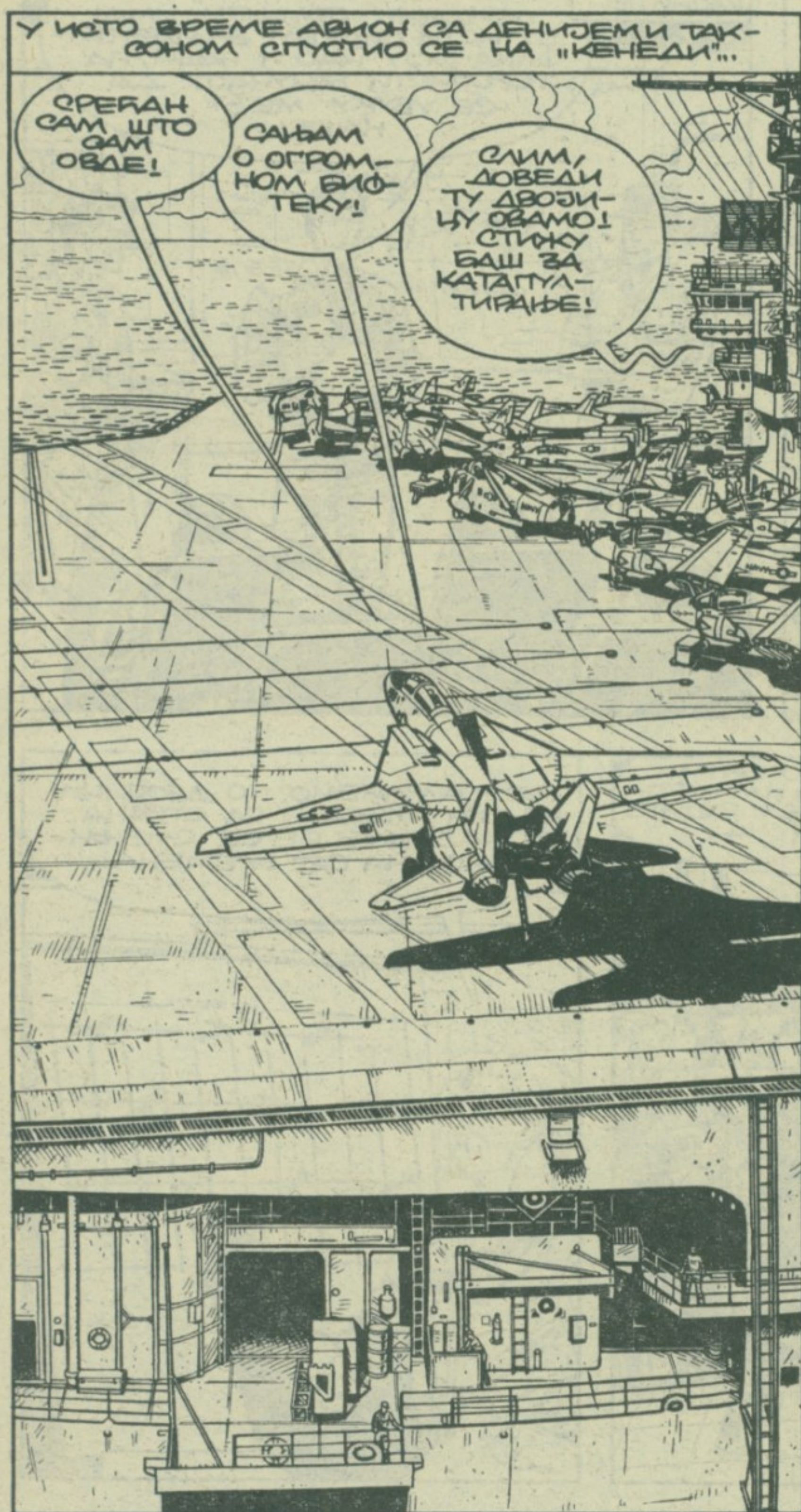
РАДИО ЈЕ ЈАВИО ДА ПРЕДСЕДНИК СТИЖЕ У КАНКУН СА САТОМ ЗАКАШЊЕЊА! ИМАЛИ СУ КВАР НА АВИОНУ!

!!!
ooo



ДА НИСУ НЕШТО ПОСУМ-
ЊАЛИ?

У ТОМ СЛУ-
ЧАЈУ, ПРЕДСЕДНИК НЕ БИ НАСТАВИО ПУТ! САЧЕКАЈЕМО ЈОШ ЈЕДАН САТ!

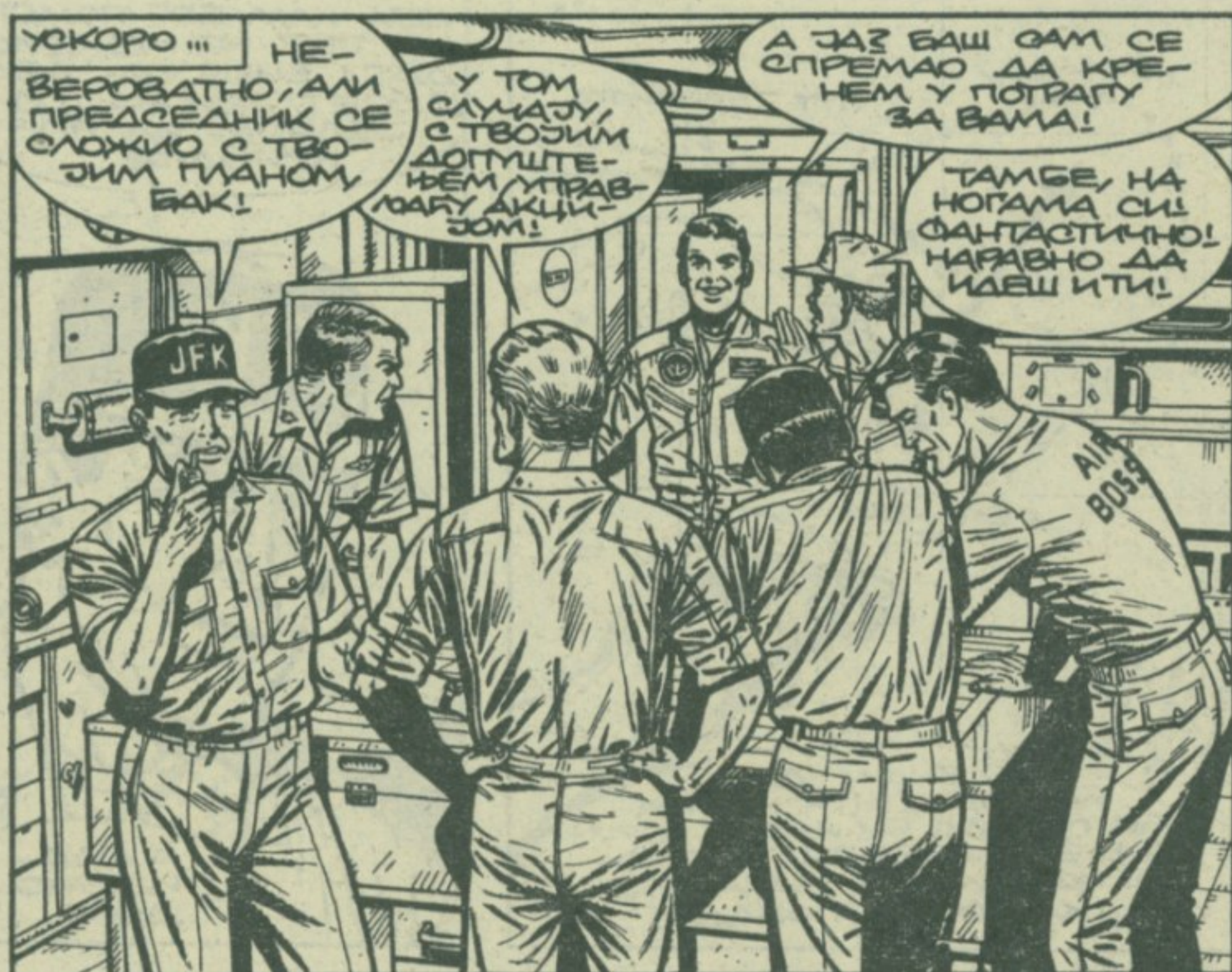


У ИСТО ВРЕМЕ АВИОН СА ДЕНИЏЕМИ ТАК-
СОНОМ СПУСТИО СЕ НА "КЕНЕДИ"...

ОРЕГАН
САМ ШТО
ЈАМ
ОВДЕ!

САЊАМ
О ОГРОМ-
НОМ БИО-
ТЕКУ!

САМ,
ДОВЕДИ
ТУ ДВОЈИ-
ЦУ ОВАМО!
СТИЖУ
БАШ ЗА
КАТАПУЛ-
ТИРАЊЕ!



УКОРО !!!

НЕ-
ВЕРОВАТНО, АЛИ
ПРЕДСЕДНИК СЕ
СЛОЖИО С ТВО-
ЈИМ ПЛАНОМ,
БАК!

У ТОМ
СЛУЧАЈУ,
С ТВОЈИМ
ДОПУШТЕ-
ЊЕМ УПРАВ-
ЉАЊУ АКЦИ-
ЈОМ!

А ЈАЗ БАШ ЈАМ СЕ
СПРЕМАО ДА КРЕ-
НЕМ У ПОТРАГУ
ЗА ВАМА!

ТАМБЕ, НА
НОГАМА СМЕ
ФАНТАСТИЧНО!
НАРАВНО ДА
ИДЕШ ИТИ!



ДА ОДЛУЧЕШ, ТАКСО НЕ! ОВО ЈЕ
СУВИШЕ ТЕШКО ЗА ТЕБЕ, ТАМБЕ!
ЈОШ СЕ НИС САСВИМ ОПО-
РАВИО!

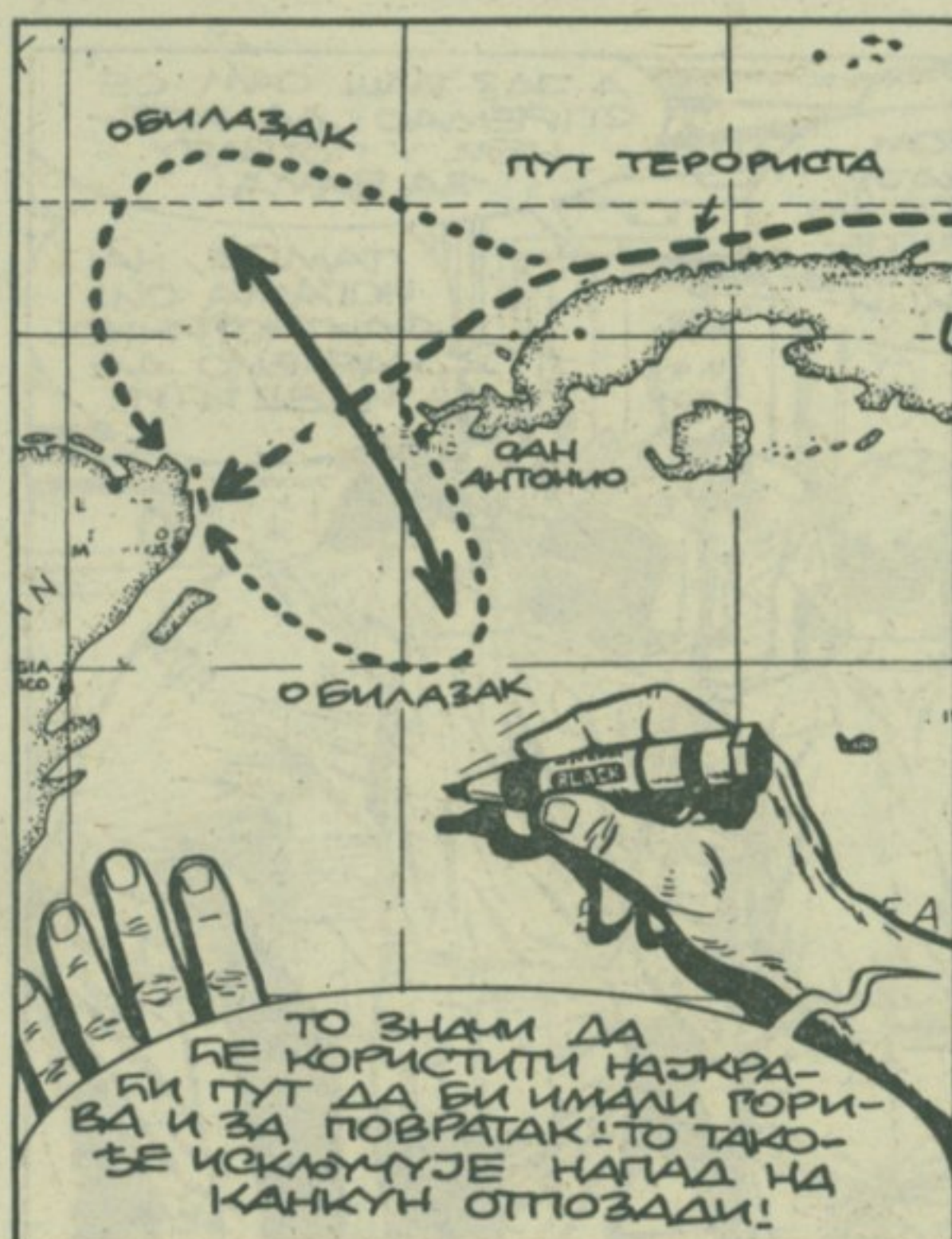
КАД
МИСЛИШ
ДА ЋЕ НА-
ПАСТИ
БАК?

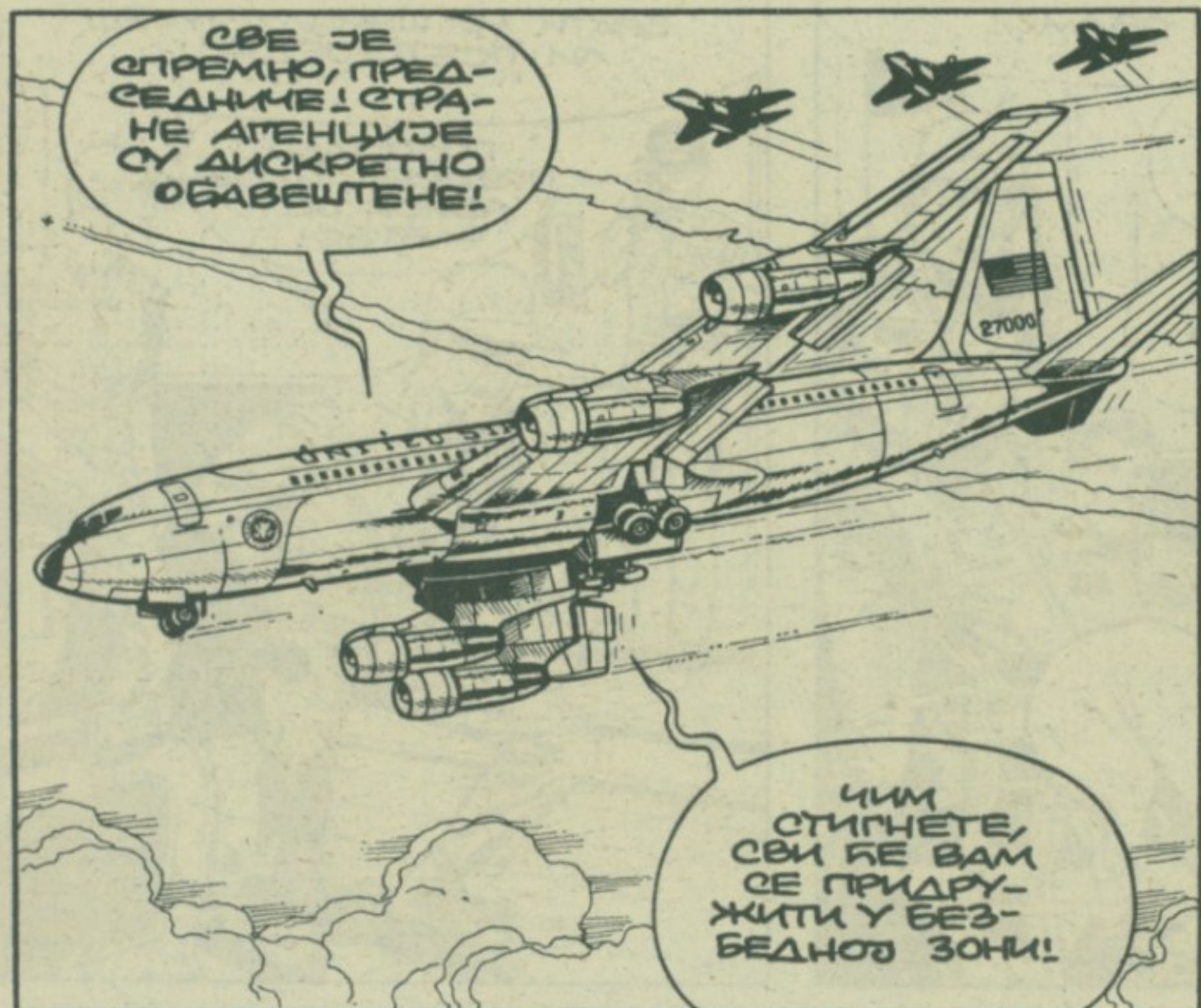
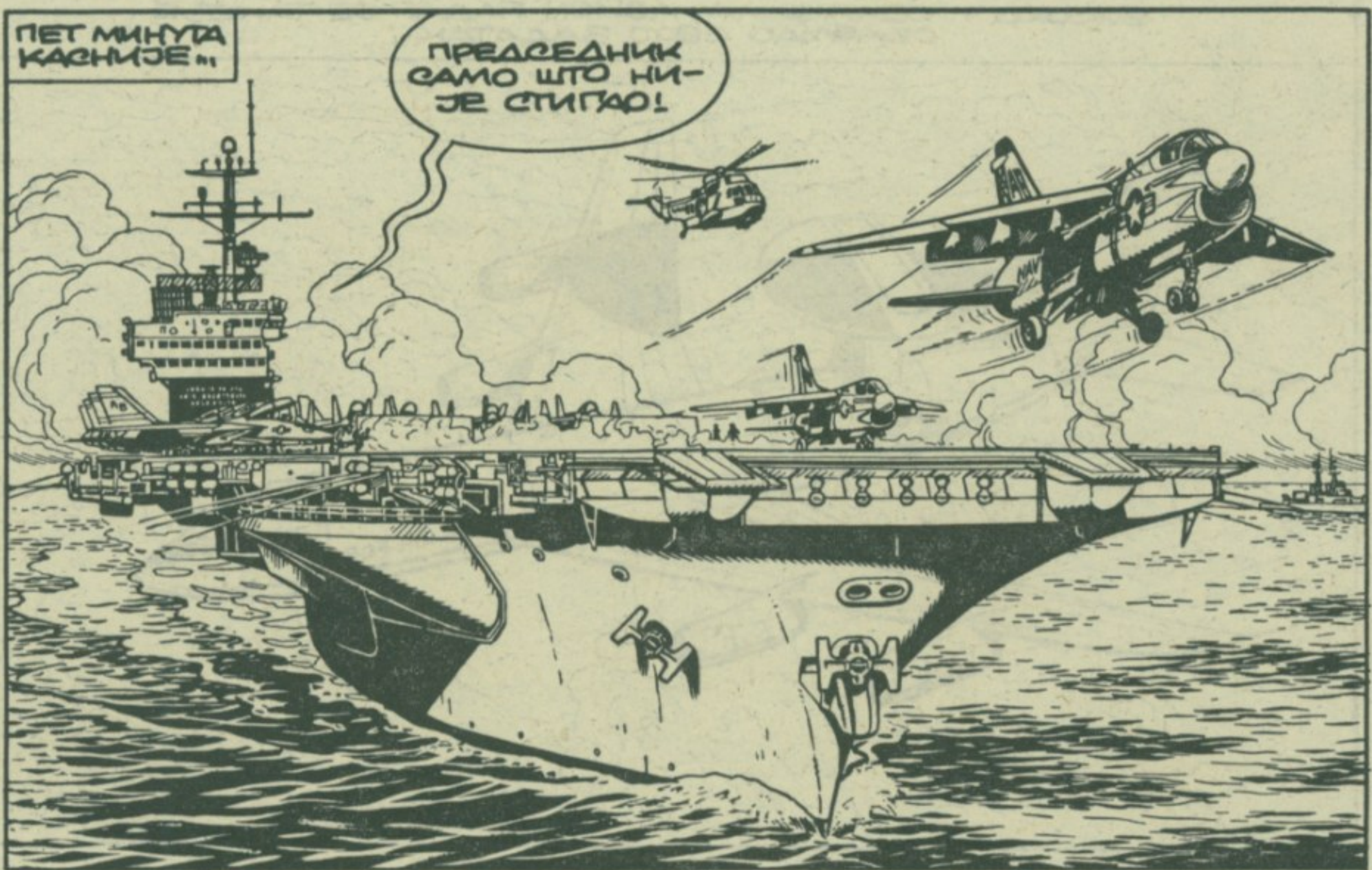
АМ...

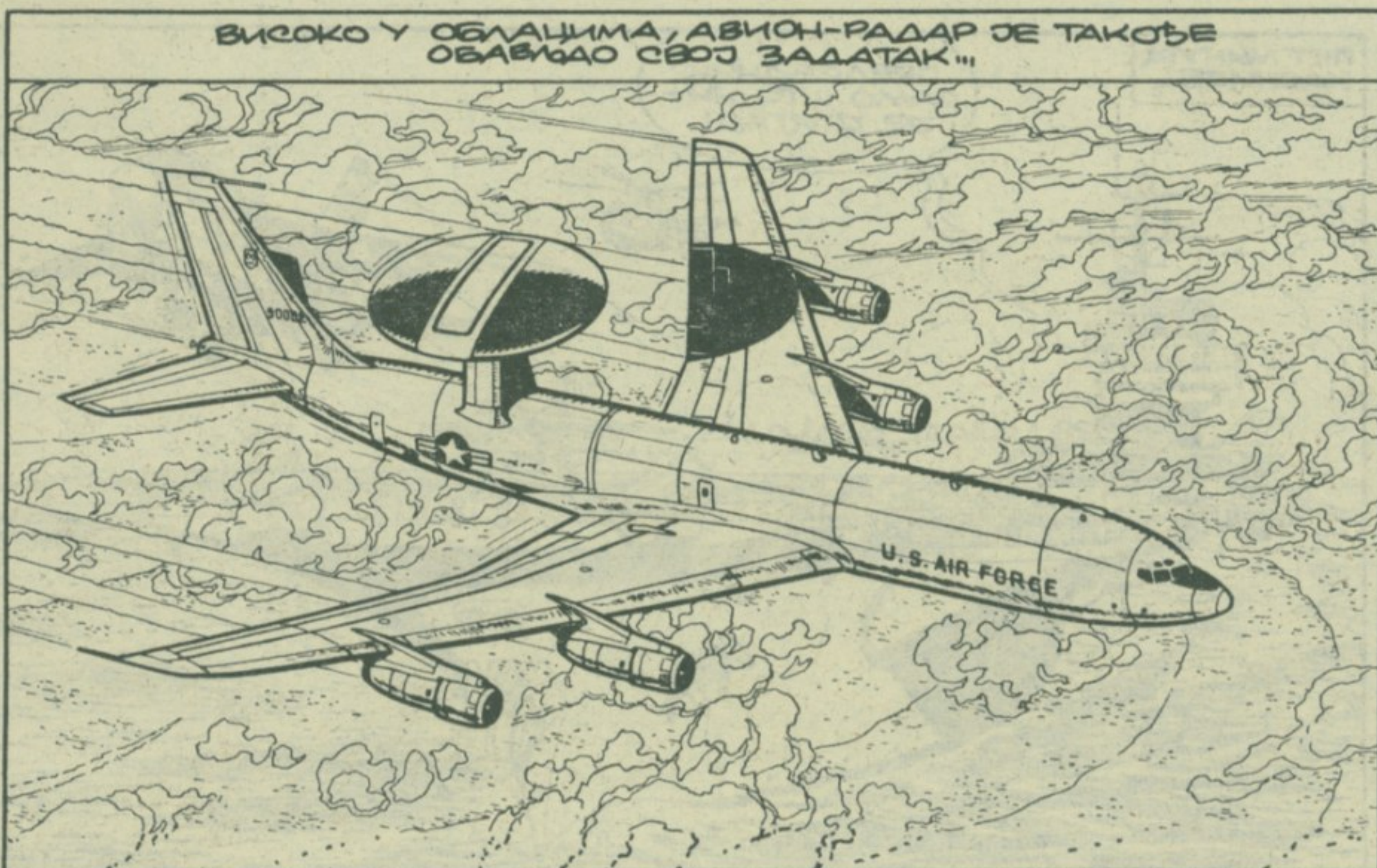
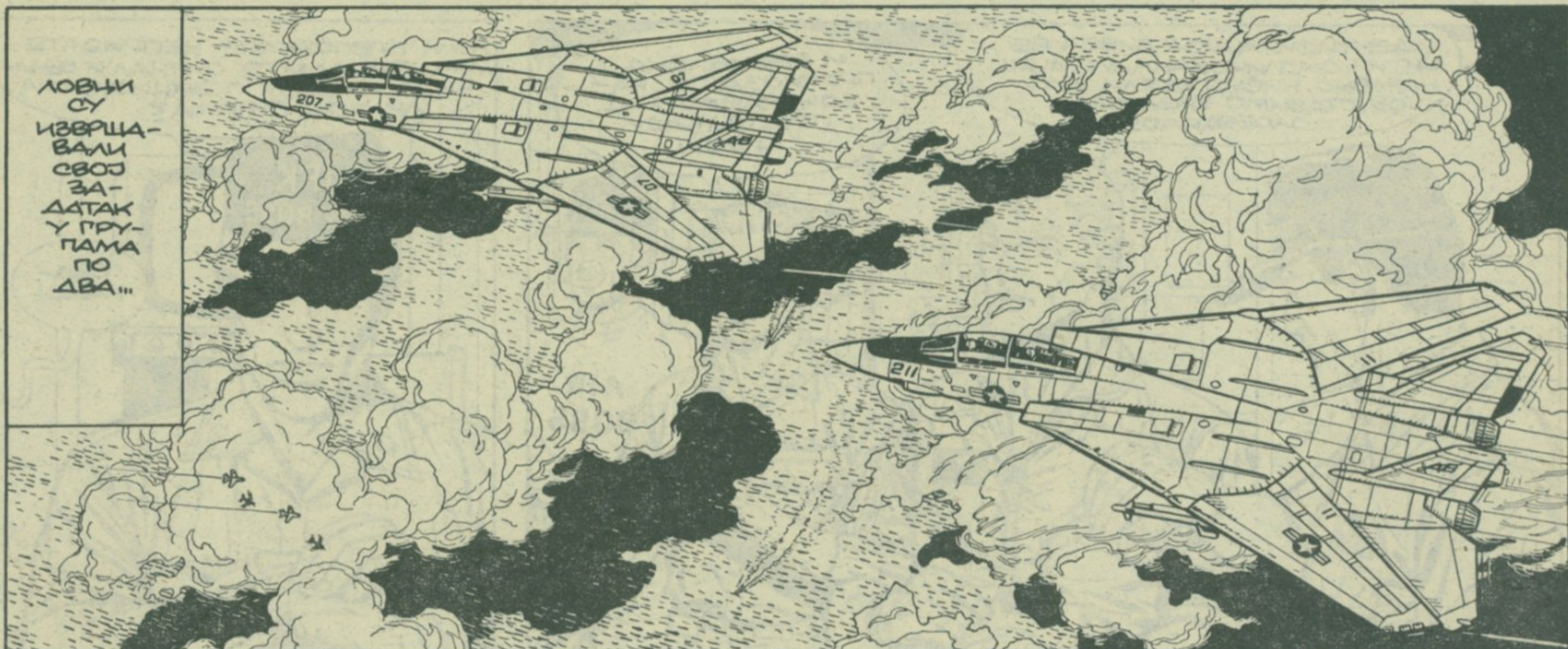


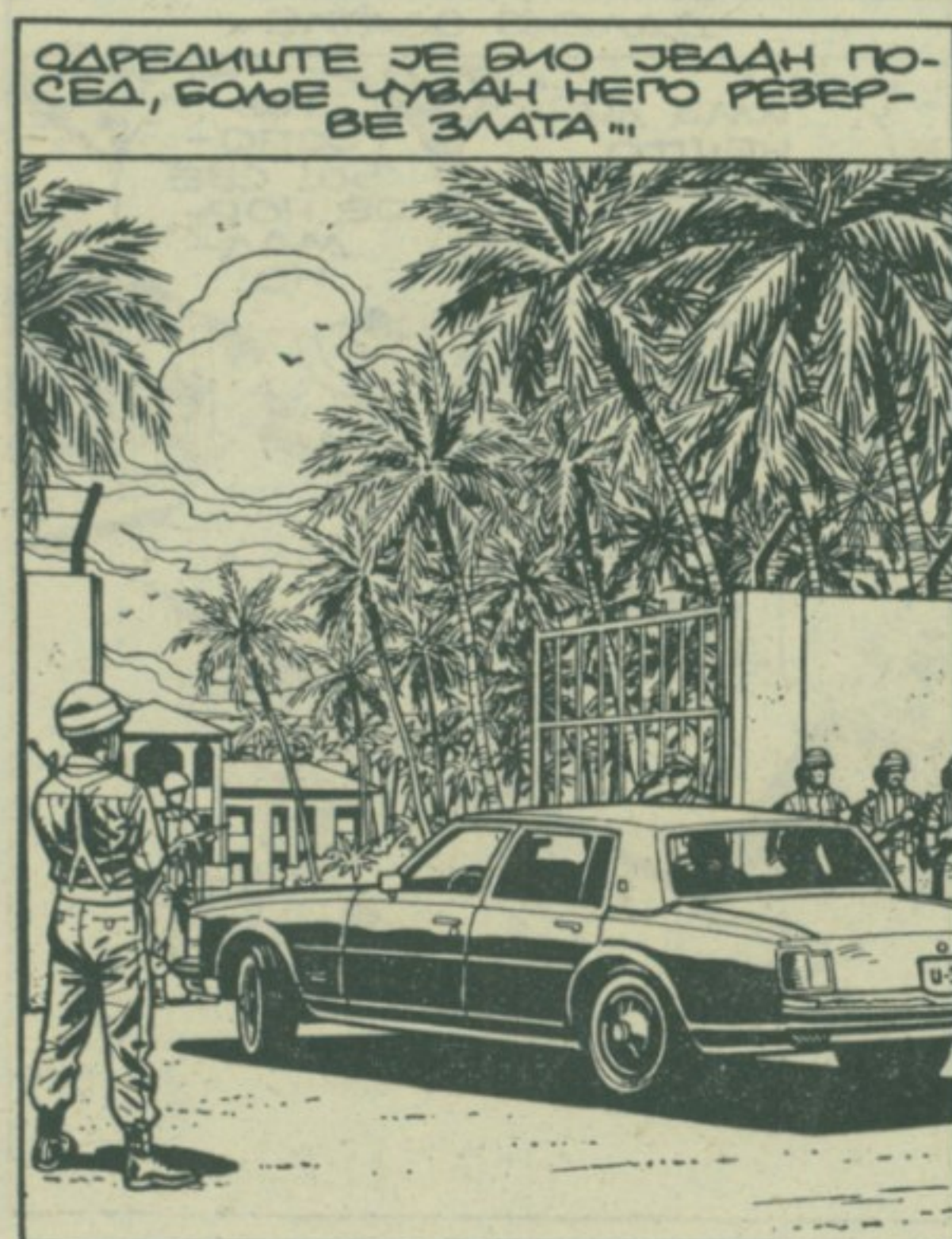
ВРЛО БРЗО! ШТО ДУЖЕ
ЧЕКАЈУ, ТО ФИЗИКУ-
ЈУ ДА БУДУ ОТ-
КРИВЕНИ!

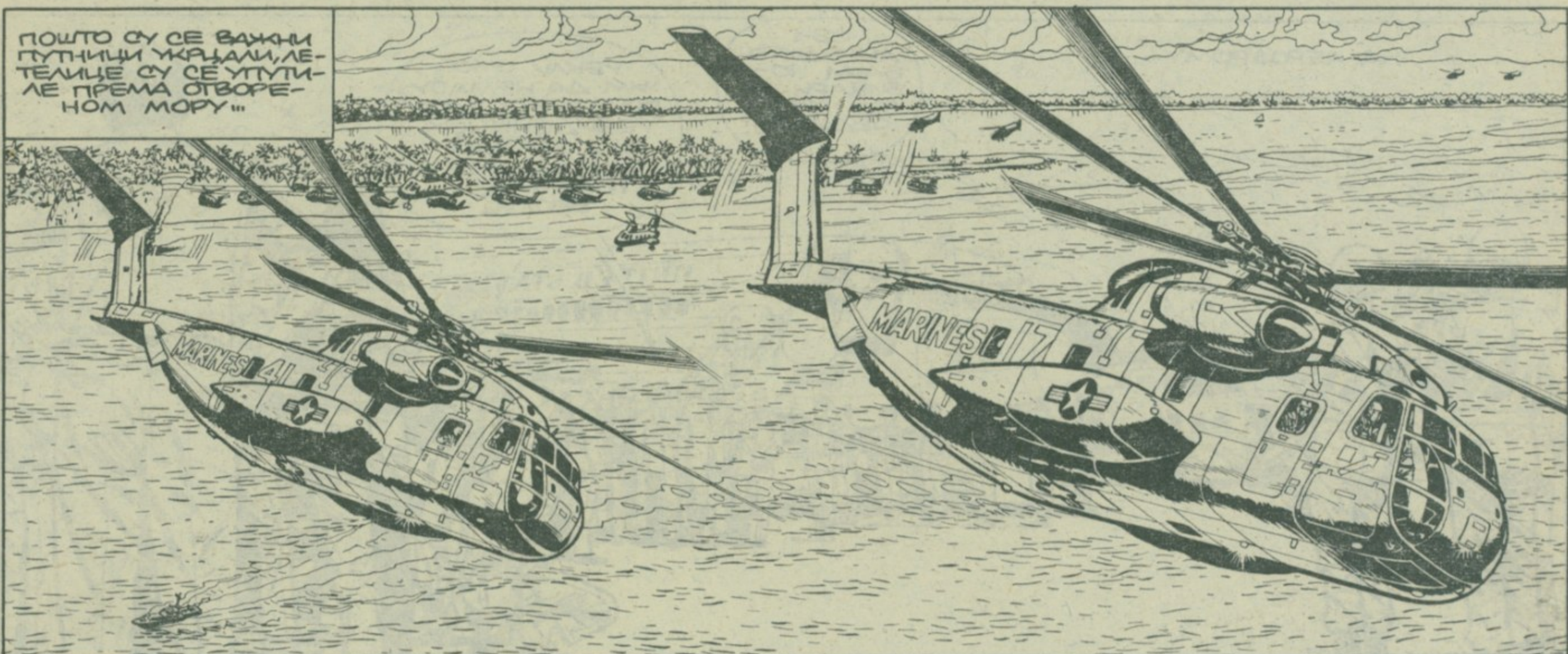
НАШИ АВИ-
ОНИ ИЗ ОЛО-
РНЕ ПАТРО-
ЛИРАЈУ ОД
ЗОРЕ!

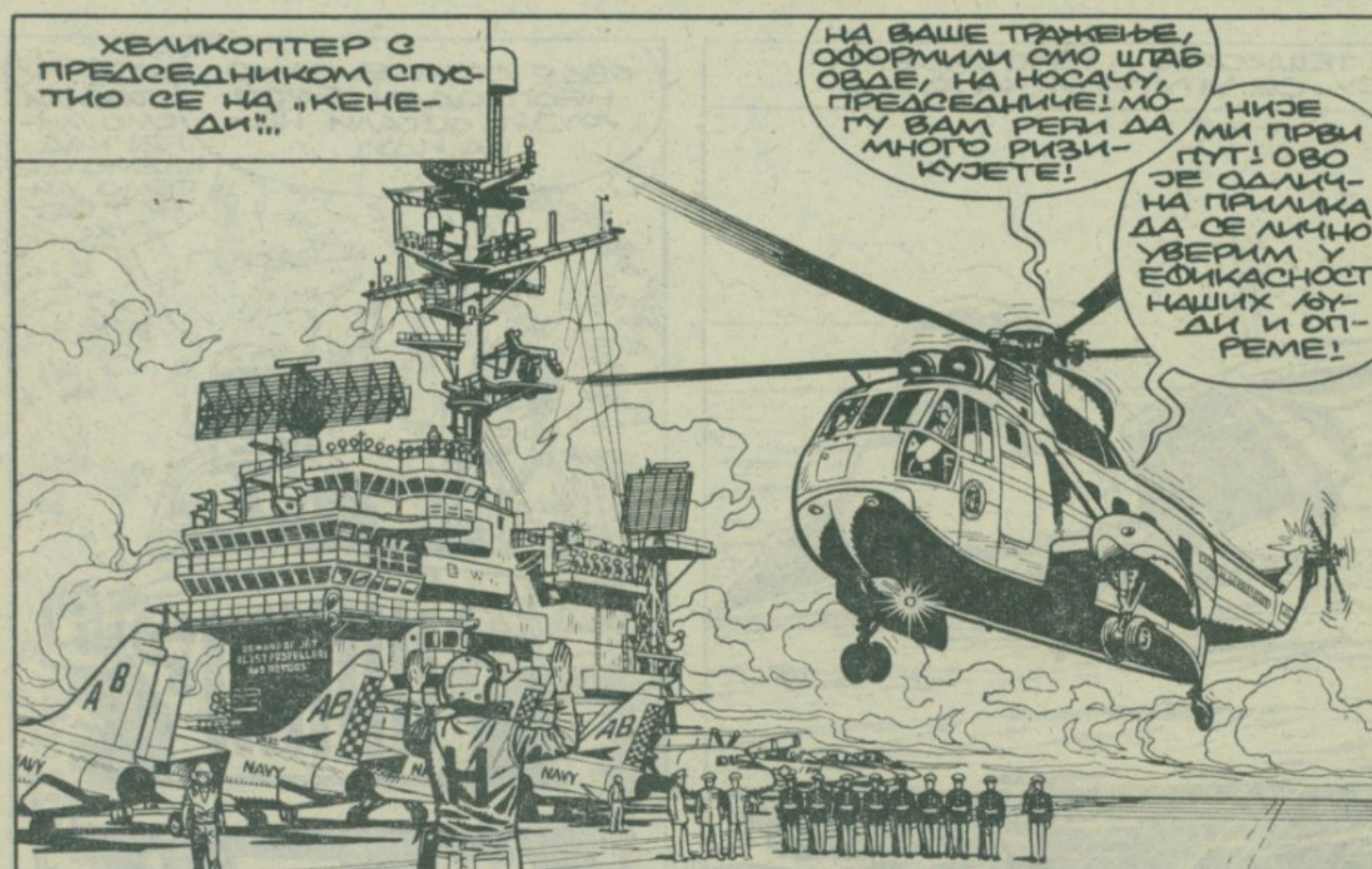
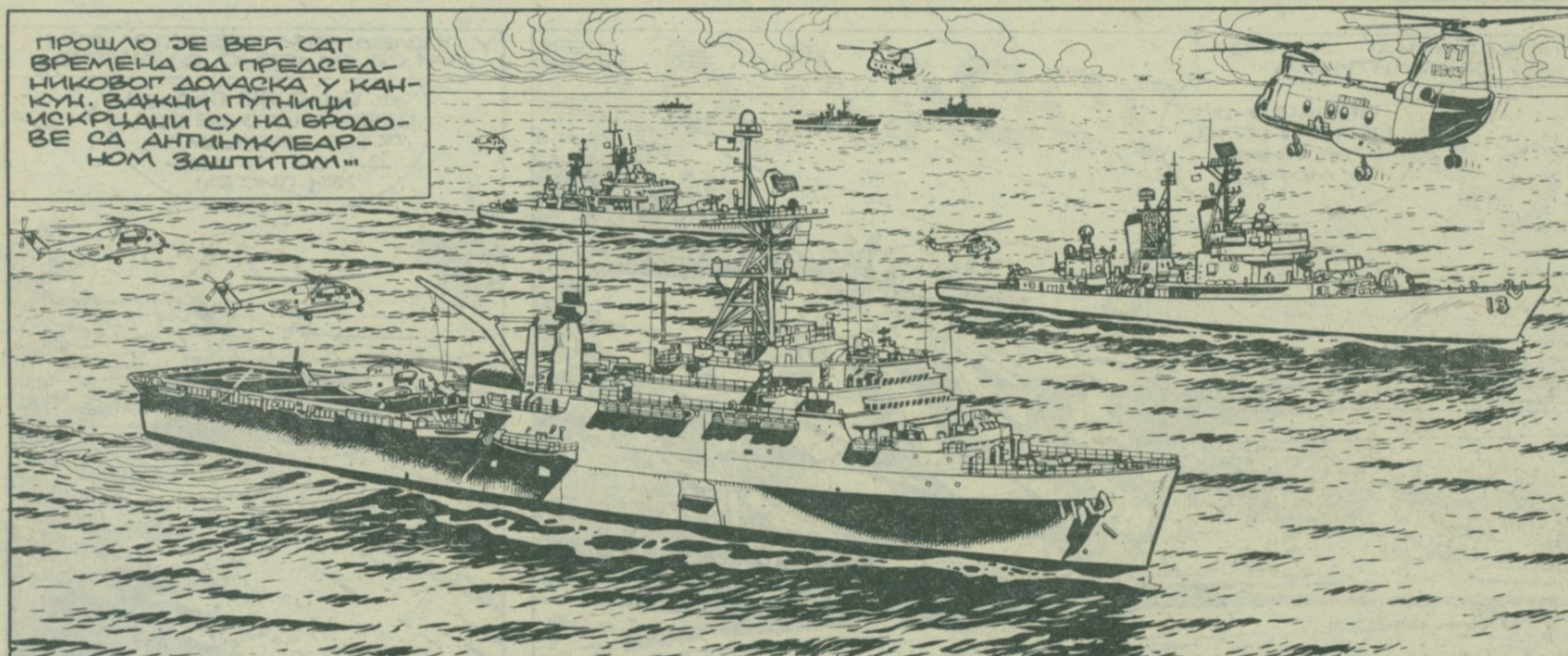


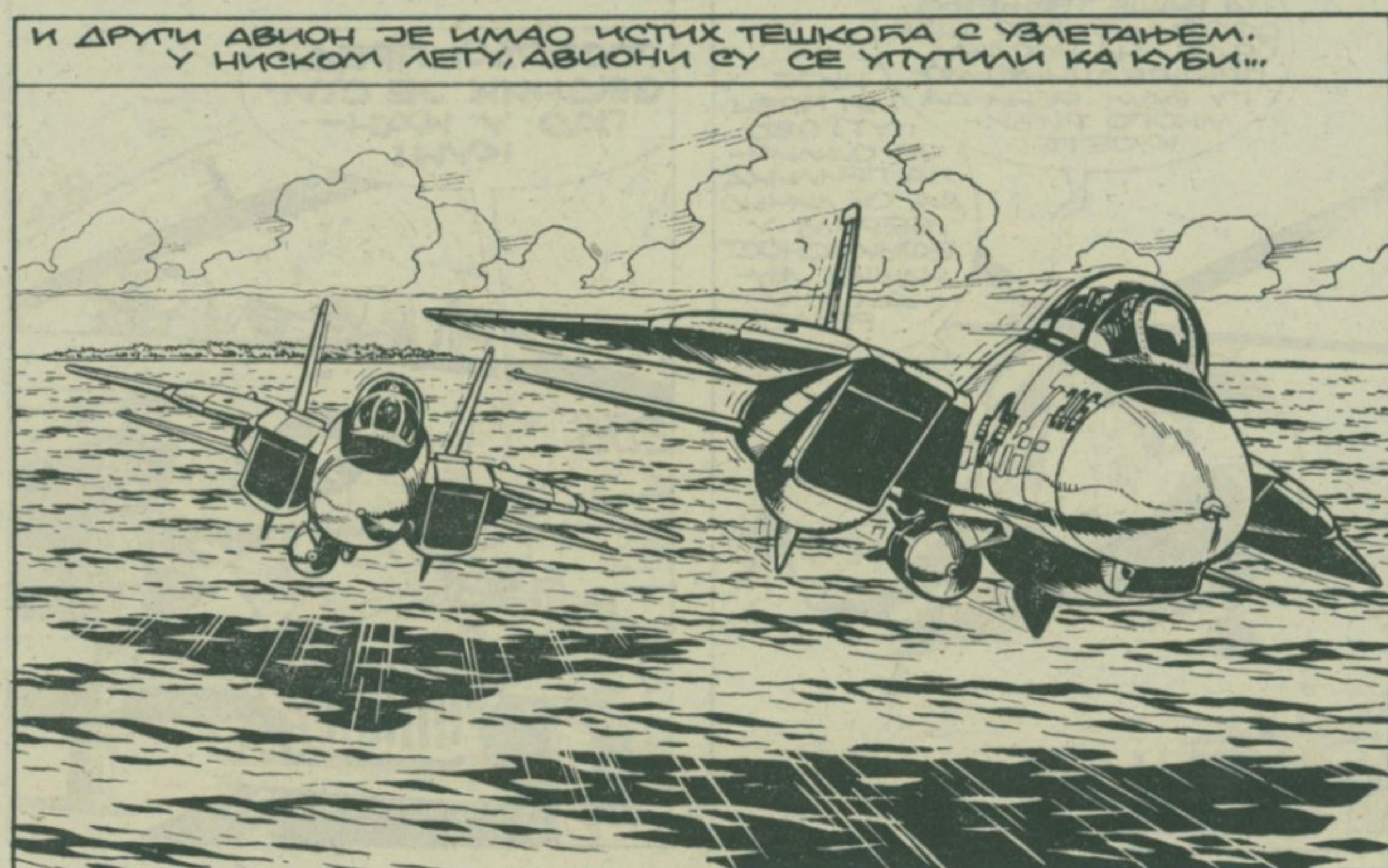
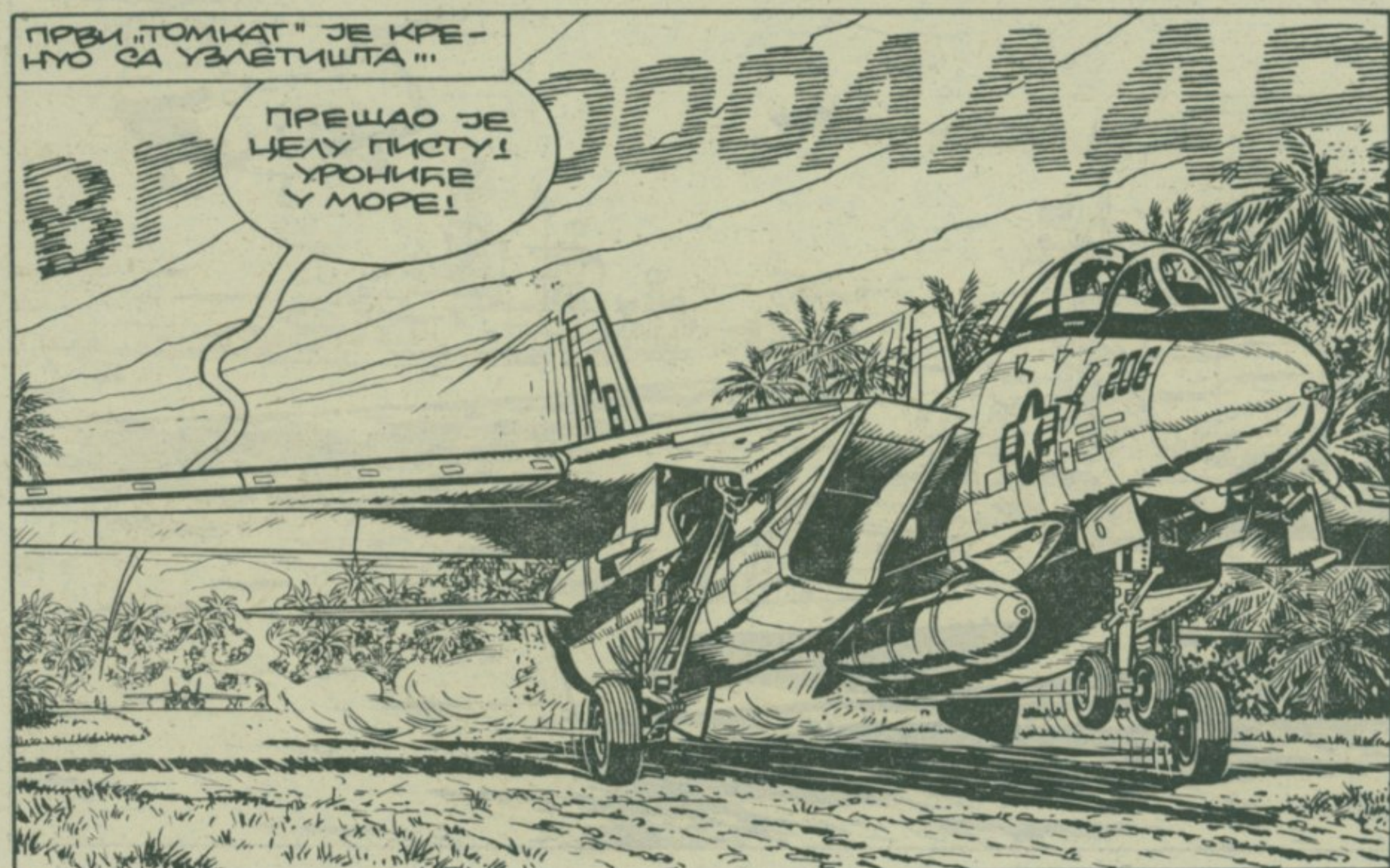


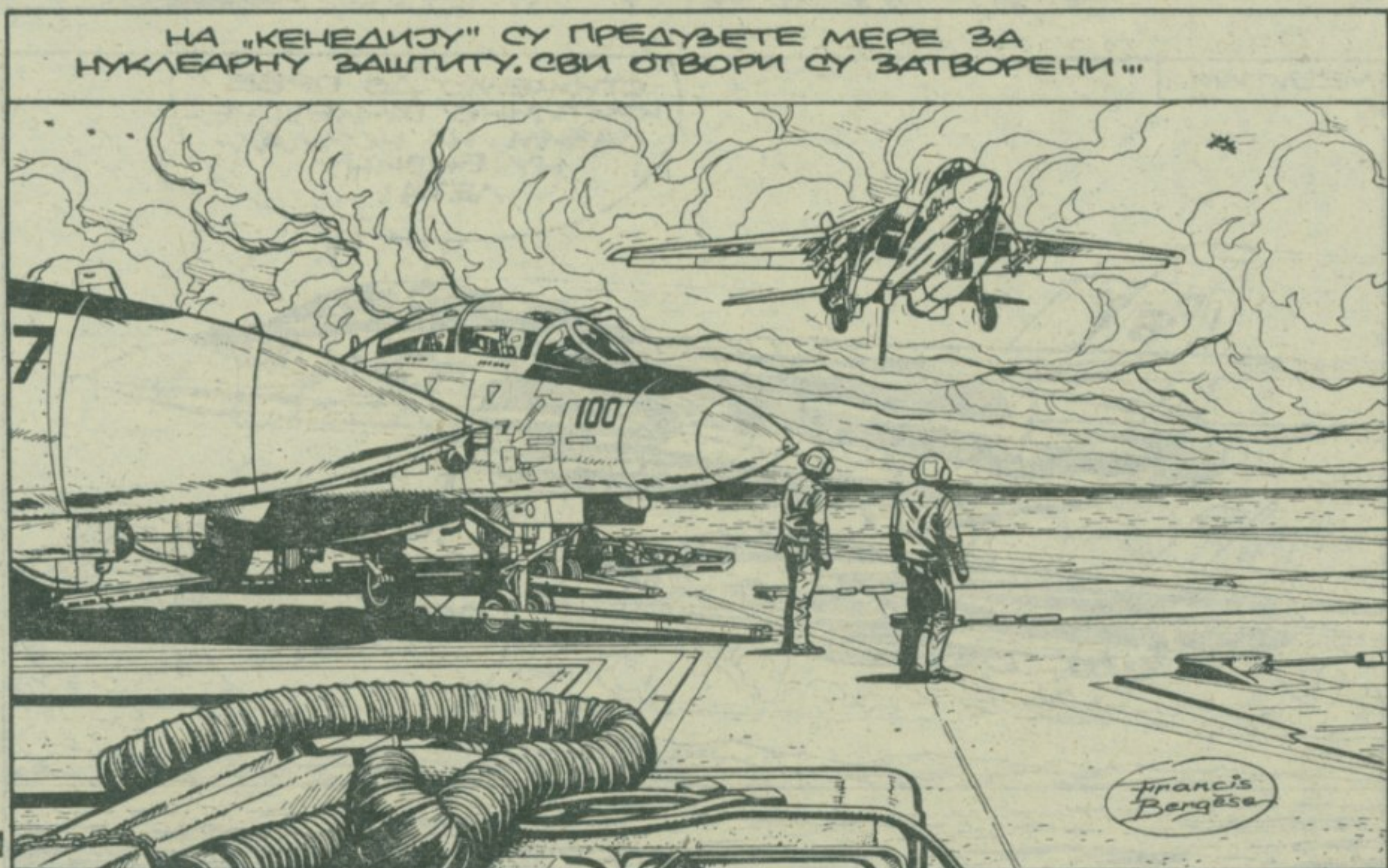
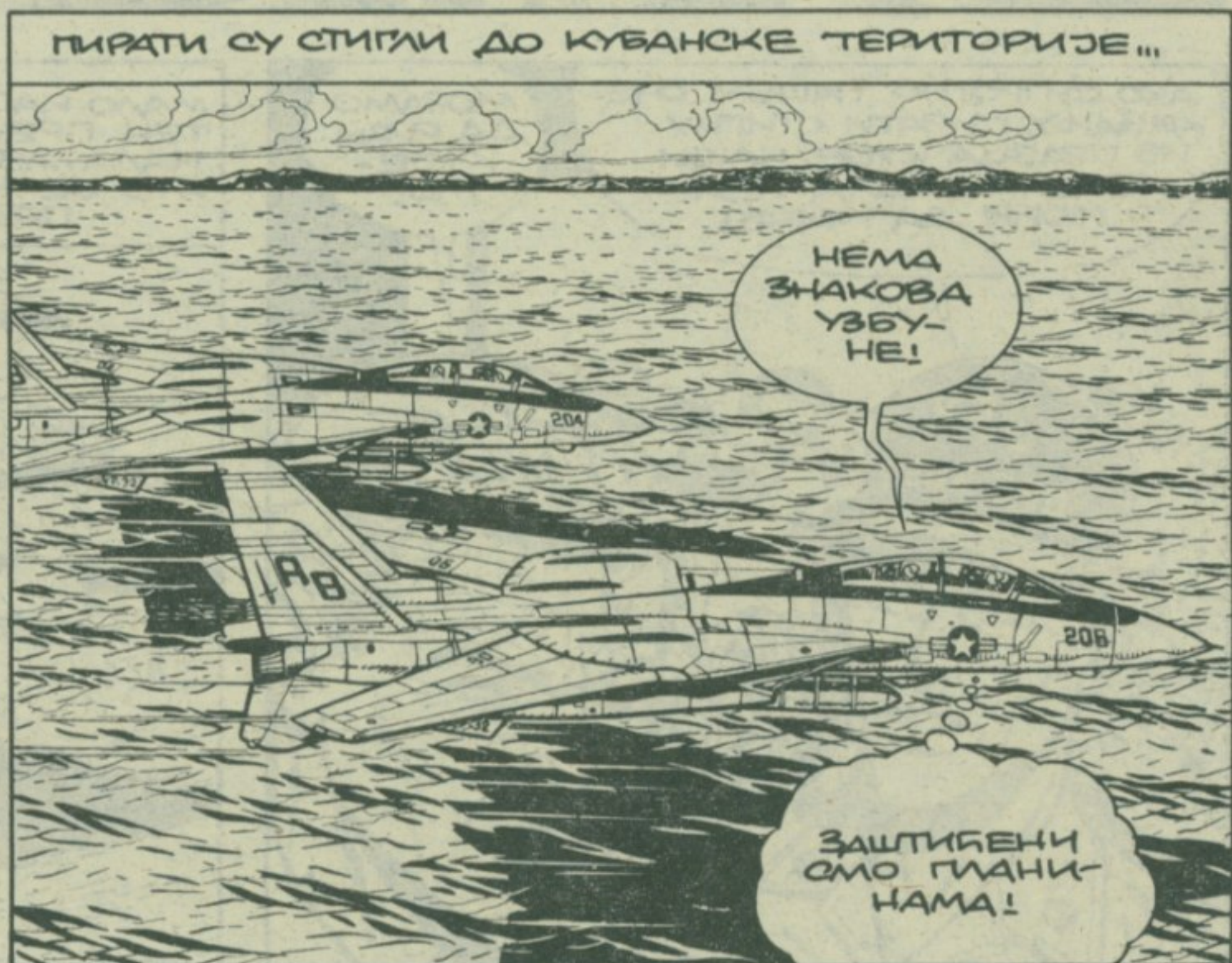
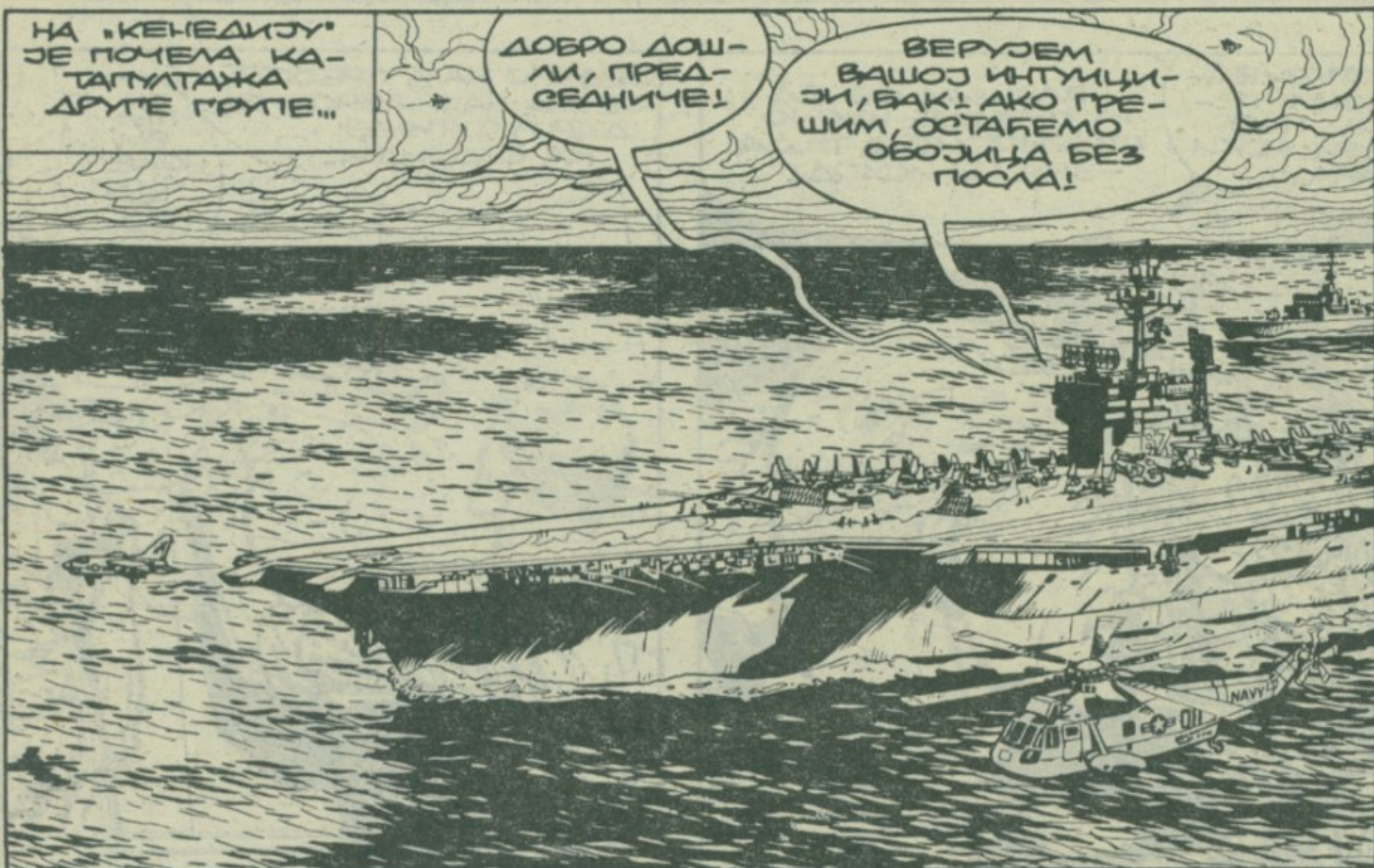


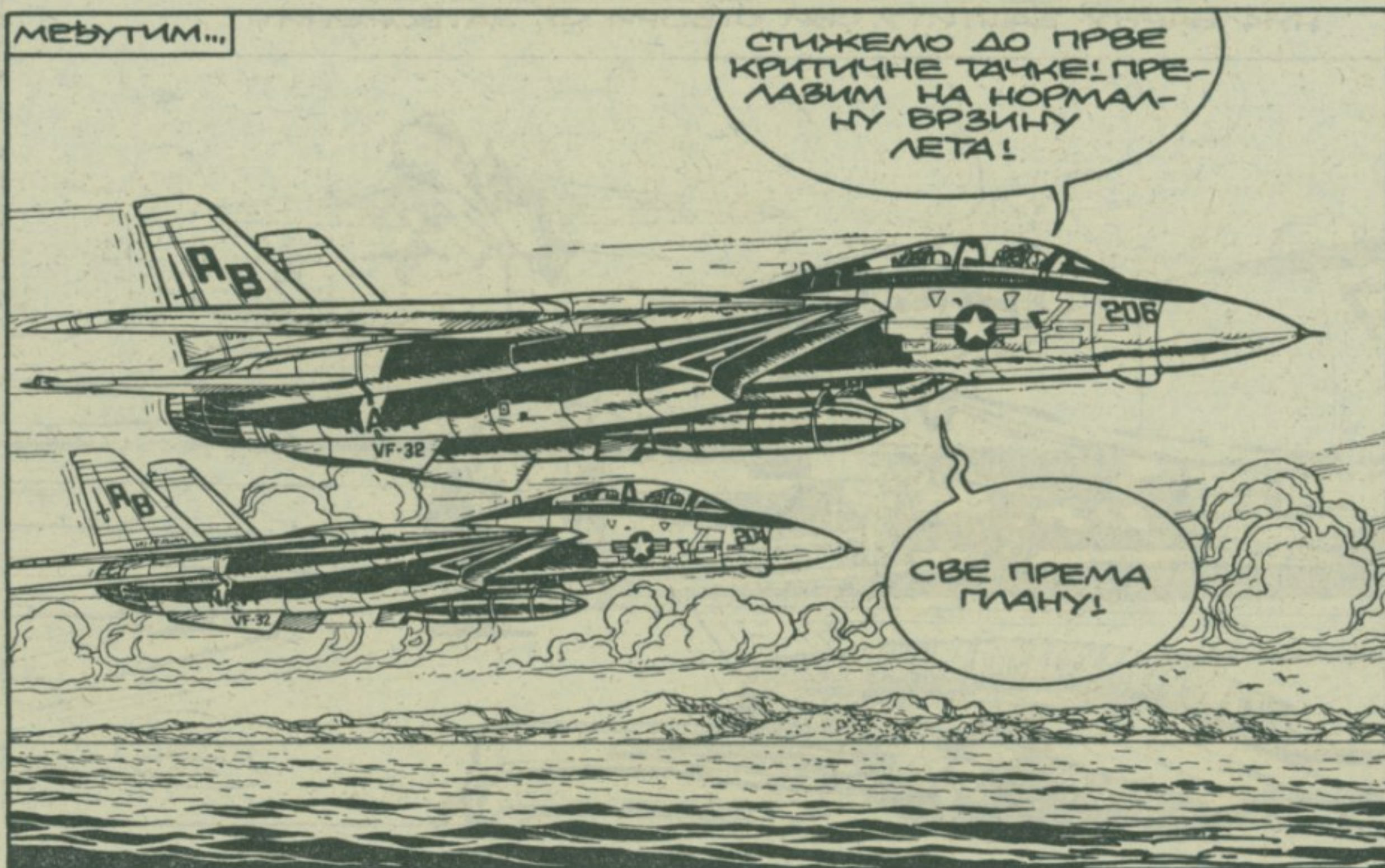
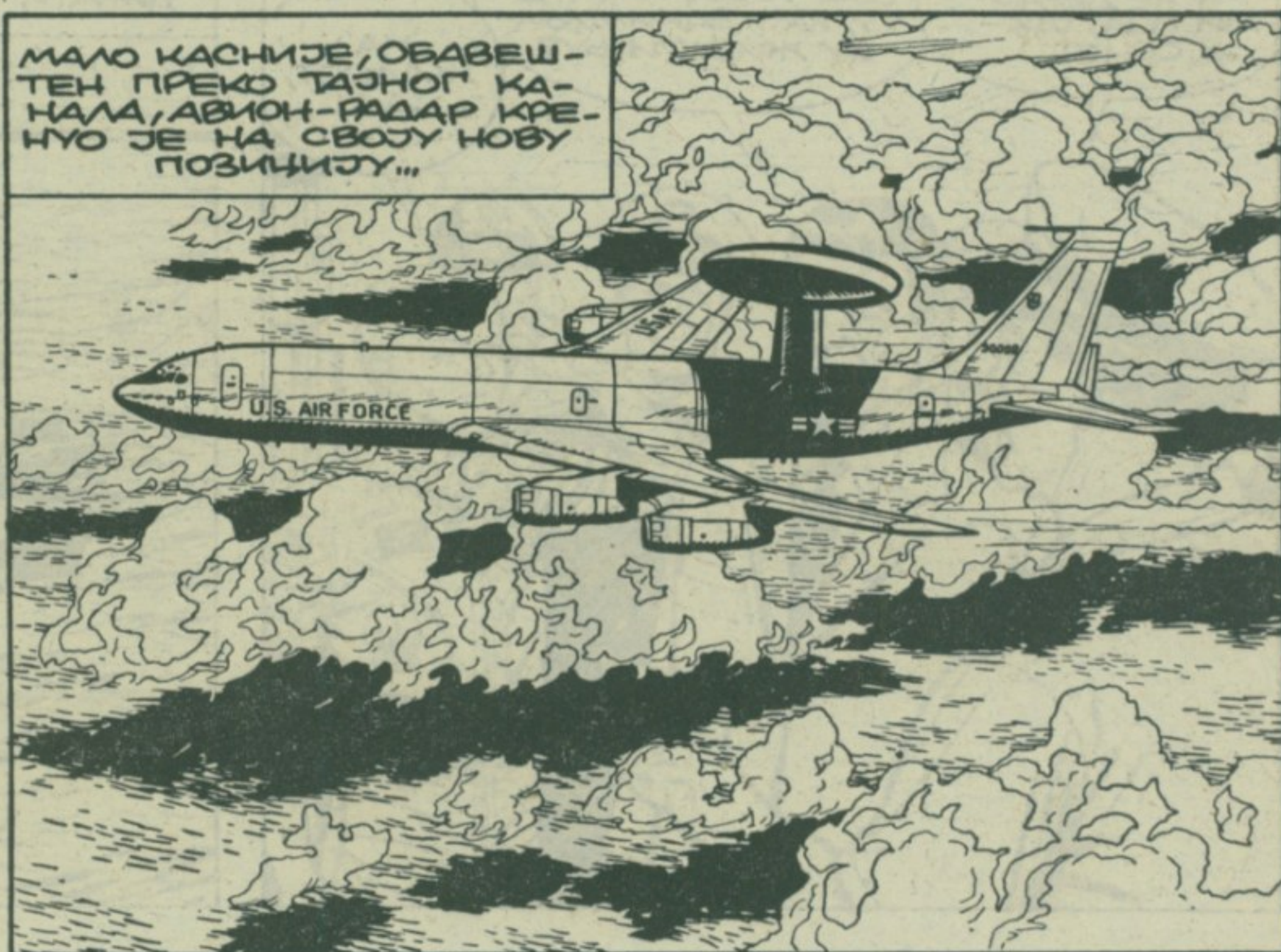


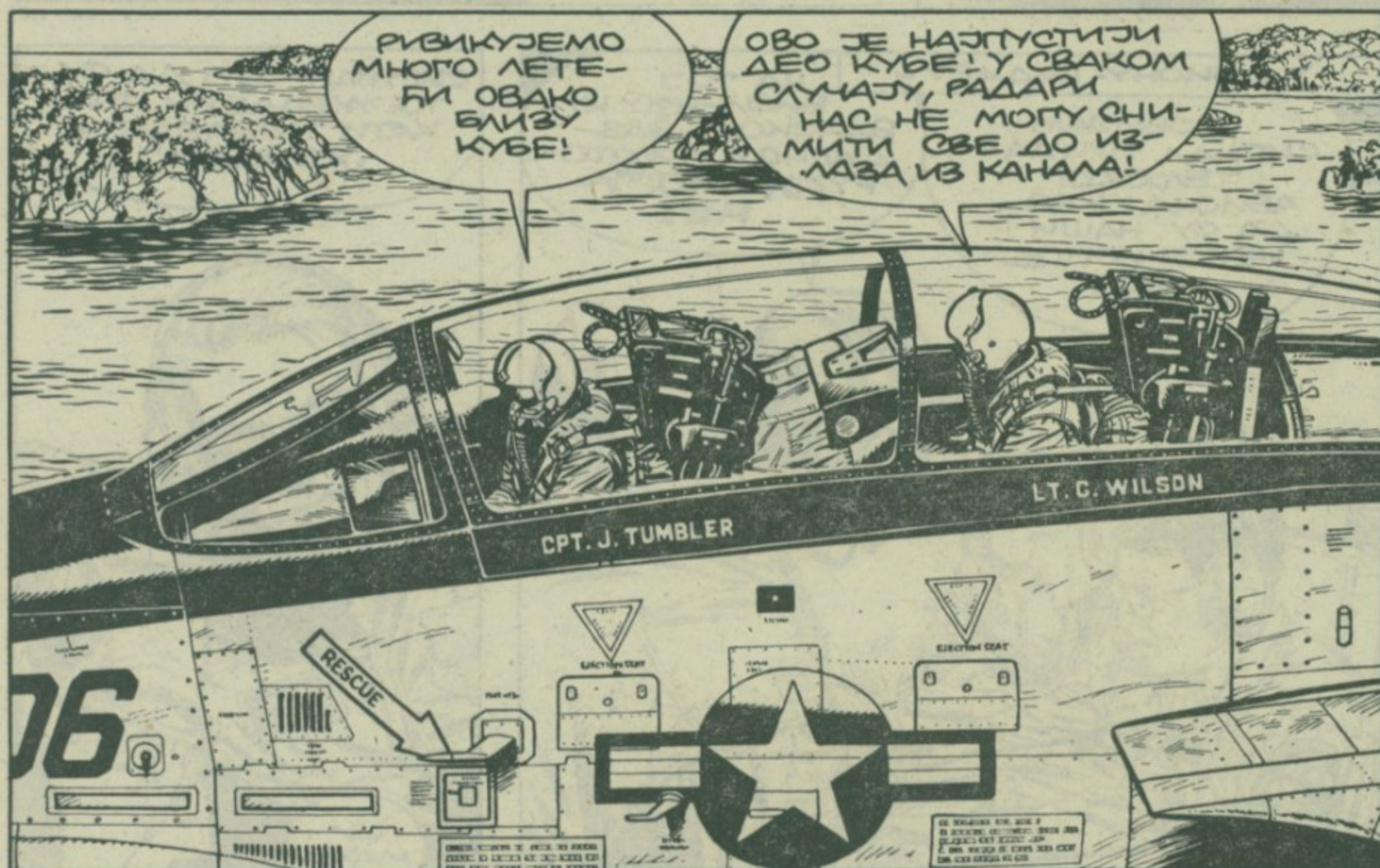
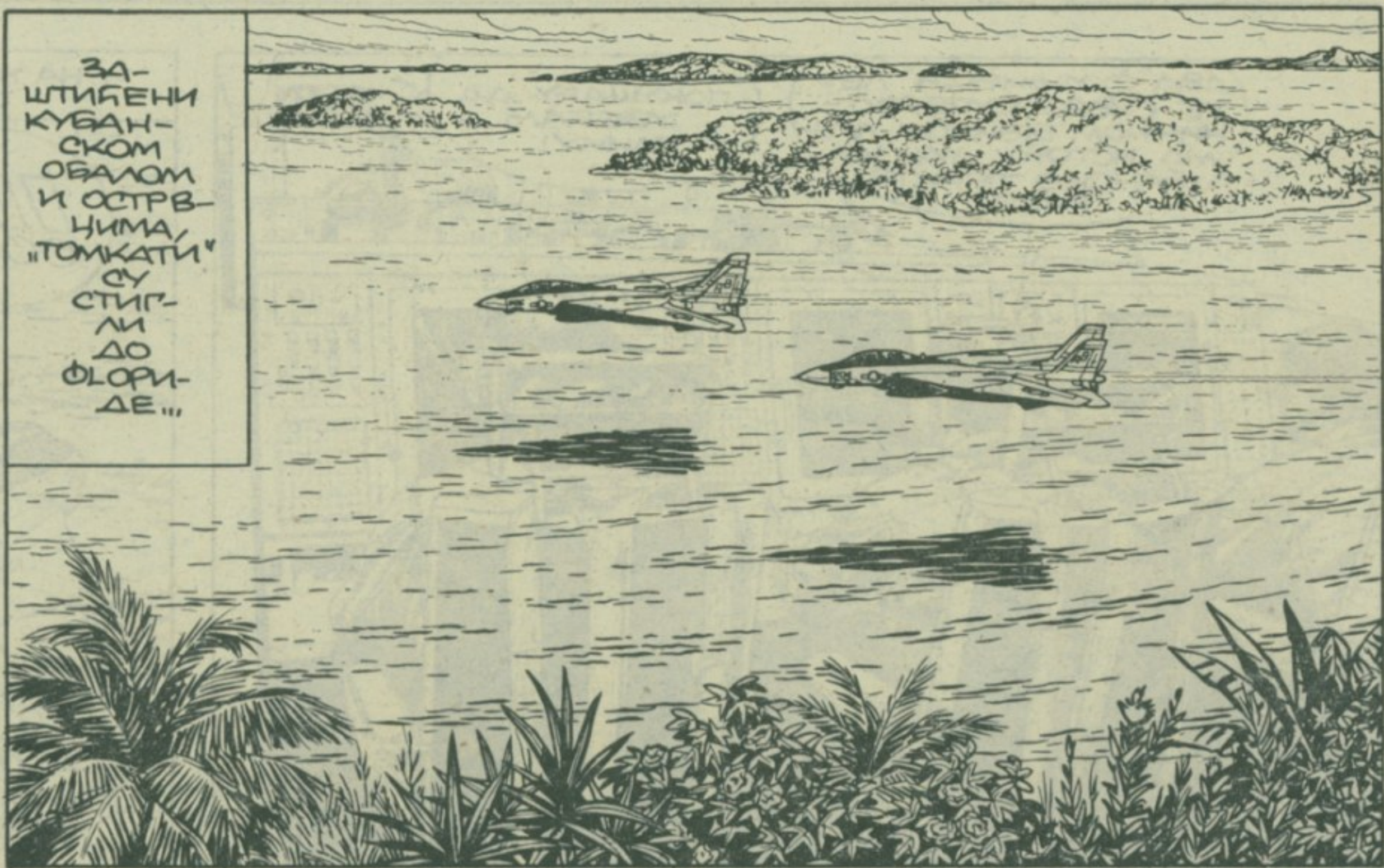


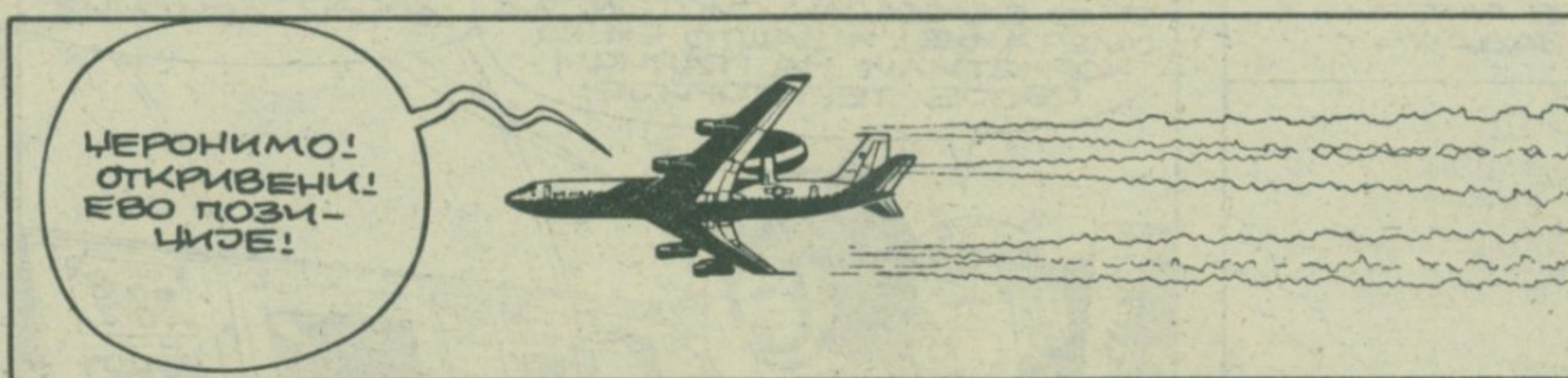


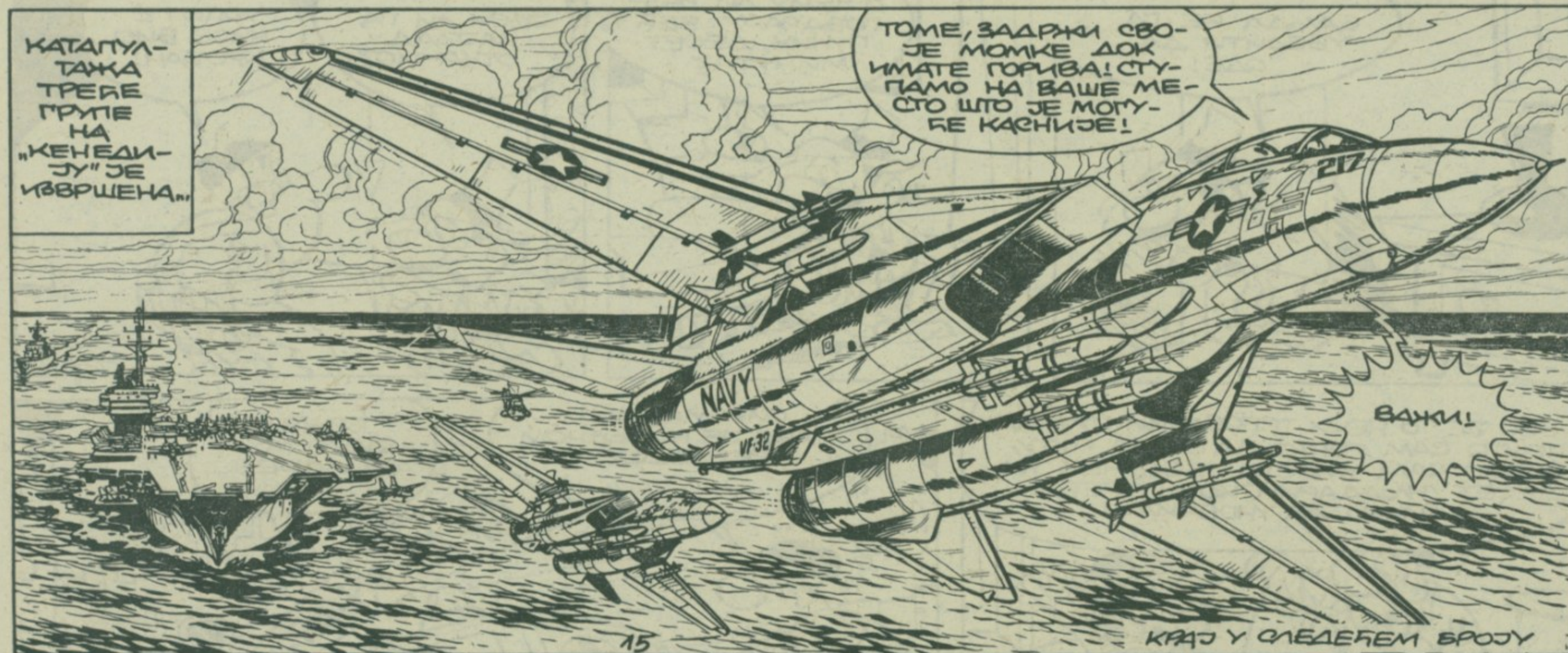














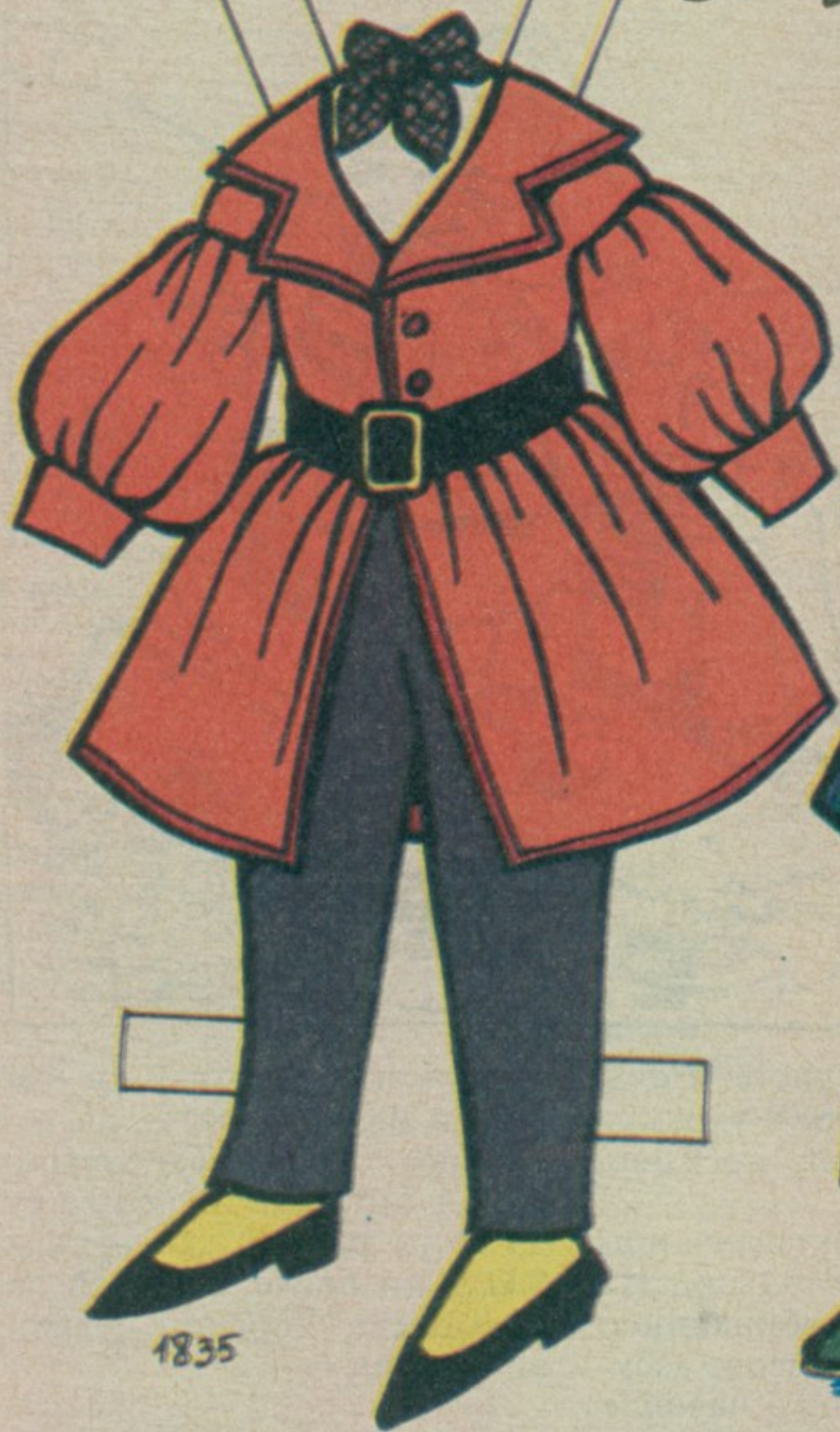
ДРУГАРЧИНЕ

РАЧУН



ОБИЦИТЕ ОЛИВЕРА

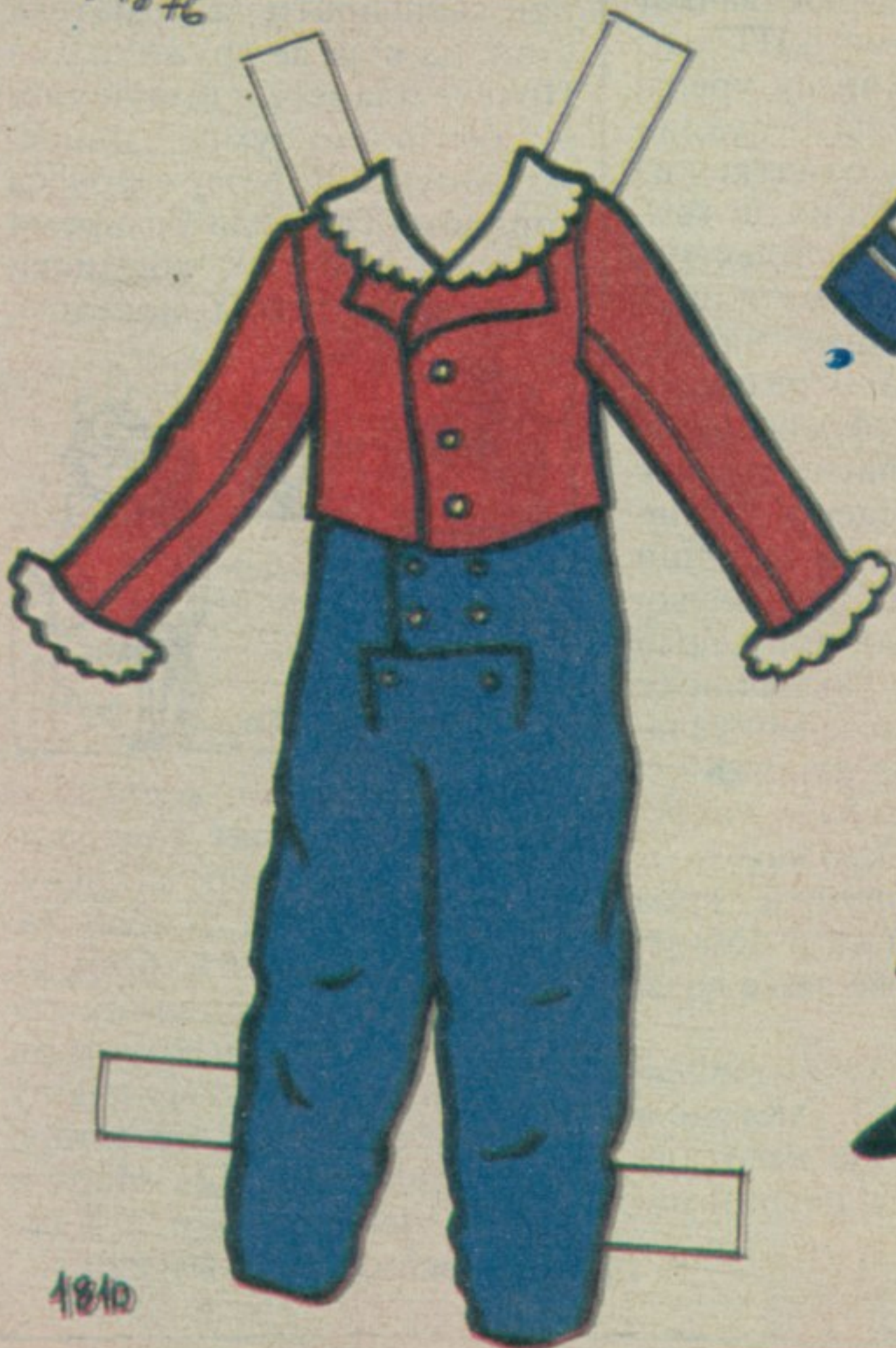
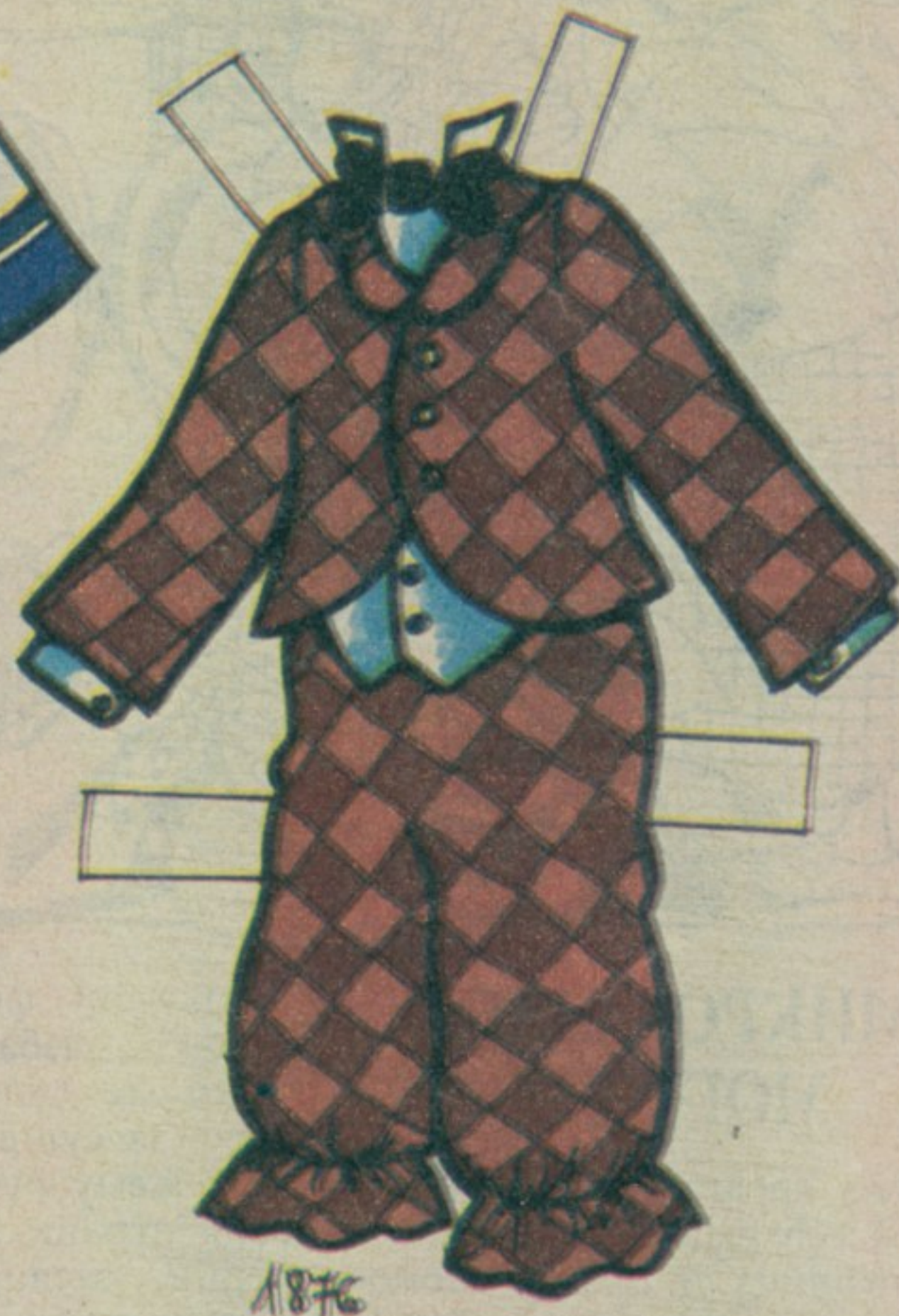
из 19. ВЕКА



ПОРЕД СВАКОГ ОДЕЛА ЈЕ
ГОДИНА У КОЈОЈ СЕ ОНО
НОСИЛО



ПРОСЕЦИТЕ
ПО
ЧРТИЦАМА



ОЛИВЕРА ЗАЛЕПИТЕ
НА КАРТОН И
ИСЕЦИТЕ





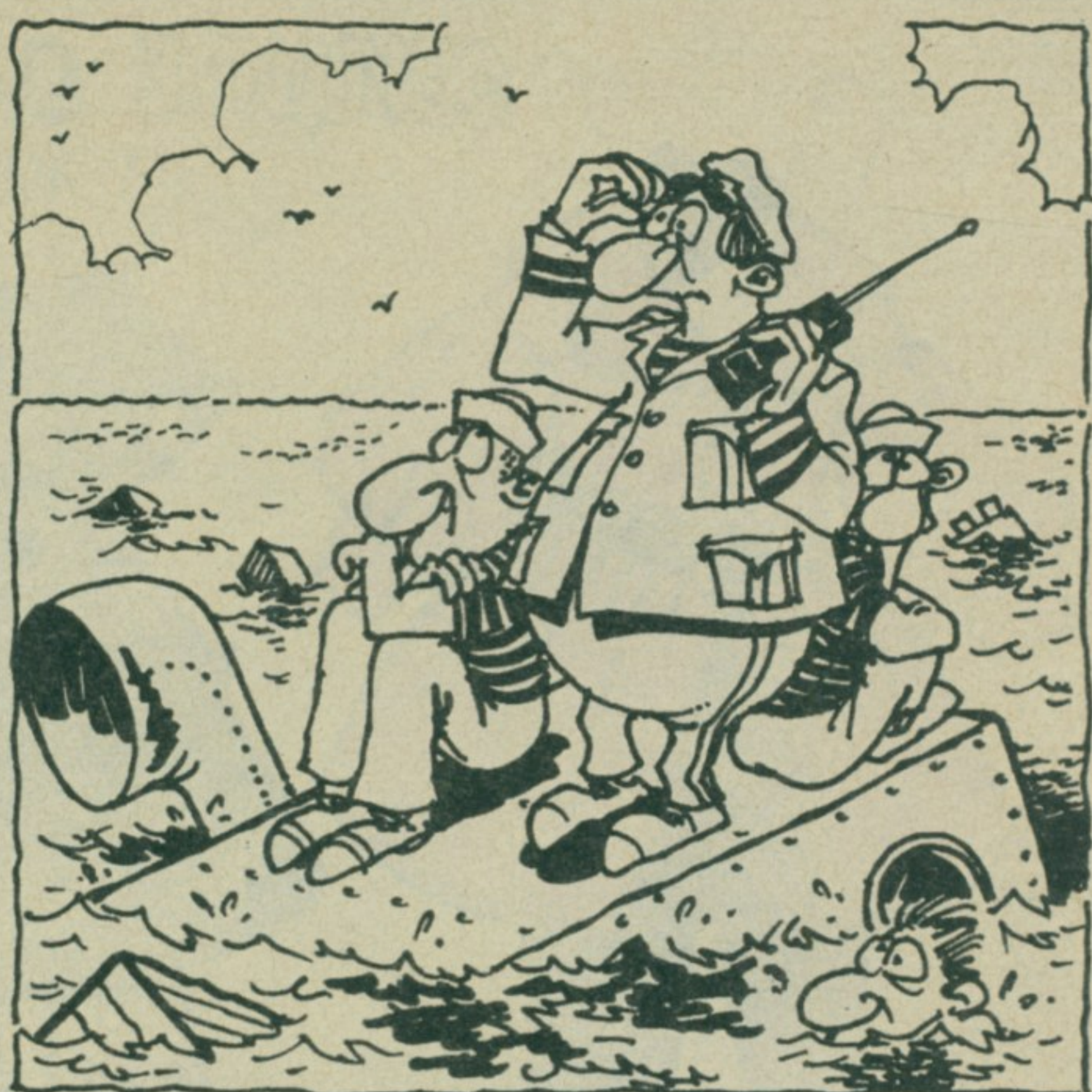
**ПРОЧИТАЈ
ПРОСКИТАЈ**

КАКО ЋЕМО ЗВАТИ „УПОМОЋ!”

Недавно је Међународна поморска организација усвојила одлуку да се од 1999. године сигнал S.O.S. замени системом GOSSS (глобални оперативни систем за спасавање морских бродова који се нађу у опасности). Назив замршен и дугачак, али ће зато ситем бити врло брзо уведен у употребу: сви морски бродови мораће у следећих десет година да набаве нови уређај. Тада ће сваки

човек на броду, а не само радиста или капетан, моћи притиском на дугме, и то једним јединим, дати сигнал за опасност који ће истог часа полетети према сателиту за везу, а са њега у све луке, службе за спасавање, обалске и авионске базе и све бродове у том делу мора или океана. При том ће уређаји на сателиту аутоматски одређивати координате брода са кога је упућен кратак и ефикасан радио-сигнал система GOSSS.

У званичном извештају Међународне поморске организације потез се образлаже овако: „Сигнал састављен од три Морзеова знака има дугу традицију и своје присталице и данас, али нема сумње да је у питању заслужни ветеран. Слање сигнала S.O.S. захтева познавање Морзеове азбуке, а завиди си и од радисте, односно хоће ли он у случају хаварије самопожртвовано остати крај радија или потрчати према чамцу за спасавање заједно са другим члановима посаде. Нови аутоматски систем омогућава да и сваки лаик притисне дугме које може да се постави на разним местима у броду а не са-



мо у кабини радисте. Нема сумње да ће GOSSS умногоме повећати број преживелих на мору.”

Одлука је, међутим, наишла на необичне одјеке. Из носталгије за комбинацијом од три слова Морзеове азбуке на коју су толико навикле

неке поморске компаније Канаде и Велике Британије, затим обалска служба Аустралије и Енглеске одлучиле су да се не растају од сигнала S.O.S. ни после 1999. већ да га користе упоредо с обавезним новим.



МИКРОТАЛАСИ МОГУ СВЕ

Две трећине породица у САД већ имају микроталасну пећницу за брзо и економично припремање хране. Охрабрена толиком попу-

ларношћу фирма „Микро-Драј” избацила је на тржиште сличан апарат само – за сушење веша. Како се у њему рубље загрева са свих страна, као и храна у рерни, сасвим је довољна температура од 40°C што је готово за 20°C ниже него у

сушионицама с електричним или плинским системом загревања. При овако ниским температурама веш се много мање скупља и гужва, а време сушења скраћује за 30 одсто и тако смањује потрошњу енергије.

Охрабрени овим успесима стручњаци истраживачког института фирме „ИТ” из Чикага направили су уређај који је у стању да буквално скува отровне отпатке из земље загревајући их до температуре од 350°C. Електроде се пободу у земљу или се једноставно положе на површину и кроз њих се пушта струја високе фреквенције (чак и краће таласне дужине него у микроталасној пећници). Вода и штетни састојци (органо гориво, уље, угљоводоници и хлориди) брзо испаравају и на тај начин се уништи 99 одсто загађивача. При том, што је најважније, испарења не загађују атмосферу – пара се скупља у кондензатору, пропушта кроз слој активног угља и добијени производ може даље да се користи.

То није све: уништавање загађивача овом методом дупло је јефтиније него иједан други досад познат начин.

НА МАРС!

Лет на Марс трајаће двоструко краће од предвиђеног ако научници прихвате предлог групе студената с Тексашког универзитета.

Путовање, по њима, треба да почне тако што ће се најпре лансирати аутоматска станица која ће кружити око Црвене планете и имати улогу „бензинске пумпе”, односно допунског резервоара са горивом. Тек онда би према Марсу кренуо космички брод са људском посадом.



Кад обаве посао, космонаути би свој апарат снабдели горивом са станице и кренули натраг према Земљи. Захваљујући томе што брод не би вукао целу количину горива са собом, конструктори ће моћи да пројектују лакшу и бржу космичку летелицу. На тај начин лет на Марс и натраг неће трајати 2-3 године, већ само 14 месеци.

Пише: Елизабета
Лукић-Зељуг

КАКО СЕ СЛАЖЕТЕ СА СИМПАТИЈОМ?

ЈАРАЦ:

ЈА САМ ГЛАВНИ!

ЈАРАЦ – ЈАРАЦ

Немогуће је да остану заједно. Обоје су својеглави и хоће да буду главни, а то никако не иде. Тешко показују осећања једно другом што брзо доводи до незадовољства.

ЈАРАЦ – ВОДОЛИЈА

Тешко могу да се сложе. Водолија воли забаву, експерименте, а Јарац сигурност и мир. Нема ничег што би, бар накратко, могло да их зближи. Могу да буду добри пријатељи, да уче заједно или остваре неку Водолијину идеју. Ту се прекида танка нит која их везује.

ЈАРАЦ – РИБЕ

Одлично се слажу. Уживају у романтичном трагању за миром, хармонијом, сањаре о будућности, кућици у цвећу, деци... Добро се разумеју, знају када треба попустити а када бити одлучан и озбиљан. Док су млади, воле да опонашају одрасле, да буду верна копија света у који тек треба



Илустровала: Драгана Јовчић

да закораче. Често остају заједно остварујући своје снове.

ВОДОЛИЈА – РИБЕ

Различити су и увек проналазе нешто занимљиво у оном другом. Риба је често љубоморна, а Водолија воли да је изазива. Ипак, дешава се да остваре снажну емотивну везу која може да траје годинама.

ВОДОЛИЈА – ВОДОЛИЈА

Ово је потпуно „откачена“ веза. Живе у свету који сами створе и не занима их стварност јер не може да им пружи ништа од оног о чему сањаре. Нежни су једно према другом, искрено причају о својим осећањима и жељама. Радо проучавају непознате области. Идеалисти су и одушевљавају пријатеље својим лепим и хармоничним односом.

РИБЕ – РИБЕ

Када се сретну, препознају се као да виде себе у огледалу. Одушеви их сличност и исте жеље. Романтични су, граде свој свет снова који може да буде озбиљно угрожен ако их стварност на било који начин натера да се призме и погледају истини у очи. Бескрајно се воле, уживају у малим нежностима, обожавају да буду сами у свом свету. Понекад дуго остану заједно.

КАКО ПОСТАТИ ПИЛОТ?

СВЕ О ЛЕТЕЊУ У 20 ЛЕКЦИЈА

НОВА КЊИГА
ЗОРАНА
МОДЛИЈА



У веома занимљивој, стручној и провокативној књизи ШКОЛА ЛЕТЕЊА, ЈАТ-ов пилот Зоран Модли потрудио се да пре уласка у школски авион не пропустите ни један час из теорије летења, навигације, метеорологије, технике летења по школском кругу, у зони, на маршрутама, у акробацијама, летењу у групи и ноћном летењу.

Поруџбину пошаљите на адресу: НИП ТЕХНИЧКА КЊИГА, Београд, Војводе Степе 89. Цена књиге 170,00 дин.

ШКОЛА ЛЕТЕЊА КАО УЗБУДЉИВ РОМАН

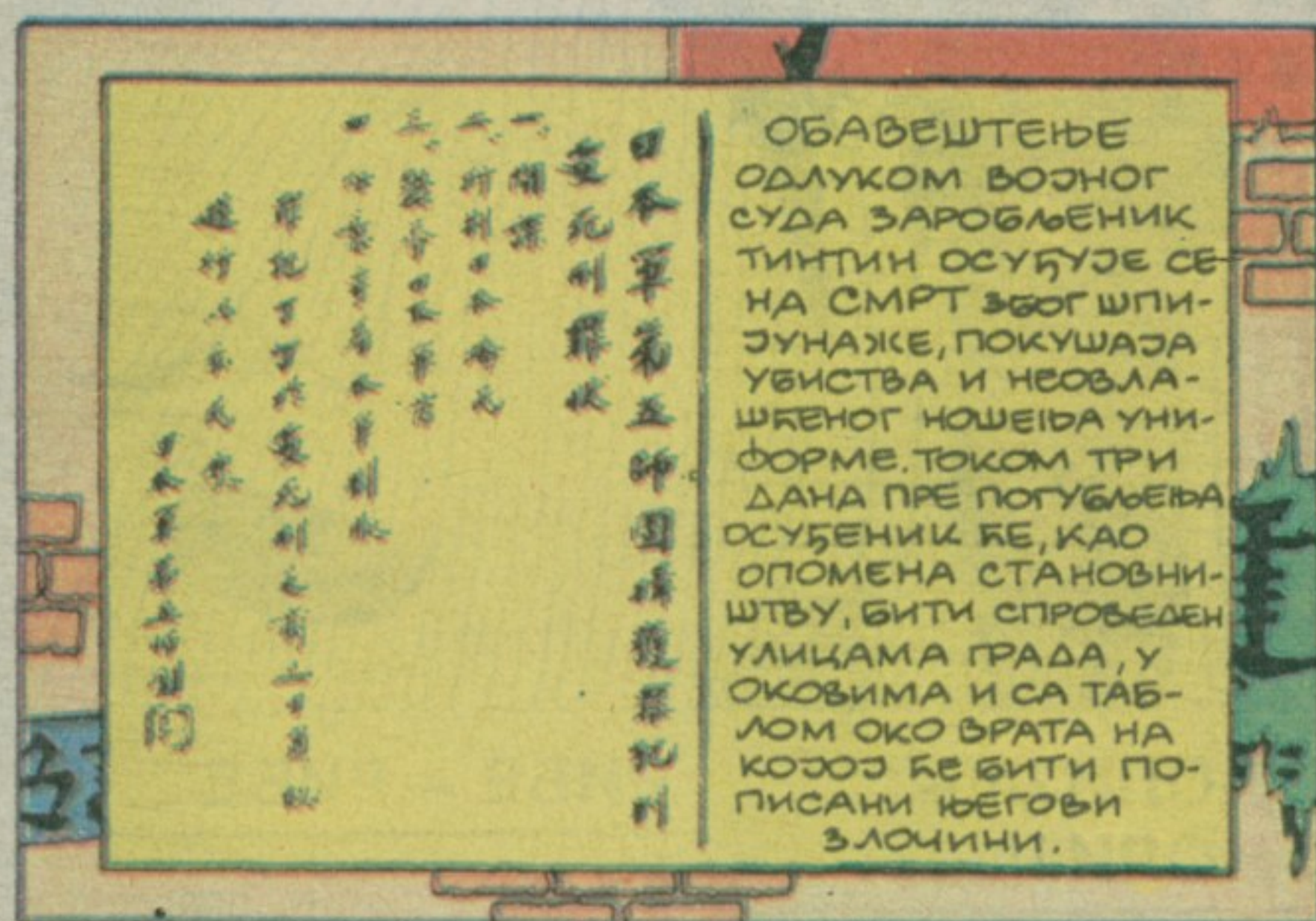


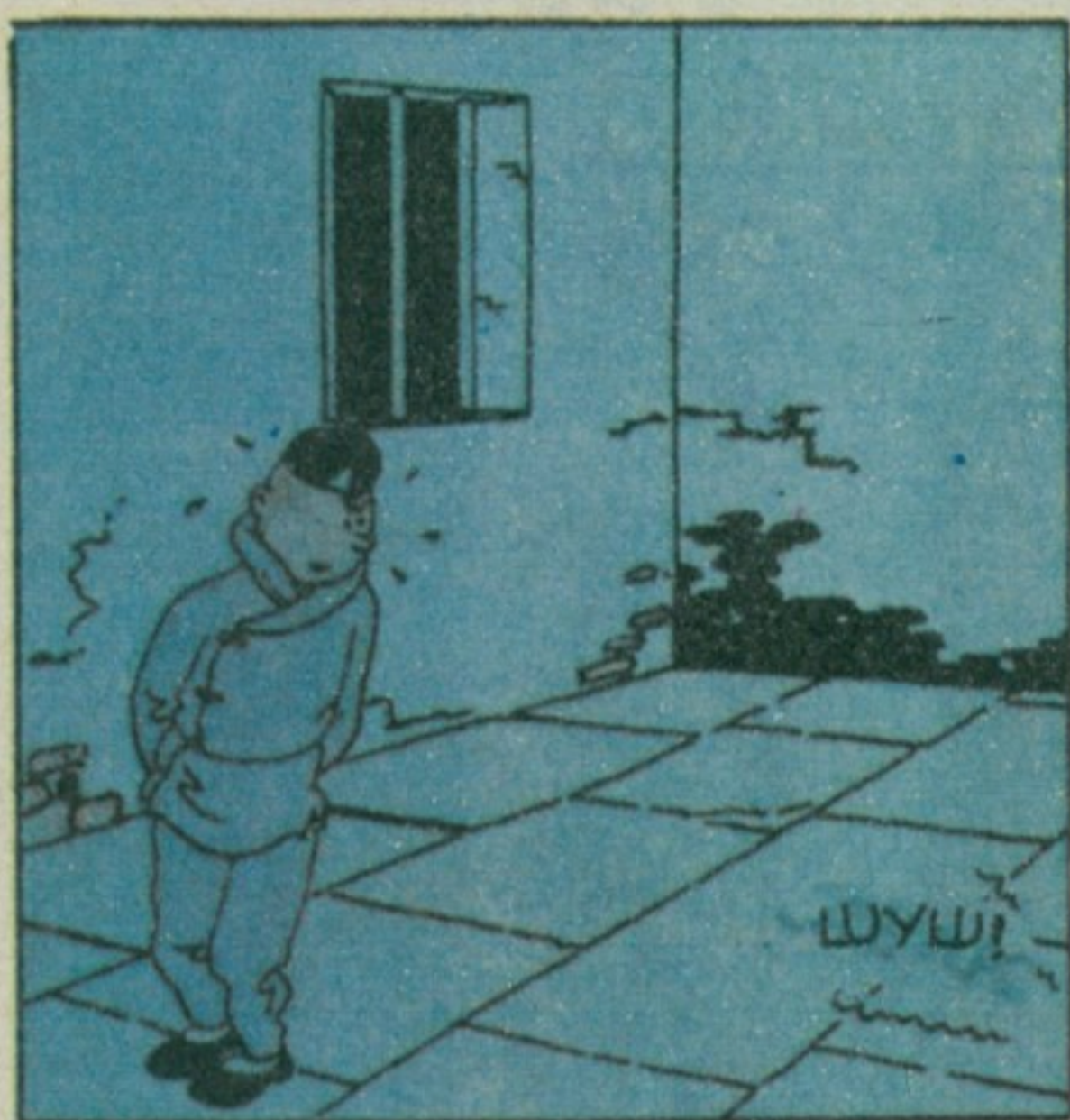
после огромног успеха 1 издања књиге
ШКОЛА ЛЕТЕЊА

Да,
поручујем
поузећем књигу
ШКОЛА ЛЕТЕЊА

Име, презиме и адреса

ТИНТИН ПЛАВИ ПОТОС





ПИСМА ЈЕДНОГ ЛУДАКА

ГИ ДЕ
МОПАСАН

Драги мој докторе, став-
љај своју судбину у ваше
руке. Чините са мном што
вам је воља.

Све ћу вам искрено рећи о
необичном стању свога духа,
а ви ћете просудити не би ли
било боље да се са мном не-
ко време позабаве у неком
санаторијуму уместо да бу-
дем препуштен патњама и
халуцинацијама које ме спо-
падају.

Ево дуге, и потпуне, приче
о необичној болести моје ду-
ше.

Живео сам као сав остали
свет и на живот гледао отво-
реним и слепим очима чове-
ка не чудећи се и не разуме-
вајући. Живео сам као што
живе животиње, као што сви
ми живимо, обављајући све
функције постојања, испиту-
јући и верујући да знам, да
познајем оно што ме окру-
жује, кад сам једног дана
приметио да је све било по-
грешно.

Једна Монтескјеова рече-
ница изненада је просветли-
ла моју мисао. Ево је: „Један
орган више или мање у на-
шој машини, то би читав
наш ум учинило другачи-
јим”.

„... Укратко, сви закони,
утврђени на основу тога што
је наша машина направљена
на одређени начин, били би
другачији када та наша ма-
шина не би била тако на-
прављена.”

Размишљао сам о томе
месецима и, мало-помало,
чудна светлост ушла је у ме-
не. Та светлост донела ми је
мрак.

У ствари, наши су органи
једини посредници између
спољашњег света и нас.
Унутрашње биће, које чини
моје „ја”, додирује са неко-
лико нервних влакана спо-
љашње које чини свет.

Међутим, то спољашње
биће, не само што нам изми-
че својим облицима, траја-
њем и безбројним недокучи-
вим својствима, својим по-
реклом, будућношћу или
својом сврсисходношћу, сво-
јим удаљеним облицима и
бесконачним испољавањима,
већ и о оном његовом де-
лићу који можемо спознати
наши органи пружају нам
непоуздане и малобројне
податке.

Непоуздане јер нам једино
својства наших органа гово-
ре о привидним својствима
материје.

Малобројне јер су нашим
чулима, којих је само пет,
поља истраживања и приро-
да открића веома скучени.

Да објасним: око нам по-
казује величину, облик и бо-
ју. Вара нас у погледу сва
три елемента.

Оно нам открива само
предмете и бића средње ве-
личине, у пропорцији са
људским стасом, што нас је
и навело да неке ствари на-
зивамо великима, а друге
малима, једино зато што му
слабост онемогућује да упоз-
на оно што је за њега сувише
пространо или сувише мале-
но. Отуд око готово ништа
не познаје нити види и читав
му свемир остаје скривен,
звезда која настањује про-
стор и животињца која на-
стањује капљицу воде.

Чак и кад би његова снага
била сто милиона пута већа,





чак и кад би успевало да у ваздуху који удишемо уочи све врсте невидљивих бића, као и становнике суседних планета, и даље би постојало безброј врста још мањих бића и још удаљенијих светова који би му били недоступни.

Дакле, све су наше представе о пропорцијама погрешне пошто ни велико ни мало немају граница.

Пређимо на боју.

Боја постоји јер је наше око сачињено тако да мозгу, у виду боје, преноси разне начине на које тела, сходно свом хемијском саставу, упијају или разлажу светлосне зраке којима су погођена.

Тај орган, дакле, намеће уму свој начин виђења или, тачније, свој произвољни начин уочавања димензија и процењивања односа светлости и материје.

Размотримо слух.

Тај ђудљиви орган залуђује нас, више него око, и претвара у своје играчке.

Два тела се сударе и направе одређени поремећај у атмосфери. Од тога кретања у нашем уху задрхти кожица која претвори у звук оно што је, у ствари, само вибрација.

Природа је нема. Али, бубна опна има то чудесно својство да нам преноси сва подрхтавања невидљивих таласа у простору.

Тај преображај који је дело нашег слушног живца и који се збива на путу између уха и мозга омогућио нам је да створимо ту чудну уметност, музику, најпоетичнију и најпрецизнију од свих уметности, магловиту као сан и егзактну као алгебра.

Шта рећи о укусу и њуху? Да ли бисмо познавали мирисе и укусе јела без чулних својстава нашег носа и нашег непца?

Човечанство је, међутим, могло да постоји и без уха, без укуса и њуха, дакле без икаквог појма о звуцима, о својствима јела, о мирисима.

Кад бисмо, дакле, имали и неколико органа мање, остале би нам непознате јединствене и задивљујуће ствари, али кад бисмо имали неколико органа више, открили бисмо око нас бескрајно много других ствари о којима, пошто немамо начина да их уочимо, ништа и не слутимо.

Рекох себи: „У омоту сам непознатих ствари“. Замислио сам човека без ушију, који би слутио звук као што ми слутимо толико скривених тајни, човека који би уочио акустичке појаве а да не може да им утврди ни природу

ни порекло. И уплашио сам се свега око себе, уплашио сам се ваздуха, уплашио сам се ноћи. Пошто нам је непознато готово све, пошто је све без граница, шта је остатак? Празнина, зар не?

И тај магловити ужас натприродног, што прогони човека од постанка света, сасвим је оправдан, будући да натприродно није ништа друго до оно што нам остаје заклоњено.

Тада схватих страву. Чинило ми се да се сваког тренутка налазим на прагу открића неке свемирске тајне.

Покушао сам да изоштрим чула, да их надражим, да их наведем да у трену угледају невидљиво.

Рекох себи: „Све је биће. Крик који запара ваздух биће је налик на звер, пошто се рађа, креће, преображава да би потом замро. Бојаљиви ум који верује у бестелесна бића, дакле, не греша. Ко су она?“

Колико људи их предосећа, најези се када прилазе, уздрхти од њиховог неискривог додира. Човек их осећа поред себе, око себе, али не може да их разликује јер нема око које би их видело, односно непознатог органа који би их открио.

Ја сам их тада осећао, више него ико други, те неприродне пролазнике. Бића или тајне? Ко ће га знати. Не бих знао да кажем шта су, али могао бих увек да укажем на њихово присуство. И видео сам невидљиво биће, колико та бића уопште могу да се виде.

Остајао сам читаве ноћи непомичан, седећи за столом, држећи главу међу рукама, мислећи на то, мислећи о њима. Често ми се причињавало да ми нека недодирљива рука, неко неухватљиво тело, дотиче косу. Не, нису ме додиривали, будући да им природа није била телесна, већ од неке неискриве, непознате бити.

Једне вечери, међутим, зачуо сам како је, на неки чудан начин, крцнуо паркет иза мене. Задрхтао сам и окренуо се. Нисам видео ништа. Нисам више ни мислио на то.

Но, сутрадан у исто време чуо се исти шум. Толико сам се уплашио да сам устао, сигуран да нисам сам у соби. Ништа се, међутим, није видело. Ваздух је био чист, прозиран. Моје две лампе осветљавале су сваки ћошак.

Шум се није поновио па сам се полако смирио.

Сутрадан сам се рано затворио у собу размишљајући како да видим Невидљи-

во које ме је посећивало.

И видео сам га. Замало нисам умро од страха.

Упалио сам све свеће на камину и лустеру. Соба је била осветљена као за празник. Обе лампе гореле су на столу.

Наспрам мене моја постеља, стари кревет од храстовине, са стубовима. На десној страни камин. На левој врата која сам заклољао. Иза мене огромни орман са огледалом. Огледао сам се у њему. Очи су ми биле чудне, а зенице јако увећане.

Затим сам сео као сваког дана.

Шум се чуо и синоћ и прексинаћ, у девет сати и двадесет два минута. Чекао сам. Кад је дошао тренутак, осетих нешто неописиво, као да је неки незадржив флуид ушао у мене кроз све честице мог тела. И чух крцкање, тик до себе.

Устадох окренувши се тако хитро да умало не падох. Видело се као усред дана, а не видех се у огледалу! Било је празно, прозрачно, пуно светлости. Није било, мога одраза мада сам стајао испред њега. Гледао сам га из безумљено. Нисам се усудио да коракнем према њему осећајући да се између нас налази Оно, Невидљиво које ме је заклањало.

Како сам се само престаивао! И ево, почињао сам да препознајем себе у некој измаглици у дну огледала, као кроз воду, чинило ми се као да та вода клизи слева надесно, полако, чинећи моје обриси јаснијим из секунда у секунд. Било је то као крај помрачења. Оно што ме је заклањало није имало ивица већ неку врсту мутне прозрачности која се постепено бистрила.

И угледах се, најзад, јасно као и обично.

Дакле, видео сам га! Тада и никада више!

Али, чекам га стално и осећам да ми се глава губи у том чекању.

Остајем сатима, ноћима и данима пред огледалом очекујући га! Више не долази.

Схватило је да сам га видео. Ја, међутим, осећам да ћу га вечно чекати, све до смрти, да ћу га чекати неуморно пред тим огледалом, као ловац у заседи.

А у том огледалу почињем да видим луде слике, чудовишта, грозне лешеве, свакојаке звери и свирепа бића, невероватне визије које, по свој прилици, прогоне лудаци.

Ето моје исповести, драги докторе. Реците ми шта треба да чиним.

Г. Ф.

SISTER

Alone is now
Then was together
I have only memories
That make me feel better
Time alone is my only drag
I'll never forget
My sister

She was torn between two
worlds
Of a city and suburb
Were her shouts of anger
and frustration ever heard
But she

Didn't get out in time no
She didn't no she didn't
Get out in time
Was the future blind
Sister, oh sister
You're on our mind

A city girl
A future to find
Frozen footsteps so cold
Back in time
A big mistake a wrong move
The lord moves in mysterious
ways
She was...



ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ:



● Текст и музика: Goss i Graham ● Изводе: Bross ●

СЕСТРА

Сада је самоћа
Тала је било заједно
Имам само сећања
И од њих се осећам боље
Време је моја једина бедара
Никада нећу заборавити
Моју сестру
Била је разапета између два
света
Између центра и предграђа
Да ли је њене крике беса
и фрустрације ико чуо
Али она
Није се избавила на време,
не
Она није, не, она није
се избавила на време
Да ли је будућност била
слепа
Сестро, ох сестро
на тебе мислимо
Градска девојка
будућност коју треба
открити
залеђене стопе тако хладне
Некада давно
велика грешка, погрешан
потез
божју вољу нико не зна
Била је...

МЛАДИ РЕВОЛВЕРАШ

Џон Бон Жови је, као и већина популарних музичара пре њега, одлучио да се огледа и као филмски глумац. Почео је у филму „Млади револвераш, II део“

У последње време дружио сам се са Емилијем Естевазом који ме непрестано запиткивао да ли бих волео да се појавим на филму – каже Бон Жови. – Наравно, одговарао сам му да ме то не занима. Али, како се наша последња турнеја стално продужавала због занимања публике, почео сам да размишљам како би ми добро дошло да радим нешто друго. Кад смо свирали последње концерте у Мексику, позвао сам га телефоном и рекао да пристајем. Моја улога у филму је занемарљива. Док га гледате, не смете ни да трепнете јер ће сцена у којој се појављујем промаћи. Све у свему, јурцам унаоколо и онда ме убију.

Бон Жови је за филм компоновао музику. Компанија је првобитно одабрала његову песму „Wanted Dead Or Alive“, али како није баш одговарала, он је написао нову „Blaze Of Glory“. И та песма је прихваћена.

– Некако у то време гледао сам филм „Пат Гарет и Били Кид“ за који је Боб Дилен компоновао четири песме, тако да сам сео и написао још три песме за овај филм.

Посао је Бон Жовију, очигледно, ишао од руке. Написао је још шест песама и све их објавио на соло плочи „Blaze Of Glory“. Плочу је снимио за три и по недеље, а помагали су му гитаристи Џеф Бек, Елтон Џон, Литл Ричард и други.

– У сваком случају, то је потпуно другачије од музике коју свира група „Bon Jovi“. У једној песми наступа са оркестром од 64 члана, а у „Blood Money“ сам само ја, хармоника и момак који ме прати на бонго бубњевима. Иначе, вести да се група распада су нетачне. Нас петорица поново ћемо почети са радом када за то будемо спремни. Сада смо превише заузети другим стварима.

А друге ствари за њега су продуцирање сингла за дует „Hall And Oates“ и соло албума свог гитаристе Ричија Самборе, а припрема се и за сарадњу са групом „Skid Row“. Клавирјатуриста групе „Bon Jovi“ Брајан Дејвид снима соло плочу, бубњар Тико Торес ради музику са Дерекком Шулменом, а басиста Алек Џон Саш опоравља се после пада са мотоцикла.



Наш гост:

ЦЕЈСОН ДОНОВАН

ЈЕДИНО МЕ МИР ЗАНИМА

Мој отац је глумац и већи део детињства провео сам уз њега тако да сам готово одрастао уз сцену. Ипак, мислим да сам оне прве, важне ствари научио у школи, тачније – у школском дворишту. Отац ме никада није поставио пред себе и рекао: „Слушај, сине, живот је тежак и треба да знаш ово и оно.“ Моји родитељи су врло отворени и ништа нису крили од мене. Иако су се рано развели, увек смо се добро слагали. Не волим оне који својој деци држе предавања уместо да буду искрени и о свему разговарају с њима. О сексу, на пример, сазнајемо поступно. Као клинац имао сам болних искустава са девојкама. То је оно време када од родитеља кријемо телефонске разговоре са симпатијама. Затим долази период љубљења. Мислим да прва непријатна животна искуства доживљавамо са отприлике 11 година.

Понекад ме новинари питају, онако више из шале, шта бих волео да будем када порастем. А кад озбиљно размислим, мене заиста задовољава то што сам певач и глумац. Можда бих се огледао као редитељ филмова и спотова. Зашто ме привлачи рад са глумцима? Вероватно због тога што је глума исказивање емоција. Али, не бих се упустио у снимање филма који кошта, рецимо, седам милиона долара. Ако донесем паметну одлуку, онда желим да будем сигуран да ћу је и остварити.

Једно време веома сам се занимао за карате. Три године сам вежбао, а затим одустао јер нисам довољно често ишао на тренинге. Карате је врло интелигентан спорт. Бокс је чиста супротност. Никада се њиме не бих ба-

У Београду је 14. јула наступио Цејсон Donovan, тренутно један од највећих миљеника тинејџера. За време боравка у нашем главном граду сретао се са новинарима и одговарао на најразличитија питања. Ево неких његових размишљања

начин на који смо носили свој протест и бацали га људима у лице. Три године шетао сам нашминкан и обучен у кожу... и нико није ни покушао да ме удари. Та генерација је погрешила оног тренутка када је покушала да живи панк ван сцене. Када је кожна одећа постала модна, панк је умро.”

Адам Ант

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

„Као клинац био сам прилично миран, али сасвим сам се променио кад је дошла панк хистерија. Иако је већина панкера била прилично једно-смерна, нешто нас је зближавало када бисмо се нашли заједно, можда



вио. Ако су људи довољно глупи да уђу у ринг и боре се, нек' им буде. Не желим да ми мозак отупи од удараца. Само напред и боксујте! Ја ћу седети у публици и посматрати.

Размишљам, колико и остали људи, о политици. Сматрам да бисмо морали да се отарасимо нуклеарног наоружања. Једино ме мир занима и више бих волео да се милиони фунти употребе за помоћ бескућницима и болеснима.





Biblioteka
POLARIS



Biblioteka
POLARIS



Biblioteka
POLARIS



Biblioteka
POLARIS

НАЈСТАРИЈА ДОМАЋА ПРИВАТНА ИЗДАВАЧКА КУЋА ПОЛАРИС

има задовољство да вас позове
да у претплати обезбедите свој
примерак неког од великих хито-
ва из наше три атрактивне едици-
је

ЕДИЦИЈА НАУЧНЕ ФАНТАС- ТИКЕ ПОЛАРИС

1. Исак Асимов, ЧЕЛИЧНЕ ПЕЋИНЕ



Прослављени роман великог ма-
га америчке и светске СФ сцене
у коме се први пут срећу двојица
његових знаменитих јунака: де-
тектив Елија Бејли и робот Денил
Оливав – тандем који ће се кас-
није јавити у низу сјајних остваре-
ња што чине јединствену мегасе-
рију РОБОТИ-ЦАРСТВО-ЗАДУЖ-
БИНА...

(латиница, меки повез, страна
174, цена 135 динара)

2. Исак Асимов, ГОЛО СУНЦЕ



Друга пустиловина тандема Елија
Бејли – Р. Денил Оливав. Овога
пута Земљанин и робот налазе се
пред крајње драматичним и за-
мршеним задатком – морају да
одгонетну тајанствено убиство на
једном свету где је злочин на-
просто непојмљив. Посреди је
Соларија, планета моћних и дуго-
вечних свемираца, који су – бар
је тако изгледало – надрасли све
примитивне пориве својих дале-
ких земаљских предака...

(латиница, меки повез, страна
176, цена 135 динара)

3. Џин Волф, СЕНКА МУЧИТЕЉА



Први део у петоделној серији
„Књига новог сунца” великог
мајстора америчке научнофанта-
стичне сцене Џина Волфа. Према
једнодушном суду критике и чи-
талаца, посреди је најужбудљиви-
је СФ штиво које се појавило у
осамдесетим годинама – циклус
који представља јединог једнако
ваљаног следбеника знамените
„Дине” Френка Херберта из пре-
тходне деценије...

(латиница, меки повез, страна
240, цена 180 динара)

4. Џин Волф, КАНЦА ПОМИРИТЕЉА



Други део у серији „Књига новог
сунца”. Чаролија једног света да-
леке будућности, огрезлог у ат-
мосферу далеких земаљских
предака, са моћним и тајанстве-
ним поглаваром Аутархом, нео-
дољиво делује на читаоца који
готово без даха прати пустилови-
не главног јунака, бившег припад-
ника касте мучитеља, који се, из
тајанствених разлога, вртоглаво
успиње пирамидом моћи... Пре-
остала три дела серије биће об-
јављена ускоро.

(латиница, меки повез, страна
240, цена 180 динара)

ЕДИЦИЈА ЕПСКЕ ФАНТАС- ТИКЕ РУНЕ

5. Клајв Баркер, УТКАНИ СВЕТ

Најзначајније остварење новог
великог мајстора фантастичне
прозе, за које је знаменити Сти-
вен Кинг изјавио: „Видео сам бу-
дућност хорора!” Баркер гради
визију чудесног паралелног света
утканог у шару једног ћилима, у



који узмак пред исконским злом
налазе не само његови доморо-
дачки житељи, него и један човек
изненада суочен са посебном
еманацијом тог истог зла. Филм-
ска права за „Уткани свет” недав-
но су продата за рекордно висо-
ку своту...

(латиница, тврди повез, страна
492, цена 200 динара)

6. Кетрин Невил, ОСМИЦА



Један од великих овогодишњих
хитова америчке фантастичке
сцене већ се налази пред нашим
читаоцима. Невилова прича о
грозничавом трагању многих ве-
ликих имена историје за тајан-
ственом монгланском шахов-
ском гарнитуром која власнику
пружа највећи од свих дарова –
вечни живот. Сасвим неочекива-
но, учесник ове потраге постаје
једна млада Њујорчанка, струч-
њак за компјутере, за коју се ис-
поставља да је, можда, кључна
фигура гарнитуре, „црна краљи-
ца”...

(латиница, тврди повез, страна
492, цена 200 динара)

7. Стивен Доналдсон, КОБ ПОГЛАВАРА



Први део у прослављеном шес-
тотомном циклусу „Летописи То-
маса Ковенанта, неверника”. Кри-
тика је Доналдсона једнодушно
прогласила јединим Толкиновим
легитимним настављачем, а чита-
оци су до културних размера узди-
гли његову чудесну сагу о једном

паралелном свету, попршту ис-
конске борбе Добра и Зла, у који
неочекивано доспева један без-
надежни земаљски губавац да би
ту постао главна узданица чести-
тих житеља пред надирућим ле-
гијама мрака... Преосталих пет
делова серије биће објављено
до краја 1991.

(латиница, меки повез, страна
352, цена 180 динара)

8. Урсула Легвин, ТЕХАНУ



Завршни сегмент прослављене
„Трилогије о Земљоморју” данас
неоспорно највећег живог мај-
стора епске и научне фантастике
Урсуле Легвин. Овај роман, који
се управо појавио и пред читао-
цима у САД, враћа нас у чудесан
амбијент Земљоморја причајући
једну самосталну епизоду из ње-
гове повести, чији је протагониста
обогољена девојчица Техану, у
чијим рукама, међутим, почива
кључ будућности њеног света.
Чак и ако нисте прочитали „Три-
логију о Земљоморју”, овај роман
напросто не смеете пропустити...

(латиница, меки повез, страна
176, цена 150 динара)

ЕДИЦИЈА ПОПУЛАР- НЕ НАУКЕ СФИНГА

9. Алберт Ајнштајн, МОЈА ТЕОРИЈА



Најзад, и на нашем језику, из пера
самог неимара једне од највећих
научних револуција свих време-
на, једина популарна књига вели-
ког Алберта Ајнштајна, у којој он
покушава да лаичком читаоцу, са
гимназијским образовањем, рас-
тумачи сву сложеност своје капи-
талне теорије релативности. Књи-
га без које напросто не сме оста-
ти библиотека ниједног савреме-
ника 20. века...

(латиница, тврди повез, страна
110, цена 120 динара)



Biblioteka
POLARIS



Biblioteka
POLARIS

10. Стивен Хокинг, КРАТКА ПОВЕСТ ВРЕМЕНА

STIVEN HOKING
KRATKA
POVEST
VREMENA

Апсолутни бестселер популарне науке свих времена. Већ преко сто недеља Хокингово сјајно дело заузима водеће место на листама најпродаванијих књига у САД, Великој Британији, Немачкој, Француској... Надасве популарним начином, један од водећих актера велике револуције у физици која се управо збива води читаоца на чудесно путовање ка циљу свих физичара – јединственој теорији која би описала свеколику Васељену...

(латиница, тврди повез, страна 232, цена 160 динара)

11. Исак Асимов, ЖИВОТ У СВЕМИРУ



Велики мајстор популарне науке и научне фантастике, аутор који за собом има већ преко 400 објављених књига, води читаоца у овом делу у сусрет вероватно највећем духовном изазову модерног времена – трагању за нашом космичком сабраћом по разуму. Изврсно упућен у основе егзобиологије, Асимов нас учи истовремено опрезу и стрпљењу, али и разложној нади да ћемо једном у васељенским дубинама срести своје незнане интелигентне парњаке...

(латиница, меки повез, страна 284, цена 160 динара)

12. Карл Сеган, КОСМОС



После спектакуларног успеха од пре једне деценије телевизијске серије и раскошне књиге ево, најзад, пред домаћим читаоцима и целног издања (без илустрација) величанственог Сегановог „Космоса“ који ништа није изгубио на актуелности током минулих десет година. Напротив, Сеганова мудра порука да смо ми „деца свемира“ и да је Васељена још од икона наша судбина данас је актуелнија него икад...

(ћирилица, меки повез, страна 360, цена 200 динара)

ПРЕТПЛАТНИЦА

Овим се неопозиво претплаћујем на следеће књиге (навести редне бројеве одабраних наслова):

Обавезујем се да ћу уплату извршити у року од три дана пошто од издавача добијем поштанску упутницу попуњену на збирни износ наруџбе.

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ: _____

ПОШТАНСКИ БРОЈ И МЕСТО: _____

УЛИЦА И БРОЈ: _____

ТЕЛЕФОН: _____

Молимо вас да претплатницу попуните читко штампаним словима и да је пошаљете на адресу:

Библиотека ПОЛАРИС

др Зоран Живковић

Сењачка 32

11000 Београд

Све додатне информације можете, целог дана, добити на телефон 011/652-304

Енигматика

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ВОДОРАВНО: 1. Натпис који се носи у поворкама (мн.), 2. Дуг временски период, вечност (грч.) – Језеро у Етиопији – Херцеговац, 3. Тениски клуб (скр.) – Име и презиме загребачке глумице, 4. Свеза – Друмарина, путарина, 5. Гимнастичка справа (мн.), 6. Ваздух (грч.) – Енглеско мушко име, 7. Део виолине, 8. Град у Француској – Сужањ, 9. Првак, шампион – Француски сликар, Жан Доминик, 10. Француски фудбалски репрезентативац, 11. Женско име, 12. Лађа са три реда веслачких клупа, тровесларка.

УСПРАВНО: 1. Дуж која спаја две тачке на кружници – Напад, на сртај, 2. Временски термин – Попис нечега, списак, 3. Немачки предлог – Град у Ирану – Име глумца Марфија, 4. Ознака за неутрон – Победа у шаху – Ауто-ознака за СР Немачку – Покрајина у Грчкој, 5. Антикварнице, 6. Четвороугао код кога су две супротне стране паралелне, 7. Име и презиме глумице са слике – Ознака за ампер, 8. Потлачени живаљ под Турцима, 9. Ознака за енергију – Символ аргона, 10. Незнано који, 11. Владарски престо, 12. Руско женско име (Ионка, Ионја).

●	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2				●					●			
3			●									
4		●										
5												
6				●								
7	●											
8				●								
9			●									
10												
11									●			
12												

ЛАВИРИНТ

Којим путем ће видар доћи до свог пацијента?



Решења на странама Мале поште



Најоговаранији
пас
на
свету:

БУЛТЕРИЈЕР

ОВАН СА УГРИЗОМ АЈКУЛЕ

Можда није леп; али
зато није ни глуп, ни
зао. Са њим никад ни-
је досадно



Ситне црне очи, као два сјајна дугметанца, укосе постављене на дугачкој лобањи. Хладан, испитивачки поглед. Чељусти као у ајкуле. Једном речју — ругоба. И то ругоба у којој чучи потенцијални убица. Тако бултеријера виде неки, да не кажемо већина људи.

Власници, међутим, и они који га ближе познају, тврде супротно: да све разуме, воли шалу, да има златно срце.

Где је ту истина?

Гладијатор међу псима

И они који га уздижу у небо и они који не бирају речи кад га нападају слажу се у једном — да бултеријер има заиста „мрачну прошлост“.

Предак бултеријера угледао је светлост дана почетком 19. века у Великој Британији, а измишљен је да би забавио публику која ужива у борби животиња. Припадао је породици „пит-дог“ што значи паса за борбу који су добијени селекцијом и то тако што су код њих наглашавани агресивност и крволочност на велику радост рудара и сталних гостију у сеоским пабовима. Тај пас кога данас зову стари енглески булдог почео је каријеру у арени где се најпре борио са биковима.

Хронике тога времена помињу невероватну и сурову чињеницу да се тада у Британији сматрало да је говеђе месо много укусније и мекше кад се животиња пре тога у жару борбе раздражи. После бикова на ред су дошле борбе с медведима, разним дивљим зверима, великим мајмунима и, најзад, другим псима подједнако љутим као и он. Године 1835. британски Парламент изгласао је закон којим се овај „спорт“ забрањује и од тада се ове борбе одвијају тајно у задњим салама пабова или напуштеним каменоломима. Што даље од полиције и у мртвој тишини, без речи навијања, без лавеза.

Борбе булдога, међутим, брзо су досадиле публици због чега су опали и улози за опкладе. Требало је хитно наћи неко решење, па су организатори ових борби одлучили да створе пса који би се са још више жара и окретности ба-

цао на непријатеља. Укрштени су стари енглески булдог и разне врсте теријера, нарочито стари енглески бели, кога данас више нема.

Тако је рођен бултеријер, гладијатор међу псима. Идеалан за борбу јер никад не омане, увек се враћа да поново насрне на противника и у тучи потпуно заборавља на свој инстинкт одржања. Један од првих власника бултеријера био је екстравагантни лорд Бајрон.

На цртежима бултеријера из тог доба види се снажан пас који чврсто стоји на своје четири нешто више ноге, дугачке њушке и купираних ушију, а што се длаке тиче има је у свим бојама. Овај пас, већ тада по једнима сјајан а по другима одвратан, дочекаће боље дане тек негде средином века када је Џејмс Хинкс, трговању псима из Бирмингема, одлучио да произведе потпуно беле примерке са још дужом главом, складније грађе. Новим „лепотанима“ допуштено је да учествују на изложбама паса где су се први пут појавили 1860. године. Бултеријер је имао срећу да се свиди првим британским кинолозима и особењацима и тако је и за овог коктел-пса пут према занимљивој каријери био отворен.

Снобовско куче

У мају 1862. Џејмс Хинкс, кога су жестоко критиковале присталице борби булдога, извео је у арену свог потпуно белог бултеријера по имену Пуси да се бори против једног од њихових најбољих паса.

Сусрет се одиграо у кварту Ковент Гарден у Лондону и није дуго трајао. Само после пола сата борбе Пуси је усмртила противника. То није све, већ сутрадан она је добила своју прву медаљу, овог пута на конкурс лепоте.

Узгајање и побољшање пасмине је настављено тако да је крајем прошлог века бултеријер имао разне дужности. Они међу њима који су имали мање среће наставили су да се туку међу собом, други су наступали у борбама са пацовима, трећи су гањали јазавце и дивље свиње, а било је и оних који су служили као чувари племићких двораца или као нераздвојна

пратња студентима Кембриџа и Оксфорда, наравно из најугледнијих аристократских кућа. И тако, у размаку од само неколико година, бултеријер је од гладијатора постао отмен пас, па су одгајивачи пожурили да смекшају и оплемени његов карактер. Тада му је, кажу, додато и мало крви далматинског пса. Временом су престали да им купирају уши, а успели су да добију главу без тзв. „стопа“ — чело директно прелази у печурку носа. Пасмина је коначно добила свој стандард, свој клуб и место у Кенел клубу 1933.

У Енглеској, Америци и Аустралији бултеријер је доживео свој врхунац после завршетка Другог светског рата кад је служио као војни и полицијски пас, а такође и за лов на високу дивљач у Африци (Узгред, бултеријер изванредно добро подноси високе температуре тако да је један од најцењенијих паса у Јужноафричкој Републици.)

У Европи, па и код нас, бултеријер тешко крчи себи пут. У Француској која се хвали са 30 милиона љубитеља животиња, има само 400 примерака!

— Они којима се свиђа бултеријер, и имају га, желе, у ствари, да шокирају околину — тврди један узгајивач. — То је тачно, али није довољно за живот са њиме. Власник бултеријера треба да је уравнотежен, одговоран и да добро познаје његову ратничку прошлост. Јер, она у њему спава и може да се пробуди ако животиња стигне у погрешне руке. Због тога многи узгајивачи своје купце, пре но што им продају „ругобу“, проведу кроз кратак курс обуке. Неки од њих чак прво поброје све његове мане ризикујући тиме да изгубе купца.

Свиња, пацов, овца или коњ?

Постоји мишљење да се цео псећи род дели на псе и — бултеријере. Почев од изгледа који је заиста збуњујући. Један сликар из Париза прича шта му се десило док је шетао овог пса. Крај њега је протрчала девојчица од 7 до 8 година, вратила се и застала отворених уста.

— Шта је ОВО? — упитала је.

— Бултеријер — одговорио је он.

— Добро, бултеријер, али шта је ТО?

„ТО“ је значило: је ли ово створење из рода свиња, пацова, овце или коња? И заиста, пас кога вам данас представља „Забавник“ изгледа као најнемогућнија мешавина више врста животиња. Има снагу и држање бика, а кад трчи чупа бусење траве. Кад га видите како спуштене главе јуриша на дрво — прави је ован, а док трчи кроз високу траву са власником, поскакује као газела да се увери је ли овај ту.

Међутим, још више од физичког изгледа изненађује његова оригинална личност.

Кажу да је тврдоглав као мазга и то је тачно. Да не воли да слуша и често господара доведе до ивице стрпљења што је такође истина. И кад му се једном нешто дозволи, сматра да је то добио заувек, па зато треба добро размислити пре но што уђе у дневну собу и легне на тросед. Али, власник има шансе да га на много шта усмери док је пас још млад и пријемчив да научи шта сме а шта не.

Пре свега, у првих 15 месеци живота бултеријер ни по коју цену не сме да се сукоби са неким од своје сабраће. Тако ће потиснути своју урођену агресивност према њима. То, истина, није једноставно извести у великом граду, али је неопходно јер он има феноменално памћење. Затим, бултеријер се може шетати искључиво на каишу, ма колико се он томе опирао и трзао се, и избегавати места где се окупља већи број паса и слободно игра. Чак и кад одрасте, његови односи са браћом и сестрама с времена на време могу да испадну бурни. Зато никад не треба остављати два бултеријера насамо јер кад-тад ту ће се дићи температура. Сваки њихов сусрет треба будно пратити и одвојити их на најмањи знак промене расположења што је утолико теже јер бултеријери нити лају, нити реже.

Имати га или немати?

Живот са бултеријером ипак није пакао како би се рекло на први поглед. Њему врло одговара улога кућног пса, а не смета му и ако у

стану има још неких љубимаца. Бултеријер Бони у Минхену дели кров са 8 мачака!

Ако у кући има деце, нико сретнији од бултеријера. Са њима је нежан и стрпљив, и, зависно од њиховог узраста, он им је пријатељ, ортак, чувар, јастук или, чак, дадиља.

Али, не треба се играти ватром! Шта би се догодило ако дете покуша да гњави или малтретира животињу, да је пробуди у незгодан час, док родитељ окрене леђа? То се никад не зна и зато деца морају да науче да поштују овог пса.

Бултеријер има прави дар за прилагођавање различитим начинима живота. Подједнако добро осећа се у граду као и селу. Тих је, кућеван, весео, задовољан са мало места.

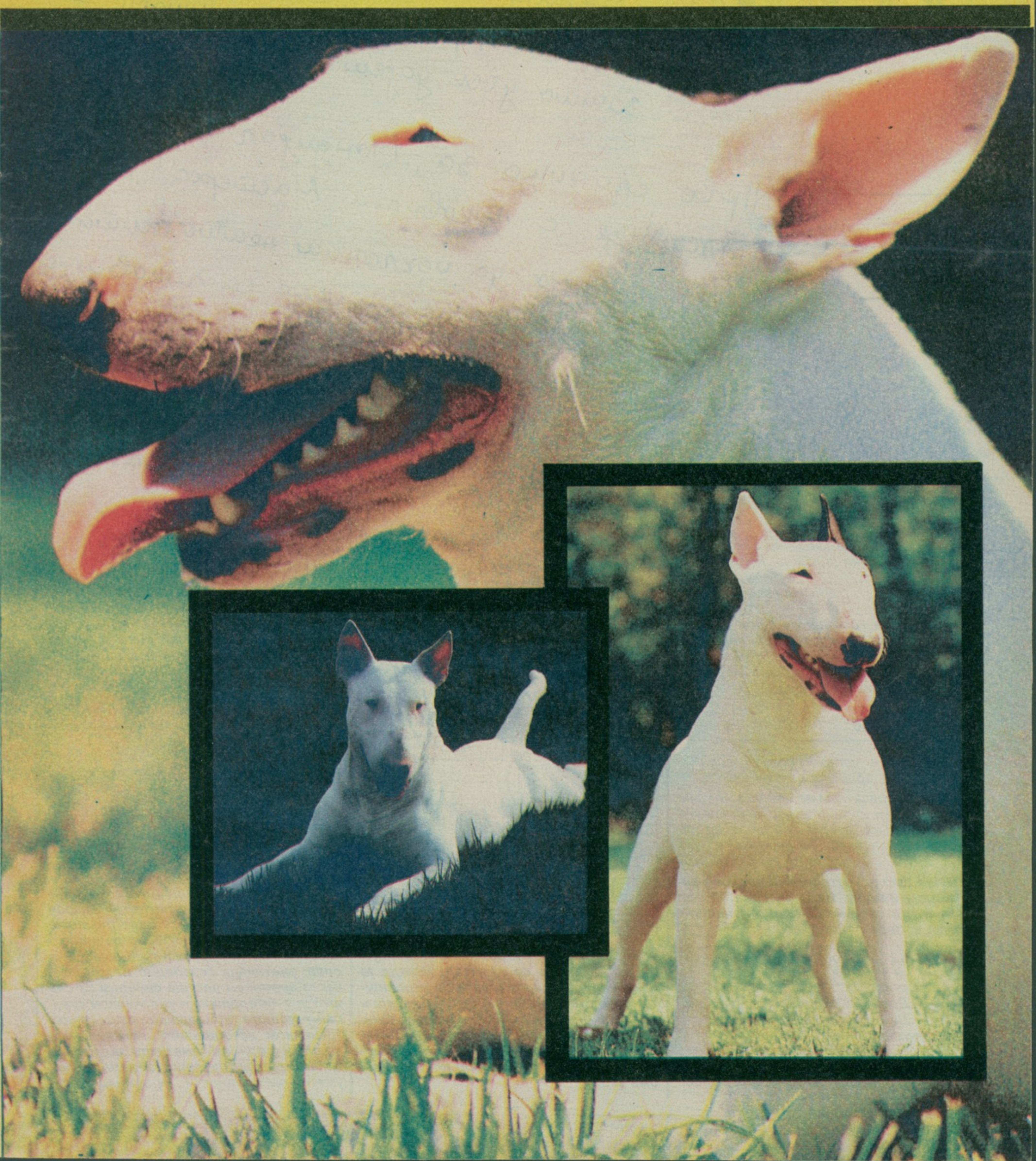
Бултеријер воли да се умиљава и мази, али никад није досадан. Са газдом и његовим пријатељима успоставља „људске“ односе.

Према странцима је у принципу углавном равнодушан, али у трену се измени ако му неко нападне власника или се усуди да уђе на територију која му је поверена. Тада не оклева да угризе, а кад шкљоцне вилицама, плен не ис-

пушта. Из тога не треба закључити да је диваљ и крволочан већ, једноставно да озбиљно схвата своју улогу чувара.

А мане? Оне су заиста ситне. Не трпи корпу и теже подноси хладноћу. Радознао је као мачка и има, исто као и она, потребу да гребе намештај. Често се врти укруг око себе или власника, заносећи се у кривинама као аутомобил, или трчи по просторији бацајући се бочно на зидове и одскачући као лоптица. Тако, у ствари, показује да је срећан.

В. М.



JA ♥

ПТТ

БЕОГРАД
МАЛА ПОШТА
П.ФАХ 124
МАКЕДОНСКА 29

Брате, Забавниче!

Твоја сам редовна читатељка, а јављам ти се заједно са групом деце из Мира и Мање. Пишмо се зато увек дајеш поклоп за деце.

Прво сличице за "Мондијан" а сад ра-
згледнице с ликовима "Мастерса." Зато
ми молимо да поклониш нешто читате-
љкама. Нар: шарена писма са ликовима
Барби и њених пријатеља. Мира, Мања и

Увек из Бе-
ограда.

Обећавамо да ћемо то исправити. Ина-
че, није било намерно!

Уређује:
Иван
Лончар

Горанци су Срби

Молим те да ми хитно одговориш, страшно ми је важно. Ко су заправо Горанци?

ВЕСНА ИЗ ЗАЈЕЧАРА

Горани или Горанци су Срби који су исламизовани између 17. и 19. века, али су сачували обичаје и језик. Живе на падинама Шар-планине, главна места су Драгаш, Враниште и Брод.

Могу и девојке

Идем у четврти разред средње школе, врло добра сам ученица и бавим се борилачким вештинама. Желим да се упишем у Вишу школу унутрашњих послова, па ме занима где се та школа налази и да ли примају и девојке.

ГАРА ИЗ СОМБОРА

Виша школа унутрашњих послова налази се у Земуну, Цара Душана 196. За разлику од средње школе унутрашњих послова, овде примају девојке.

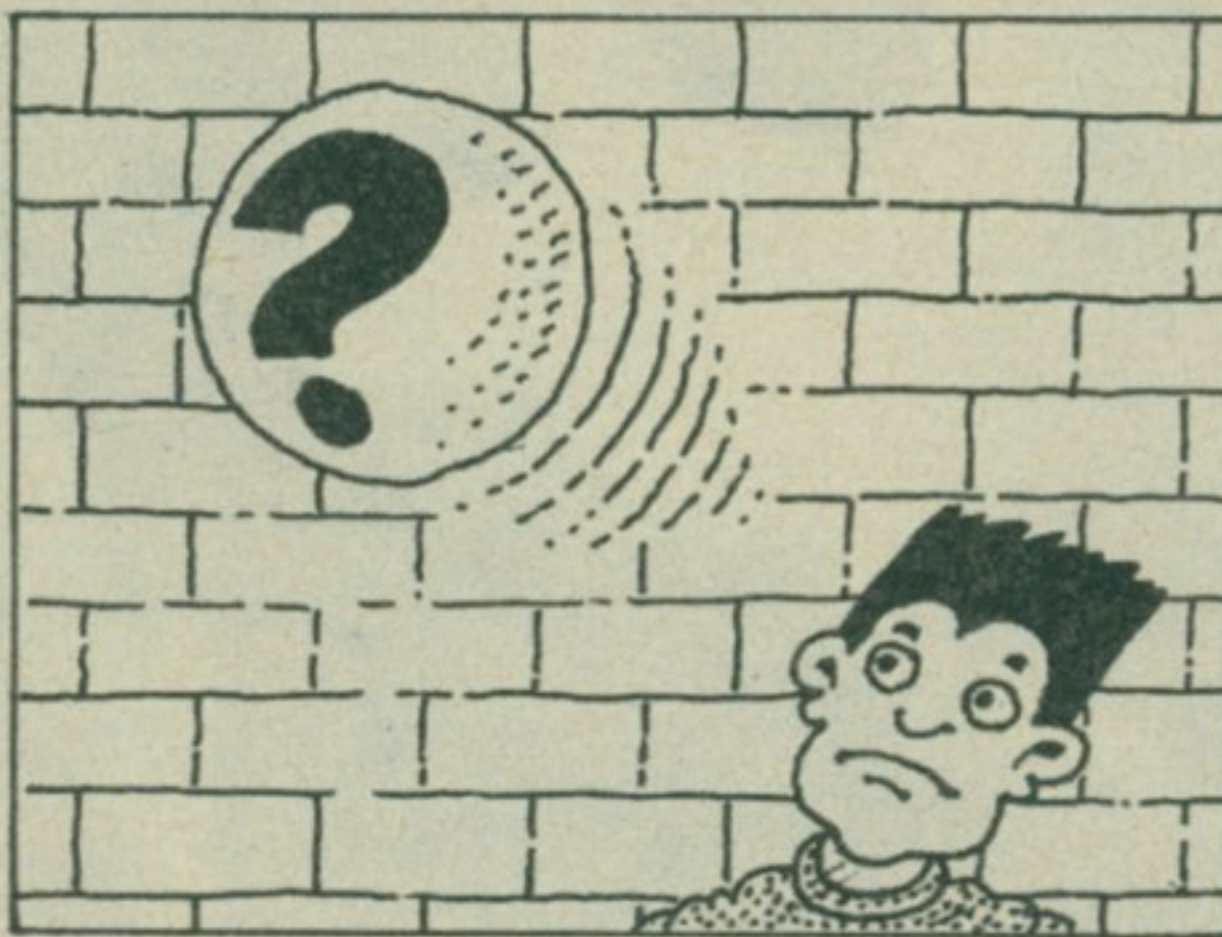
Где да се играмо?

Драги Забавниче, Дуго нас мучи једна велика невоља: људи из наше улице не допуштају нам да се играмо лоптом, а то нам је најдраже. Неки нас терају у Дом омладине, други на игралиште или у парк. На жалост,

родитељи нам не допуштају да идемо тамо и удаљавамо се од куће. Сви смо ве-
ома тужни јер не можемо да се играмо.

Деца из Моравске улице
Инђија

У вашем необичном спору желимо само да помогнемо, али не и да пресуђујемо, уз потпуно разумевање свих страна. Знамо да деца у данашњим градовима имају, на жалост, све мање простора за



игру, а живот без игре, не само дечији, не може ни да се замисли. Можда је ипак најбоље да се игра на игралишту: тамо сте безбедни и од саобраћаја и од забрана ОДРАСЛИХ комшија. Они, на жалост, на вашу игру другачије гледају него ви и у том неразумевању генерација понекад се договор постиже ве-
ома тешко.

Порастао мали Дика

Нови капитен фудбалера "Црвене звезде" од јула је мој миљеник Стеван Стојановић, односно "мали Дика" како га још навијачи зову. Желела бих да му пишем, али не знам на коју адресу.

МИОЉКА СИМИЋ
УБ

Једноставно: ФК "Црвена звезда", (за Стевана Стојановића), Љутице Богдана 1 а, Београд.

Његово величанство кич

Молим те да објасниш шта значи реч кич.

ПРЕДРАГ ПРОКОПИЈЕВИЋ
Београд

Када су се крајем прошлог века у Немачкој појавили предмети и називи уметничка дела по укусу малограђанске публике, међу минхенским трговцима су названи кич (немачки Kitsch – јефтина роба, уметнички безвредно дело). Овај израз временом постаје синоним за све што је у литерарном и уметничком стварању уопште допадљиво, што својом техничком дотераношћу, сензационалношћу и јефтином тематиком задовољава укус шире публике, а нема праве уметничке вредности. Ти предмети нај-

ПРИЈАТЕЉЕ

Azalekor Gireon, Post office Box 312, Mamprobi – Accra, Ghana – 14 година, воли музику и спорт.

Тамара Калезић, Ново насеље ц-21, 85330 Котор – 15 година, жели да се дописује са вршњацима.

Jaroslav Müller, Podzamska 33, 92001 Hlohovec, ČSFR – сакупља стрипове, марке, значке, заставице фудбалских клубова, разгледнице...

Симона Соботић, Кардељева 72, 62000 Марибор – 15 година, жели да се дописује са младима из целог света.

Марина Мурговска, Коче Миленка 82, 96000 Охрид – 12 година, сакупља салвете, воли музику.

Тереза Јевтић, Лазара Мутапа 2, 31000 Титово Ужице – жели да размењује сличице „Животињско царство“.

Марина Јованчевић, Браће Милановић 6, 59300 Книн – 12 година, сакупља салвете, постере, марке и налепнице, воли музику.

Весна Радосављевић, Браће Дамњановић 11, 35230 Ћуприја – 12 година, сакупља постере, салвете, значке, марке, украсна писма и хемијске оловке.

Ана Влку, Бранка Савића 82, 26315 Владимировец – 14 година, сакупља постере.

Данијела Вото, Булевар Бориса Кидрича 9а, 52000 Пула – 12 година, сакупља постере и налепнице.

Дамир Чиврак, Целине 238, 43216 Врбовец – 17 година, воли рок музику, цртање, дописивање и путовање.

Драгана Вукмировић, Радосава Бурића 290, 81000 Титоград – 14 година, воли све што воле млади.

Станислава Радивојевић, Сеаира Суроја 49а, 38401 Призрен – 12 година, сакупља украсне оловке и гумице.

чешће су резултат аматерског рада, али их је индустрија широко прихватила због могућности њиховог масовног умножавања и велике зараде. Обично се

погрешно мисли да је кич производ новијег времена, али склоност према њему постојала је и у ранијим епохама, у рококоу и романтизму, на пример. После Другог светског рата занимање за кич нагло је порасло: појединци скупљају кичерске предмете, организују се тематске изложбе, а у Франкфурту је чак отворен и музеј кича. Иако се овом врло раширеном и свуда присутном појавом баве многи теоретичари, понекад је тешко утврдити шта је кич у ствари, где почиње он, а завршава се права уметност. Међутим, сигурно је да је савремени свет без њега готово незамислив.

Како јахати у Новом Саду

Где у близини Новог Сада постоји коњички клуб и како могу да се учланим?

**ГАБРИЕЛА,
Нови Сад**

У Коњичком савезу Југославије обавестили су нас да у твом граду постоји Коњички клуб „Граничар“ у Шајкашкој улици број 34, телефон 51-730.

Шпански – тек на јесен

Где и по којој цијени могу набавити комплет с касетама „ASSIMIL – нови шпански без муке“?

**ГОРАН,
Сарајево**

Како су нас обавестили у „Нолиту“, издавачу ASSIMILA, комплет који те занима је распродат и тренутно га нема у књижарама. Међутим, ипак ти саопштавамо радосну вест: у припреми је ново издање шпанског без муке које би требало да се појави на јесен, односно за београдски Сајам књига. Ранија цена износила је 980 динара. Надајмо се да ће толика бити и у октобру.

Заљубљена сам, помагајте!

Шта да радим? Имам симпатију која живи у Јајцу и коју много волим, али не могу да је виђам јер живим у Ваљево. Молим те, помози ми! Хитно је...

**ГАБРИЈЕЛА
Ваљево**

Потпуно разумемо и твоје стање и хитност, али заиста не знамо како да ти помогнемо иако то искрено желимо. Јесте, постоје писма, телефон, али даљина је даљина и понекад је све слаба утеха. Можда ће донекле да ти помогне Тагорин стих из чувеног „Градинара“: „Путник сам у свом срцу...“ Путујући на овај начин, раздаљина од Ваљева до Јајца прелази се најбрже и најлакше.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

УКРШТЕНЕ РЕЧИ: транспаренти, еон, Тана, еро, тк, Марија Кон, и, тарацарина, вратила, аер, Нед, гудало, Ним, роб, ас, Енгр, Стопира, Радица, трирема.

БРОЈ 2020

YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НИП „ПОЛИТИКА“
др Живорад Миновић

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ

Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Њајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић и Никша Стипчевић. Чланови Савета из Редакције: Зефирино Граси, Соња Јашиновић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (ликовно-графички уредник), Славољуб Кеџић (помоћник гл. уредника), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрнogiћ, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ – редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

Месечна 48,00 динара, тромесечна 144,00 динара, полугодишња 288,00 динара

ПРЕТПЛАТА

ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Месечна 96,00 динара, тромесечна 288,00 динара, полугодишња 576,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875 уз обавезну назнаку НИП „Политика“ – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ: „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО

У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ШЕСТОМЕСЕЧНА:

САД	USD	50.-
СР НЕМАЧКА	DEM	83.-
ШВЕДСКА	SEK	297.-
ФРАНЦУСКА	FRF	276.-
ШВАЈЦАРСКА	CHF	71.-

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика“ код БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ, Деоничарско друштво, Главна филијала „ИНВЕСТБАНКА“ – Београд, на рачун број: 60811-623-63-257310-999-00054 уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

* ГОДИШЊУ ПРЕТПЛАТУ
НА ЛИСТ НЕ ПРИМАМО.

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, штампана, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

За генерације које расту са ЗВЕЗДИНИМ
симболима



ОБУЦИМО СВИ ДРЕСОВЕ ШАМПИОНА!

- Дечији дресови
- Шортсеви и резервни дресови
- Навијачке јакне
- Америчке безбол капе
- Постери Звездиних навијача
- Навијачки шалови и заставе
- Мали и велики грбови за јакне.

Поруџбине можете извршити на тел. 011/339-570,
347-631 „Амос“, Београд, Кнез-Данилова 24 или пу-
тем наруџбенице

Име и презиме _____

Адреса _____

Телефон _____

Поручујем _____ величина артикла _____

Број дреса на леђима _____

BATMAN

WITH ROBIN

BY BOB KANE

BATMAN, ROBIN, and indicia are trademarks of DC Comics Inc. All Rights Reserved.

У БОРБИ ПРОТИВ ЗЛОЧИНА



